

СРПСКА ПРЕС

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 42 ● 16. МАРТ 1992. ● 150 ДИНАРА

БРЖЕ, БРЖЕ!

ИТАЛИЈА 2200 ПЛ, ФРАНЦУСКА 0,30 ЕУР, ШВЕДИЦА 4,8 ШКР, АУСТРИЈА 30 ШТ, АУСТРИЈА 30 ШТ, СР НЕМАЧКА 5,00 ДЕН, ШВЕДСКА 25 ШЕК, БРАЗИЛ 40 ВЕР, АРГЕНТИНА 4 ПИЧЕ, СРБИЈА 200, ПОРТУГАЛ 25 КОЛ, ДАНСКА 25 БСК

ПРИДРУЖИТЕ НАМ СЕ

БУДУЋНОСТ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА

Марко Лукић (5 год.) и Ива Валента (5 год.)
неки од власника КАРИЋ БАНКЕ

Digital Dizajn

За вашу
егзистенцију пословни
и стамбени простор ексклузивно:

InvestExport
InvestExport
InvestExport

СМЕД. ПАЛАНКА
29. новембар 8
Тел/Факс 026/32-821

БЕОГРАД
А. Николића 3-5
Тел. 011/648-960,961
Факс 011/651-058

КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ ЧИЧА БЕНЕРАЛ ДРАЖА

ДРАГОЉУБ ДРАЖА МИХАЙЛОВИЋ

С ВЕРОМ У БОГА. СРПСКИ
13. МАЈ 1992.
БОЈА ТРЕЋЕГ СРПСКОГ УСТАНКА
ПРВИ ПЕРИОД

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК: БОГОЉУБ
ПЕЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ДИЗАЈН: ДЕЈАН ЂУРОВИЋ

САРАДНИЦИ: Драгослав
Грујић, Славница Лазич,
Александар Цветковић,
Ђорђе
Вукоје, Сандра Петрушић,
Сандра Јанковић,
Благица Стојановић,
Милена Поповић.

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13-15, I улаз,
11000 Београд

ТЕЛЕФОНИ: 011/620-891
и 628-242 (секретаријат),
625-937 (редакција)

ТЕЛЕФАКС: 624-598

ЖИРО-РАЧУН: динарски
60801-603-27562

девизне уплате слати
чеком на адресу „Српске
речи“

Лист излази сваког
другог понедељка

Рукописи и фотографије
се не враћају

Штампа ДП „Борба“,
Косовска 26, Београд

Мишљењем
Секретаријата за
информације Републике
Србије бр.
413-01-221/91-01 од 15.
Фебруара 1991. одређена
је стопа пореза од 3%.

НАСЛОВНА СТРАНА:
ЂОРЂО ВУКОЈЕ

ДА СРПСКА КРВ НЕ ПАДНЕ ОД СРПСКЕ РУКЕ

Непосредно пре почетка митинга Патријарх Павле је одржао парастос погинулима између два 9. марта, погинулима у мартовским демонстрацијама 1991. године и невиним жртвама насиља недавно у БиХ. Након парастоса Патријарх се поруком обратио и свим учесницима митинга.

Одржасмо, драга браћо и сестре, помен за душе двојице браће наше, невино погинуле прошле године на овај дан, као и за душе свих који животе своје положише у несрећама овога рата. Свака проливена крв човечја — крв је брата, свако убиство — братоубиство. Што је дубља љубав, то је дубље памћење. Црква Христова, као и сведок и носилац божанске истине, све памти и све милује својом љубављу. Стара се за стварно добро живих својих чланова, памти са љубављу своје упокојене. Моли се Богу за мир и спасење у царству небеском. То она чини и данас, у овом светом храму свога духовног оца у Христу, Светога Саве, а нарочито у ове дане часног поста, који за нас значи свето време покајања, праштања, очишћења телесног и духовног.

Време позива свима, гресима отуђенима од Бога, и једних од других, да се вратимо у заједнички очев дом и једни другима у братски загрљај и тако припремљени дочекамо Велики Петак, дан страдања и смрти Сина Божјег, ради нас и ради нашег спасења. И најзад, на Васкрс, у радости да се сусретнемо с њим, васкрслим Господом и Спаситељем.

У то име, као патријарх свих Срба, дошао сам данас да обавим овај свети чин који се обавља сада и у свим београдским црквама. И, да подсетим и себе и вас, и све људе добре воље, да Сабора црква Христова има разумевања за сву своју духовну децу, за њихове разлике, схватања и убеђења. Али, не прихвата мржњу и раздоре међу њима. Зар нам сва проливена крв и несреће у безумљу овог рата не доказују јасно еванђелску истину коју износи Свети апостол Павле: не чинимо зло да дође добро, а којој су нас кроз векове училе наше мајке? Јер, зло добра донети неће.

Нису ли на данашњи дан прошле године у Београду стравично погинула наша два брата, а пре три дана у Сарајеву невино проливена крв оца на свадби свога сина? Између те две несреће, оне друге, у којима пострадаше толики Срби и Хрвати, нису ли довољне да подејствују на ум и срце свију нас да се истинско народно добро постварује не мржњом и насиљем, него чојством правде, истине и хришћанске љубави. Примена мржње и зла неће ли нас поистоветити са злочинцима и насилницима који су учинили овој земљи и свему народу оволике несреће?

У име Светог Саве, духовног оца свих Срба и у земљи и широм света, који је у оно време мирио и измирио браћу и који је и сада раширио наша срца и руке, да се братски загрлимо са браћом из Америке и остваримо мир и јединство у цркви Христовој! Све вас, браћо, позивам на разум и мир, на пост и молитву, на покајање и праштање. Да не да бог да икада српска крв падне од српске руке. Мало ли је до сада пало од руке непријатеља! Као од своје духовне деце, деце Светог Саве, очекујем од вас да достојанство ваших речи и поступака везујете свагда за достојанство и светост извршног помена нашим покојницима, за светост храма Светог Саве и светост праха његовог спаљеног тела, развезаног одавде за све нас. Из његовог миротворства и његове жртве за свој народ, рађало се неуништиво достојанство свега нашег рода. Нека се такво достојанство роди и остане и у нама.

Са неба нас гледа свевидеће око божије. Гледају нас очи наших предака, мученика. Немојмо их срамотити каквим недоличним поступком, ни пред богом, ни пред родом, ни пред пријатељима, ни пред непријатељима у свету.

Царство небеско свима невино пострадалим. Благослов бојјд свима вама и свима људима добре воље.

Амин.

МРТВАЦИ ГЛЕДАЈУ СОПСТВЕНИ ПОГРЕБ

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

1.

На Светосавском тргу у Београду, и у срцима Србије, почео је, снагом историје и лепотом истине, један од најдужих и најважнијих српских дана.

Грудва спаса закотрљала се са врачарске узвишице, и лавина демократије је незауостављива.

Девети март трајаће, у то више нема никакве сумње, све док буду постојали изазови и разлози за Девети март.

Крај зла, већег од свих зала што су се на српски народ наваливали, сасвим је близу, а питање је часа када ће зло о коме је реч то и схватити.

У односу на оно што су нам ови урадили за неколико година, Мурат и Бајазит су мала деца, а генерал Лер је невинашце.

Њих баш зато не треба рушити силом.

Пред српском опозицијом сада је неодољан задатак да тражи, уз испуњење изнетих захтева, и хитно смењивање свих, од политичара до новинарских политикомесара који су месец дана претили народу крвопролићем, паралишући Србију и гурајући је, због те парализе, у још дубљи политички, економски и морални понор.

Могуће је, додуше, да се они повампире — прете да ће им доћи спас када падне Јељцин, и раде, изгледа, на томе заједно са руским мрачњацима — али Србија, бар, има доволно глогових колаца.

2.

Пред српском опозицијом сада је неодољан задатак да тражи, уз испуњење изнетих захтева, и хитно смењивање свих, од политичара до новинарских политикомесара, који су месец дана претили народу крвопролићем, паралишући Србију и гурајући је, због те парализе, у још дубљи политички, економски и морални понор.

Има основа да се шљам, који је пропагирао и прижељкивао нереде, и кривично гони.

То, ипак, због долазеће демократије, не треба тек тако чинити. Нека се стиде, ако до краја стока нису...

Огромне паре радника, пензионера, наставника, професора, лекара, утрошене су на наводно „обезбеђивање Београда“ од „сила хаоса и безумља“, мада је ближе истини да су те паре, под провидним плаштом бриге за безбедност грађана, једноставно, од стране режима, покрадене.

Сејање страха је, по много чему, изгледа и имало за циљ обично дрпање лове.

На Кипру је, и ко зна где све још, српски зној.

Политички и морални лешеве се припремају за бег са сопствене политичке и моралне сахране.

3.

У МУП-у Србије, због часних полицајаца и српске части, више ни дана не би смео да остане онај руководилац који је, шеснаест часова пре митинга, вероватно натеран од својих газда, тврдио да располаже сазнањима да ће неке терористичке групе 9. марта бацати по Београду специјалне хемијске бомбе, које паралишу људска тела.

Ако је тај полицијски врховник знао за терористе, па чак и за састав и деловање њихових бомби, зашто их није похапсио?

Мало морген!

Минимум логике казује да су бомбе измишљене.

Могуће је, дабоме, да је управо МУП намеравао да их баца.

Индикативна је, у том смислу, нападна опера да МУП таквим бомбама не располаже.

Било како било, и полицијски врховник о коме је реч, и његов шеф Зоран Соколовић, и шефови Зорана Соколовића, морају да оду.

У околностима у којима се Србија налази, а у име мирног превазилажења садашњих напетости, што значи мирне смене власти траженим оставкама и ванредним изборима, и много мање грешке немају изгледа за опрост.

Они су, већ, и политички, и морални лешеве.

Остаје им да још неко време, из својих лоповлуком освојених кабинета и са имања отетих по продуженом дејству нацистичких закона, шире сопствени смрад.

Било би ситно задовољство решити се те беде у једном дану.

Најправеднија смрт тираније је спора смрт.

Погреб је кренуо, мртвачка кола шкрипућу, мртвацу је приштено да гледа сопствени укуп...

Међународна јавност схватила је, ваљда, коначно, после више сигнала о кокетирању српског режима са заосталим пацовима из мемљивих подрума Кремља, с ким има посла.

На Мировној конференцији о Југославији даље присуство Слободана Милошевића имаће исти učinак као да тамо седи маршал Јазов, вођа московских пучиста.

Са Светосавског трга, Девети март се, из безброј разлога, сели у породице, у школе, у предузећа, у студентске домове...

4.

У предвечерје 9. марта, изјавама својих шкрипавих и полурасходованих мегафона да је опозиција „агенура страних обавештајних центара“ и да се продала „за шаку марака и долара“, режим је целом свету још једном упечатљиво доказао да је Србија, испод вештачког застора вишестраначког система, по политичким рефлексима и поимањима политике, у суштини, мрачна стаљинистичка држава.

Тај арсенал оптужби на рачун неистомишљеника карактеристичан је, наиме, само и једино за стаљинизам.

На опозицији је да све српске стаљинисте у души чија је опскурна парадигма Боривоје Петровић, коме је својевремено суђено за „лева рука, десни џеп“, изведе у грађанским парницама на суд.

То треба да се учини пре свега због још једног тестирања карактера система.

Не буду ли судови, у најкраћем року, независно од срамних уцењивања судија реизбором, донели праведне пресуде, и клеветнике прогласили клеветницима, помоћ се мора тражити и од међународних правних инстанци и институција за заштиту људских права.

На млитавост, којој су неки опозициони лидери помало склонили у временима када је млитавост према властима исто што и колаборација са властима, нико у овој ствари нема право.

Лопта је, и буквално, на пеналтику...

5.

Поддржавајући национал-социјализам Слободана Милошевића, у нади да ће тако добити новог Тита као покриће за даље рентирање дебелих привилегија, део армијског врха је, последњих година, не због стварног стања и расположења у војсци већ учинком субординације, направио низ кобних грешака, потписаних крвљу невиних људи.

Срушена је Југославија, угрожена је стабилност региона и Европе, продубљене су мржње, разорена је економија, потрошена су девизна и динарска средства грађана, расејани су гробови, активирана је штампарија пакла у Топчидеру, пред вратима је глад...

Десетине хиљада поштених подофицира и официра, који не певају „Слободане само реци, летећемо као меци“, гурнуто је у морални и егзистенцијални колапс.

Из генералитета су, међутим, отишли само генерали које је за даљи опстанак у униформама дисквалификовала углавном нелојалност Слободану Милошевићу, а остали су многи који би, у свакој правној држави, већ били на оптуженичким клупама.

Исти део армијског врха, чији је учинак и слом армије и слом Југославије, ставио се уочи 9. марта у службу Милошевићевих национал-социјалиста, а против свега што је здраво и демократски оријентисано у српском народу.

Срамну тврдњу председника СПС Борисава Јовића да је ЈНА страначка војска („Ми имамо иза себе армију...“) нико с врха ЈНА није демантовао, мада би било логично да је уз деманти следило и уклањање Борисава Јо-

вића из политичког живота.

Уместо осуде те тврдње, којом ће морати да се позабаве и Совет безбедности УН, и Европска заједница, и Мировна конференција о Југославији, из дела армијског врха фабрикована су упозорења свима који сматрају да је време Слобо — Слободе неповратно прошло.

Није више никаква тајна да огромна већина припадника ЈНА не мисли као део армијског врха, и да је, нарочито последњих месеци, много подофицира и официра, уз нужну дискрецију, ставило до знања српској опозицији да су на њиховој страни.

Људи су свесни да ће у Србији, каквој опозиција тежи, имати и сигурну државу, и сигурну службу, и господски третман...

То је, можда и разлог што 9. марта није изведен планирани војни удар у корист Слободана Милошевића, најављиван, иначе, низом безочних претњи и провоцирањем жељених немира.

Хушкање Срба на армију, на чему сада ради део армијског врха, којим би се Срби могли испровоцирати, што би био повод и за одмазду над Србима и за чистке међу младим официрима, вишеструко је опасан посао.

Пред опозицијом је, и у интересу Србије, и у интересу армије, односно већине њених припадника, решавање и овог крупног проблема.

6.

Паклени план да се компромитује српски народ у крајинама, како му Србијанци никада више не би помогли, ни материјално, ни животима своје младости, и како би се без те помоћи крајине лакше предале Туђману, довео је из Книна у Београд припаднике тамошњих милицијских снага.

Намера да у Београђане и Србијанце опет пуцају разне Шесте личке, као 1944. и 1945. године, спада у врхунску и неопростиву подлост.

Прошле јесени је, уосталом, у „Српској речи“, на основу поузданих података, објављено да се део „книнца“ увежбава за дисциплиновање па и убијање Срба у Србији, и то се, сада, показало тачним.

Српски народ у Книну, који не жели да се врати у Туђманов тор по Милошевићевом сценарију, наредних дана и недеља чекају велики послови.

Сваки милиционер, који је 9. марта био у Београду, а не покаје се, мораће, од својих суграђана, својих суседа, својих пријатеља, својих рођака, да буде третиран као непријатељ српства.

У крвавом колу, какво је режим Слободана Милошевића повео, ничије руке, заигра ли у њему, не остају чисте.

7.

Бивши шеф српске полиције Радмилу Богдановић у Ужицу је, према писању штампе, обећао српској младости „палицу и метак“ и овог 9. марта, откривши тиме и своје погледе на сучељавање са политичким неистомишљеницима, а тако и кривца за прошлогодишње крвопролиће.

8.

О аутомобилском удесу Слободана Милошевића колају свакојаке гласине.

Несрећа, међутим, асоцира и на један историјски догађај...

Краљ Драгутин дошао је на престо свргнувши оца. Владао је непуних шест година и за то време је успео да изгуби рат са Византијом. Једнога дана је пао с коња, и доживевши то као прст судбине и опомену, абдицирао је.

И Слободан Милошевић је дошао на власт уклонивши свог /политичког/ оца. На власти је непуних шест година. Изгубио је рат. У суботу, 7. марта доживео је саобраћајни удес, неку врсту ововременог пада с коња. На реду је, дакле, абдикација...

9.

На Светосавском тргу 9. марта Србија је, достојанствено али одлучно, рекла шта хоће и кога неће.

С том Србијом се више не сме играти... Следећи скуп биће, сасвим сигурно, другачији.

После овог 9. марта јасније су многе ствари, а најјасније је да Слободан Милошевић, не прихвати ли пресуде „Слобо — Хитлеру“, „Слобо — Садаме“, „Слобо — одлази“, нема у себи ни трунке српске части и осећаја одговорности.

Може ли и сме ли такав политичар да и даље води српски народ? Одговор предстоји, и мора да уследи, наредних недеља.

ВУК ДРАШКОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

„Од председника Републике па надоле, Србијом владају исти људи који су на њено чело дошли још пре шест година, доста пре но што је било никакве опозиције. Ко их је, свих тих година, а многе и свих деценија, ометао да препоруде и усреће Србију?“

СРБИЈА ХОЋЕ ПРИЈАТЕЉЕ

Омладино! Грађани! Свима нека нам буде срећан 9. март, Дан слободе и демократије. Србијо наша! Србијо света! Ја памтим сва твоја лица са Трга слободе, 9. марта прошле године. Многих тих лица данас овде нема.

Нема Гишке, нема Белог, нема Небојше, нема Саше, нема Драгана, Тајсона нема, Џерија нема, Милана, Лазара, Јована, Милутина... Погинули су. Нема најбољих.

Нема Равногорца, нема Аце, нема Дулета, Радета, Боре, капетана Вранића... По болницама су, у инвалидским колицима, у затворима, заробљени ако су живи...

А десетине хиљада српских младића побегли су од ужаса у бели свет где броје дане да им буде враћена Отаџбина, не ова и оваква, него Србија демократска, Србија јака, Србија какву смо хтели 9. марта прошле године.

Да смо се 9. марта прошле године изборили за такву Србију, оволиких свећа данас овде не би било. Ја у то чврсто верујем.

Наша победа, кад нам се учинило да смо успели да Србији подаримо бар Истину, истиниту штампу и телевизију, трајала је, на жалост, само четири дана.

Преварени смо. Отели су нам победу и постали још и гори него што су били. Завладао је густи мрак.

У помрачини, где се апостоли таме најбоље сналазе, потпирен је један крвави рат, чија нам сабља и данас стоји над вратом и која, кад је о Србији реч, фатално проређује главе, које су прошлог марта освајале слободу на Тргу слободе и на Теразијама.

Српска младост је отерана у рат, а власт је тврдила да Србија није у рату. Власт је тиме јасно признала да она младост Србије, само због тога што је 9. марта 1991. младост устала против те власти, а не сматра Србијом. За ову

власт је Србија само онај део Србије који кличе тој власти и који, уосталом, у овом рату није ни гинуо, ни губио ни руке, ни очи, ни ноге.

О том презиру према српској омладини сведочи и истина да председник Републике ни једној мајци погинулог војника за све време рата није изјавио саучешће, није чак завирио ни у болницу да обиђе рањенике.

Телевизија наша, редовно, јавља кад умре неки борац — партизан из 1941. Читају се биографије, наводе ордени, заслуге, телеграм саучешћа, фотографија, биографија и осталих почести, за борце из 1991. међутим нема. Они припадају непризнатој, одбаченој и жртвованој Србији.

Ту младу о одбачену и жртвовану Србију дигли су у рат под паролом: Сви Срби у једној држави.

После хиљада гробова и стотина хиљада избеглица и свих осталих несрећа, кажу да је та драква одвећ окрњена Југославија, састављена само од Србије и Црне Горе.

Битка за државу свих Срба окончава се, ево, државом свих комуниста!

Хрватска без Срба и Крајина под међународном заштитом: то је победа коју слави данашњи режим у Србији. БиХ је пред пожаром. Већ колоне наше сиротиње прелазе Дрину. Армија се повлачи и из Македоније, Србија и Црна Гора постају логор избеглица и једна велика касарна.

Два века српске историје, све наше победе и прегнућа од Карађорђевог времена, овај режим је бацио кроз прозор и проћердао у једној инацијској, самовољној, идеолошкој и по нас фаталној партији СПС покера.

Између 9. марта прошле и 9. марта ове године, изгубили смо оба балканска и оба светска рата. Све је изгубљено, само се препрушени комунизам одржао и по мери петокраке, самовољно, одредио границе своје државе.

О, истовременом, економском, духовном, моралном и општем суноврату Србије није потребно ни да говорим. Сами знате колико је незапослених, колике су плате радника, колике су пензије и да се и та беда исплаћује у ратама и нередовно. Режим је грађанима отео и све девизне уштеђевине. Глад је ушла у Србију. Лекова нема. Болнице руинирани. Од свих штампариија ради само једна: она у Топчидеру, која производи безаредне паре. Све пропада, све пада, само расту харачи порези и расте вика режимске пропаганде да нам је добро, јер је некима још горе.

У свету немамо ниједног пријатеља. Никад, од кад постојимо као народ и држава, нисмо били овакав гето Европе, овако изоловани, од свих одбачени и презрени.

Ипак, после оваквог катастрофалног учинка своје власти, они изјављују у парламенту да неће ништа да мењају.

А демократска опозиција је, због захтева да председник Републике поднесе оставку и због решености да одржи овај данашњи протестни митинг, у Парламенту и у ТВ Бастиљама Београда и Новог Сада, као и на страницима режимске штампе, проглашена за страну агентуру и националног издајника.

Данас у Европи, осим Србије, нема државе у којој власт и њена пропаганда имају неограничено право на лаж и сваку подвалу и увреду оних који мисле друкчије. Тврде да нису бољшевици, а примењују најславније бољшевичке методе.

Смета им опозиција. Постигли би, кажу, они још и више за ову годину и по дана од избора, само да их није ометала опозиција.

Од председника Републике па надоле, Србијом владају исти људи који су на њено чело дошли још пре шест година, доста пре него што је било икакве опозиције. Ко их је свих тих година, а многе и свих деценија, ометао да порепороде и усреће Србију?!

Они су људи прошлости и незнања. Због будућности Србије, због оних који знају да Србији помогну а од њих то не могу, они морају да се склоне, да оду.

Мађарска, Чешка, Бугарска, Пољска... Сви се усправљају. Србија пропада. Србија не сме да пропадне и зато они морају да оду.

Србија мора постати демократска, домаћинска, европска. Србија мора постати држава живота, а не смрти, будућности а не прошлости, велико градилиште а не полицијско-војни логор. Србији је доста непријатеља, она хоће пријатеље. Србија хоће да буде земља богатих и слободних грађана.

Србија хоће да јој вратимо и државног домаћина. Оног, омладино и грађани, кога смо дочекали баш на овом месту, 6. октобра прошле године. Оног, омладино и грађани, кога ћемо, надам се, ускоро овде да крунисамо за Краља Србије!

Услов за спас, за препород и узлет Србије само је један: да се садашња власт уклони!

Сама је признала да не може и неће да се мења. Онда мора да оде.

Када и како? Свакако не протестним скупом ни 9. марта ни 9. априла ни 9. маја.

Пренесимо 9. март и овај протест у школе, на универзитете, у предузећа, позоришта... покажимо грађанску храброст која се зове грађанска непослушност и — Србија ће бити спасена.

Нека стану школе, факултети, фабрике... нека се Србија само неколико дана претвори у земљу великог непокрета и тишине и победа је сигурна и сви захтеви које ћемо данас испоставити властима биће испуњени. Хвала вам.

Удружења универзитетских наставника и научних радника Србије

Пази — провокатор ради

У данашње вучије време када има много наоружаних појединаца, и када варнице могу да изазову убачени провокатори или агенти било унутрашњих антисрпских расположених снага, било представници страних непријатељских интереса, српски народ мора бити свестан и учинити све да не красне варница међусрпског сукоба и обрачуна.

СПС — општински Одбор Ниш:

КОАЛИЦИЈА (II)

„ХДЗ, ВМРО, шиптарска алтернатива, СДА, ДЗВМ и друге десне, профашистичке, сепаратистичке и насилничке снаге у Југославији удружиле су се у настојању да руше не само Југославију, већ и оне Републике које се залажу за њен опстанак“.

Вукашин Јокановић, потпредседник Скупштине Србије

Усташе ће нас клати

„У овом тренутку најмање нам требају немири и нелегални захтеви за рушење власти. Изазивање хаоса у Србији иде наруку само непријатељима Србије и српског народа. Ја имам сазнања и податке да се за 9. март припремају разне групе, које тог дана планирају да дођу у Београд и изазову — крвопролиће. Ја не мислим да то желе опозиционе странке, али то сигурно желе организоване усташке групе из Хрватске и шиптарски сепаратисти са Космета. Ми овде на Косову и Метохији најбоље видимо како шиптарски сепаратистички челници са злурадошћу ишчекују 9. март, јер они у томе виде некаву шансу. Власт ће 9. марта учинити оно што јој као обавезу налажу Устав и закон, односно, настојаће да не дође до нереда и крвопролића.“

Петар Шкундрић, генерални секретар СПС

Хаос у обландама

Захтеви за избор новог председника Републике у контексту и начин како су изложени и најављени демонстрацијама за 9. март подгревају раније изражену претњу да се пре избора легитимна власт насилно сруши. Истовремено тиме се жели и што више продубити јаз у српском народу што у овом тренутку може имати дугорочне, а можда и трагичне последице. За српске непријатеље 9. март је велика радост као и свака српска невоља. Зато ту радост душмани увелико испољавају.

Сада СПО хоће најефикасније обележити 9. март — годишњицу рушилачких демонстрација када је насилно и по сваку цену кренуо да се докопа власти у Србији и да тиме поништи вољу српског народа и грађана Србије, која је изражена само пар месеци уназад у првим вишестраначким и демократским изборима.

Тај 9. март, та горка мучнина коју нико добронамеран не жели више да осети, нити да се овај хаос понови на улицама Београда, нама се опет најављује у неким лажним обландама цвећа и свећа.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

МИ НИСМО ХУЉЕ И ИЗДАЈИЦЕ

Поштовани грађани, пријатељи демократије!

Они који верују да поред војске и полиције имају и народ, надам се, када нас виде, да постоји народ који они као свој — немају. Ваш долазак на овај митинг већ је сам по себи одбрана демократије, људских права и грађанског достојанства. Количина страха, којом смо застрашени последњих месец дана, показала се довољном да сузбије људску врсту која се зове — одважни, слободни грађани! Сви недемократски режими знају да уз лажна обећања треба доливати и страх. Нисмо се уплашили. И зато смемо да питамо: шта нам се то догодило и зашто нам се догодило? Како смо се тако брзо нашли у овој ситуацији, и држава Србија, и ми, њени грађани, и српски народ у целини? Ми имамо право да то питамо, јер се то тиче наше коже и тиче се не само наше садашњости, већ и наше будућности и будућности наших потомака. Имала је држава Србија, као и српски народ, тешке историјске тренутке, велике и трагичне губитке. Али, никада у последња два века Србија није била у раскораку са историјом. Никада није била тако ослоњена на губитничку историјску страну. Када је вожд Карађорђе подигао српске сељаци на народни демократски устанак, било је то тек најављено пролеће најављене грађанске демократије Европе. Када је почетком овог века Србија кренула у ослободилачке ратове, допринела је рушењу историјски превазиђених царевина — Руске и Аустроугарске. Када је Хитлеров фашизам угрозио демократију, слободу и хумане основе човечанства, српски народ му се храбро одупро и поднео огромне жртве. Први пут у новије доба Србија је у раскораку с историјом. Она је залутала. Када су тоталитарни режими у читавој Источној Европи доживели катастрофу, са огромном надом поверовали смо да ћемо се међу првима наћи у друштву демократских држава. Када је требало да Србија учини мали корак и постане предводник у демократском преобраћају целе Југославије... са историјом. И сва прерушавања, све што режим покушава пластичним операцијама, није могло да прикрије континуитет са старим режимом и да светску подозривост

„Председнички систем је постао главна препрека да се радикално напусти титоистички модел владавине! Захваљујући изборном систему задржан је и континуитет владајуће партије, која са мање од половине гласова влада апсолутно, са већ затеченим монополем“.

према њему сакрије. Никакве козметичке промене, никаква декорација симболичним вишепартизмом није могла са сакрије инерцију старог монополистичког система владавине. Уместо да буде узор и магнет за друге, Србија је постала баук. Слаба је била утеха у открићу да нас нико не воли. Све што се мењало, чинило се невољно и под притиском домаће и иностране јавности. Све је изнуђивано, свему је пружан отпор. Уместо да крене радосно у промене и препород, уместо да покрене надом и новом перспективом грађане, режим је настојао да их завара и обесхрабри и да им угаси веру у будућност. Свака је држава угрожена у највећем степену кад грађани почну да сумњају да у њој имају неку будућност. Реке емиграната потеку из ње, праћене апатичним погледом оних који остајући у земљи, престају да верују у било шта. Ако је све што нам се десило морало да нам се деси — и распад државе, и рат, и економска блокада, и осиромашење и пораст криминала, и одлив младих стручњака, и општа несигурност и страховања, и државна пљачка девиза, ако нам је све то било суђено, зато нам је — ваљда — било непотребно да имамо ову власт!

Ако је могло да буде друкчије и боље, онда је ова власт одговорна што нам НИЈЕ ДРУКЧИЈЕ И БОЉЕ! Не може се ни једна власт оправдавати тиме да је она желела добро, али је испало лоше. Ма ко и ко толико не може да предвиђа, не треба да узима корми-

ло у руке.

Кад је доведен у стање трајног пропадања, народ има право на самоодбрану. Он има право да затражи да му се суверенитет врати, да изборима за уставотворну скупштину омогући доношење новог Устава који ће му обезбедити парламентарну демократију у којој власт не може завршити у рукама ЈЕДНОГА ЧОВЕКА! То је акт народног суверенитета и нико не може да га ограничава. Председнички систем који је у Србији успостављен Уставом једнопартијске Скупштине, показао се непримерним, јер је омогућио концентрацију власти у рукама једног човека и тако сузбио проток иницијатива за паритетно одлучивање.

Ми не желимо да једног председника заменимо другим, већ да новим уставом укинемо функцију председника са оволиким овлашћењима, како би се онемогућило било чије самовлашће!

Председнички систем постао је главна препрека да се радикално напусти титоистички модел владавине! У садашњем систему остаје пирамида са чијег врха одлуке клизе према „базу“ која је под анестезијом. Захваљујући изборном систему задржан је и континуитет владајуће партије, која са мање од половине гласова влада апсолутно, са већ затеченим монополем. Инерцијом једнопартизма, вођство ове партије државу доживљава као партијску прђију, сводећи јавни интерес на партијски. Такав је режим изгубио сваку привлачност па је састављање Владе налик на лов — ко би се прихватио министарске фотеље(!?) Уместо да је вршење јавних функција велика част, постала је само шанса да се можда зараде велике паре уз ризик да се изгуби углед. Владајућа партија монополисала је државу, држава граби све што може, од друштвене имовине — до девизне штедне грађана. Најављује се индустријализација Србије као пре 45 година. Никакво вербално залагање за профитну економију није могло да прикрије приврженост старом моделу државног администраирања и државне кон-

СК—ПЈ

Ми смо против митинга 9. марта јер смо против употребе силе, рушења, милитантности. СПО, ХДЗ, СДА, ВМРО ван Југославије праве сценарио којим би докрајчили Југославију.

Војислав Шешељ, посланик

Русвај

Не треба се бојати да је 9. марта могуће да ти издајници узму власт у Србији. Не! Они могу створити немире, русвај у Београду, могу изазвати крвопролиће. То је реална опасност која нам прети.

Радоман Божовић, интервју „Побједи“

Провоцирање нереда

„Учинићемо све што је у моћи правне државе да се спречи било који облик насиља над људима и било какво провоцирање нереда“.

троле привреде. Помоћу нових директора, комесара предузећа, сузбијена је свака радничка демократија и омогућена неконтролисана злоупотреба. Друштво се раслојава брзином коју ни једна револуција није могла да произведе. Преко ноћи рађају се милионери, а хиљаде људи, са отказом у руци, дрхти пред сутрашњицом и у страху за своју егзистенцију.

Где је Владин социјални програм?! Страх од рата ускоро ће бити замењен страхом од глади! Неопходан нам је друштвени договор о солидарној заштити друштвено најугроженијих. Који је пример о својој штедњи дала Влада, осим отписивања службеника? Којих се привилегија одрекла?

Уз све невоље које су нас сустигле, сведоци смо праве хајке на опозицију, кроз све Владине медије: од Телевизије и Радија, до дневне и ревијалне штампе. Кажу да смо „издајници који су се продали за шаку долара или марака“, да смо „слуге господара из иностранства“...Шта је то — питам — што смо МИ могли издати?! Коју војну или државну тајну? Коју државну одлуку смо МИ доносили? Који Владин докуменат смо МИ потписали? Чак и да смо „хуље и зликовци“ — како рече један нови министар недавно — и да смо желели да нешто издамо, нисмо могли. А има оних који то могу. Који доносе одлуке и потписују судбинске документе па их ми не сумњичимо за издају. Чекамо да све изађе на светло дана: ко је шта говорио, и ко је шта потписивао!

Нигде данас у свету, ни у једној правној држави, не могу челници владајуће партије оптужити опозицију за плаћеништво и непатриотизам без доказа и некажњено. За нашу власт је опозиција непријатељ који се можда може толерисати док је безопасан, али се и ударити чим дигне главу — како они то обично кажу. Победничку психологију из рата, пренели су у мирнодопске услове — опет постоје победници и поражени, а не партнери и конкуренти. Кажу нам да хоћемо власт да узмемо насилно, иако сам стотину пута до сада рекао, и сада понављам — само власт добијену гласачким листићима признајемо за власт. Али, тражити изборе, нови Устав и укидање председничког система демократски је чин, легитиман и легалан.

Србија не сме више пропадати. Она има услове за опоравак, има богатства и има људе. Српски народ је стари политички и историјски народ. Он не може да прихвати као трајно решење тренутне режике — да буде једини лишен права на самоопредељење и да буде раздробљен у три државе. Ми морамо да уверимо Европу и свет, стрпљиво и аргу-

ментовано да је за трајни мир на Балкану неопходан јединствен принцип и једнака права за све народе. Морамо да стрпљиво обнављамо покидане економске и политичке везе, да обновимо и учврстимо старе пријатељске односе са многим државама. Али пре свега — морамо да сами уредимо своју кућу, своју државу, која ће стално увећавати грађанске слободе и грађанску сигурност и тако бити цењена у свету.

Политичке конфликте данас, а социјалне можда већ сутра, моћи ћемо да решавамо само подизањем политичке културе и утврђивањем правила, тражењем компромиса, дијалогом и узајамним уважавањем. Данашњи митинг треба да буде прва лекција властима из демократске политичке културе. Без ње никада нећемо моћи да се упутимо ка излазу из невоља које су нас снашле.

Као демократи, ми тежимо грађанском миру, а не рату, народном и грађанском до-

говору, без зле крви, реваншизма и претњи. Ми стојимо усправно уз демократска права и не одричемо их се? Не зато да бисмо нашкодили овој власти и ми дошли на њено место, већ да се утврде и стекну заувек, без обзира на власт, неотуђиве слободе без којих нема среће ни напретка.

А они који сами изјављују да неће у свом начину владања ништа да мењају, да не мисле да се промене, треба да буду народном вољом И замењени!

После овог мирног и достојанственог скупа, на следећи ће доћи троструко више. Зато учинимо све, свако од нас, да ни једна мрља не падне на овај дан.

Живела демократија — живели сви!

Драган Јовановић, посланик

Плашим се

Ви можда нећете да признате, ја хоћу, и то овде пред вама и Србијом, плашим се 9. марта. Али, не, не плашим се за свој живот, плашим се да опет не падне братска српска крв, плашим се грађанског рата у Београду, као вихорног пожара у целој Србији. Зато овај мој страх и ове моје речи.

Живорад Игић, посланик

Странократија

Каже се да је 9. март обележавање симбола младости и симбола демократије. Ако је, драги другови, демократија — жртве у сопственом народу, ако је демократија разарање своје земље, онда је у томе не видим никакву демократију, него страхократију најцрње врсте и најширих размера.

Боривоје Петровић, председник Скупштине

Биће покоља

Те приче да ће то бити прослава са цвећем и свећама је само лаж. Припремљен је сценарио и зна се тачно, ако то не учине они који су тај сценарио направили, направите то неко са стране да се направи покољ, непријатности и да се ствари још више од онога што је створено прошли пут.

БОРИСЛАВ МИХАЛЛОВИЋ МИХИЗ, АКАДЕМИК ПРЕПОЗНАЈМО СЕБЕ!

Стар сам човек и нису ми године да се ломатам по балконима и трибинама, али ме је осећање дужности грађанина навело да пре годину дана на тргу, чије је мрско име Брозове Републике тога дана наша омладина претворила и преименовала у Трг Слободе. Некако баш у овај исти сат говорио сам демократској Србији, па сам дужан да то учиним и данас. Јер, на жалост, за ову годину дана нисмо одмакли на путу извршења два прека и крупна историјска задатка: неповратног и дефинитивног изласка српског народа из диктатуре у демократију и повратка наше предуго и узалудно уложене државе из Југославије у СРБИЈУ! Зато ће цео мој говор стати у ових неколико реченица.

ПРЕПОЗНАЈМО СЕБЕ И УЧИНИМО СВЕ ШТО ЈЕ У НАШОЈ МОЋИ ДА СЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ ВРАТИМО НА ИСТОРИЈСКУ СЦЕНУ ЕВРОПЕ! Ваљана држава једног малог ВЕЛИКОГ народа, држава која је ослоњена о себе и о своје савезнике на тој позорници стајала чврсто и напредовала самопоуздано и часно.

Тој нашој будућој држави знају се и уређење и име и домаћин. Она је била, и она ваља поново да буде, по државном уређењу — парламентарна уставна демократија, по имену, по свом старом и ваљаном имену, некада добро познатом свету — КРАЉЕВИНА СРБИЈА!

А домаћин ваља да буде онај коме је то остало од предака, по милости Божјој и вољи народа!

Нека поново почне да живи, у центру Балкана, тој прастарој колевци која је и Европи одњихала демократију, нека поново почне да живи скоро и неминовна, саремена и успешна, слободна и демократска — СРБИЈА!

Живели!

Блажо Перовић, председник СНС

МИЛИОН СУЛУДНИКА

„Танозвану удружену српску опозицију доживљавам као највећи антисрпски лоби на Балкану. У том смислу посматрам и 9. март. Мислим да је 9. март најкатастрофалнији датум од 1941. године до данас, у овековној историји српског народа.

Према томе, ја гарантујем саојим животом да је Туђману дат знак 9. марта да може почети рат против деструирајућег српства. Наговештено му је да ће лакше изаћи на крај са дроњцима и плићацима српства кад је већ усред Београда на његово рушење спремно милион сулудника.“

СУЗАНА ЛАЗАРЕВИЋ, СТУДЕНТКИЊА НА НОГЕ

Нисмо ми Срби, како нам је сад лакше и лепше да мислимо, опростили Хрватима Јасеновац, јер они то од нас никад тражили нису! Него смо ми Срби заборавили своје мртве!

И шта нам је сад чинити?

Пут је један. Пут је узан, стрм и кршевит! Али само њиме можемо стићи тамо куда су се још наши стари запутили.

Прво што свако од нас треба да уради, то је да сам, да га нико не види и да га нико не чује — замоли за опроштај.

Друго — да се тако очишћени окренемо око себе, па да једни другима све опрости-мо. Јер, нико од нас није невин, сви смо криви.

Даље — да се прихватимо рада. Да помогнемо нашој мајци Србији да устане, јер она нема никога до нас. А ми смо без ње си-рочад света.

Па ко је за мотику, мотиком. Ко је за оловку, оловком, ко је за реч — речју. Све је то подједнако важно. Да се напнемо из петних жила па да је из блата подигнемо, на ноге усправимо... да јој на сваку рану мелем приви-јемо...

Нови комунистички покрет
Југославије

Циљ је грађански рат

„Најоштрије осуђујемо изјаву Стипе Месића да ће после 9. марта у Србији бити све другачије. Ова изјава дата на састанку ХДЗ и ВМРО 17. фебруара у Загребу, показује да су се десне, сепаратистичке и насилничке снаге у Југославији удружиле у настојању да руше не само оне делове земље, односно републике које се залажу за опстанак наше земље.

Месић који је преузео на себе улогу последњег председника Југославије и у томе имао успеха, сада стаје на страну опозиције у Србији која прети да Србију уведе у грађански рат и разори је. После ове изјаве јасно је да Месић и опозиција у Србији имају исти циљ и ми упозоравамо српски народ и све грађане Србије да је тај циљ рушење Србије.

Опасност од заједничког деловања и сагласност ХДЗ, ВМРО и опозиције у Србији је после ове изјаве постала видљива. Њихова сагласност и деловање могу у Србији довести до режима какав је у Хрватској успоставио ХДЗ и за какав се у Македонији залаже ВМРО. Дакле, крајње десног, крајње реакционарног и крајње националистичког.“

СК-ПЈ, републички
координациони Одбор

ДИКТАТУРА

„...Најновији ултимативни захтеви СПО и ДС јасно показују да ове странке желе да најпре изазову анархију у друштву, затим да на милитантан начин освоје власт, заведу страначку диктатуру и успоставе ауторитарни систем владавине. Уместо борбе за демократију странке нуде рушење демократских институција и демократски изабраних власти.“

**МИЛОМИР БАБИЋ,
ПРЕДСЕДНИК СЕЉАЧКЕ
СТРАНКЕ СРБИЈЕ**

ДОШЛИ ИЗ ШУМЕ

Поштовани грађани Србије!
Много пута, поготово ових дана, власт од нас тражи да је поштујемо. Ја се питам, како овај народ да поштује власт, која га сваког дана све више пљачка!? Како може власт да поштује радник који ради за десетак килограма меса, како може да поштује власт онај коме украдоше девизе и не вратише, како може да поштује власт сељак коме одузеће опет све оно што на њиви заради, као после рата?! Једно време је било тако — све оно што зарадимо дамо за идућу годину да бисмо посејали, а сад више ни то није довољно! Сад од 10 хектара земље морамо да продамо хектар, да би на преосталом посејали, за идућу годину! Па се питамо — зашто ли ће ова земља да остане без хлеба кад то не мора и кад вас на то сви упозоравају!?

Ових дана, народе, догађају се опет неке седнице, сличне оним авнојевским, на којима се неки договарају каква ће бити Југославија!

А ја се питам — да ли треба правити Југославију од српских земаља и каква ће то Југославија бити од Србије и Црне Горе?! Да ли неко има право да угаси име српског народа и српске државе само зато што има неку своју идеју да једног дана буде велики југословенски председник. Ја се питам — шта је то што ћемо ставити на вагу, што је важни-

је од српског народа, српске државе и српског имена?

Социјалистичка партија може да спроводи своју власт — али не може никада и никада више да држи и брани комунизам! А она комунизам штити и брани на сваком кораку.

Тргови су нам социјалистички, улице комунистичке, зграде Брозове — а то једнога дана и то што брже, мора да сиђе са овог простора! Наше улице и тргови морају да носе имена великих људи српског народа: Светог

Саве, Карађорђа, краља Петра и краља Александра!

Нас, опозицију, оптужују да хоћемо власт да освојимо на улици. Не, ми то нећемо, ми хоћемо да освојимо власт на демократски начин — преко гласачких листића, јер видели смо да власт која је једном дошла из шуме, а други пут са улице, никако није била добра.

Зато, поштовани српски народе, морамо чинити све што нам је чинити на демократски начин, на српски начин. Са вером у Краља и отаџбину — живели!

ДР ВЕСНА ПЕШИЋ, ПРЕДСЕДНИК РЕФОРМСКЕ СТРАНКЕ МАФИЈА ЈЕ НА ВЛАСТИ!

Борисав Јовић:

Ћорсокак

„Опозиција се, очигледно, уплашила од чињеница несумњиве победе једне веома смеле, али веома успешне политике и проценила је да — ако се њен нончалан успех не спречи, било би могуће да наша партија остане веома дуго на власти. Услед тога је, изгледа, опозиција дошла на идеју да потрани преки пут, не само за освајање власти, него и за уношење немира у Југославију, за стварање поремећаја успостављених односа снага који би био на штету српског народа, али би, по проценама опозиције, истовремено био и на штету политике садашњег српског руководства. То је „политика Ћорсокака“ која ничему не води. Што се саме власти тиче она није и неће дозволити нарушавање уставног поретка земље, нити насилно освајање власти, нити било какве поремећаје који би поништили досадашња достигнућа у расплету југословенске кризе и који би нас вратили на њен почетак“.

Грађани Београда, грађани Србије!

Данас нас је на овом месту ујединило једно једино осећање, данас смо на прагу победе, на прагу новог доба, оног којег чекамо деценијама.

Енергија је ту. Ми смо се данас сакупили да покажемо да имамо снаге за промене које нас чекају. Нестрпљење је огромно, грађани и млади људи више не могу седети по кућама и очајнички чекати да се ова политика и ова власт промени. Не можемо чекати 1994. годину следећих избора. То је за нас читав

живот, читава вечност. Ова власт узалуд троши нашу енергију, зато ми тражимо њихову одговорност. Народ је бољи од ове власти и способан је за боље. Пробушићемо тај балон надмене власти, ту преживелу уображеност. Питали су нас чему митинг. Имамо права да слободно кажемо шта желимо, ми имамо слободно право да кажемо шта каљамо, и више од тога, ми имамо право да се бранимо. Овај народ има право да се брани од деспотизма, од беде, да се брани од глади, да се брани од инфлације, да се брани од сакаћења и од смрти, од изолације, мржње и чекања да се нешто деси.

Ми не знамо шта они раде. Мафија је на власти! Колике су њихове привилегије!? Сазнаћемо за њихове привилегије тек онда када они заувек оду. Оно што знамо је да су нас опљачкали до голе коже. Знамо и да ће бранити привилегије до последњег човека. Имам један предлог: направимо једну велику барикаду, барикаду за бољи живот и за бољу будућност; исправимо све улице у Београду како не бисмо морали да пишемо лекарско оправдање Председнику. Почела је бежанија, а то је почетак за нову Србију, за демократску Србију, за нашу будућност. Живели!

**Југословенски центар за
духовни развој и образовање,
из Београда и Новог Сада:**

Разорна енергија таме

„Поручујемо организаторима уличне демократије, ако им је стало до мира и јединства међу српским и осталим народима, нека одустану од 9. марта, дана који носи разорну енергију таме“.

**МИЛОЈЕ ИГЊАТОВИЋ, ВК
ЛИВАЦ, РАДНИК
ВАЉАОНИЦЕ БАКРА И
АЛУМИНИЈУМА СЕВОЈНО**

ЗА ЖИВОТ ДОСТОЈАН ЧОВЕКА

Данас су у Србији три највеће пљачке столећа. Србија има бабра, Србија има цинка... а прерађивачки капацитети обојених метала стоје! Радници не раде. Где је бакар? Где је цинк? Где су рудна богатства Србије?! Продајте!

Друга највећа пљачка у Србији је отима-

ње фабрика радницима. У последње време сте сведоци да генерални директор српске привреде узео МИН, узео „Заставу“, узео Раковицу. „Где је деценијама улаган рад, мене, вас? Нема га. Постаћемо најамни радници код њих.

Трећа, највећа, вредна можда педесетак милијарди долара је откуп станова. Најповлашћенији су откупили станове до 31. 12. да би нам сада припремили нови закон о откупу станова, да их радници сада откупљују по знатно вишим ценама. То је обавезан откуп! За нас ће квадратни метар бити око 50.000 дина, а шеф државе нам каже да је купио стан у великом делу Београда за 12.000 дина по квадрату! Месец траје колико траје, а нама предстоји немилосрдна борба да убедимо владу и њен вазални синдикат да им докажемо да месец има 30 дана! Да бисмо се коначно усправили као људи и да бисмо живели живот достојан човека неопходни су нам услови у којима ћемо кроз независне синдикате коначно судбину узети у своје руке. Овакво понижење и беду радништво више неће трпети. Попуцала су сва трпила. Пошто власт то неће да схвати, врло брзо ће то осетити, али овога пута по својим леђима!

На крају бих се обратио лидерима демократске опозиције: даће Бог да неко од њих сутра дође на власт, али овде дајем обећање да ће такви слободни, независни синдикати бити много жешћа опозиција него овој садашњој власти.

Радници Србије, удружимо се око ових захтева и остварићемо их!

Солидарност је наша снага. Ми смо народ! За слободу независног синдикалног организовања, за хлеб, мир и слободу. За живот достојан човека!

**НИКОЛА МИЛОШЕВИЋ,
председник Либералне
странке**

ИЗАЋИ ИЗ СКУПШТИНЕ

Управо сам овога јутра сазнао да је двојици опозиционих посланика онемогућен приступ Скупштини Србије. На питање „зашто“ одговор је био да је министар унутрашњих послова Србије данас забранио приступ посланицима у зграду Скупштине. Зашто вас онда чуди што нема директног телевизијског преноса? Ако је ова вест тачна, а нема разлога да у њу сумњамо, онда је српски режим забележио још један неславни светски рекорд. Не постоји у данашњем свету земља у којој министар унутрашњих послова може посланицима да забрани приступ у Скупштину. Ваља се питати да ли то значи да ће и убудуће министар унутрашњих послова одређивати када ће посланици улазити у Скупштину? Уместо поласка на Скупштину, ја имам други предлог: да предложимо свим посланицима опозиције да изађу из те и такве Скупштине и да то учине што је могуће пре.

**Др ДРАГАН ВЕСЕЛИНОВ,
председник Народне
сељачке странке**

ПОТРЕБНО ЈЕ САМО МАЛО

Грађани, Београђани, драги сељаци! Пре тачно 185 година, 1807, са овог места кренуо је Карађорђе на Београд и прошао кроз Стамбол капију где је победио. Тамо где је он пошао сада је споменик кнеза Михаила Обреновића, а овде је његов споменик. Кнез Михаило гледа на југ, на исток, на нашу традицију, на наше порекло, на нашу цркву, а овде Карађорђе гледа на запад, где стоји наша историја и традиција модерног доба. Иза нас је храм, поред библиотеке, испред Карађорђе, наша слава, овде је народ. Једини који овде не недостаје је председник Републике. Преносим вам јединствени захтев сељака: да председник Републике поднесе оставку!

Тражимо да поднесе оставку, јер није ваљано заступао оне који су му веровали у захтевамо од њега да поднесе оставку зато што је изневерио и њих, а изневерио је и онај народ који је од председника Републике желео да се подигне на положај председника свих и у корист свих грађана, а не само једног и најмање само у сопствену корист. Сада је већ више од годину дана како председник Републике ни у једној прилици, чак ни у најтежим часовима за Србију, није позвао не само ниједног лидера опозиције за састанак са њим, већ није позвао уједињену опозицију да се са њим посаветује и да заједно са њим покуша да пронађе решење које би одговарали свима. Председник који само слуша свој глас, не може бити председник Србије и то је разлог због ког желимо да он оде.

Председник Републике је казао да је председник владе Србије, новонаименован, силно задужио сељаке, да је сељацима донео користи. Нема користи од председника владе — овакве владе. Једна трећина кукуруза је остала необрана, половина њива је незасејана. Србији за неколико месеци прети глад. Ако се досете, пласираће поново обавезан откуп, јер они другачије осим отимања, да владају не могу. Сељаци не захтевају много, они захтевају да једна литра млека вреди као литар дизела, они захтевају да од два килограма пшенице могу купити килограм хлеба, они желе да њихови наследници не одлазе у рат, већ да се жене и да им се пуне куће. То је оно што сељак жели. Нико у Србији нема ништа против да ђак пешак постане премијер, али има против таквог председника владе који не види будућност и враћа Србију у 1945.

Чуди се Радоману Божовићу и Милка Планинци и Бранко Микулић, јер он враћа привреду Србије тамо где је она била до јуче. Он је враћа у државне руке, а не корист оних који желе да живе од својих руку и који желе да свој џеп пуне својим знојем. Чак се и социјалистички директори, веома одани овој партији чуде, како може на челу владе бити неук

**Народни фронт Југославије
Зоран Чичак, секретар НФЈ:**

Непринципијелна коалиција

„Протествујемо против атмосфере насиља и сукоба, нарушавања уставног поретка Републике Србије и угрожавања безбедности живота и имовине грађана коју поједине странке, нарочито Српски покрет обнове и Демократска странка стварају заказивањем, припремањем и извођењем демонстрација заказаних за 9. март 1992. године.

Ради се о кампањи која је покренута, припремана а делом и финансирана од стране иностраних војних и политичких фактора а која је усмерена на изазивање војне конфронтације у Србији.

Избијање евентуалних масовних сукоба и употреба оружја довела би у питање спровођење мировне операције у Југославији, и изложила опасности грађане у ратом угроженим крајевима земље. Обновили би се сукоби на ширем подручју и то би објективно запретило страном војном интервенцијом.

СПО непринципијелном коалицијом са албанским, мађарским и муслиманским партијама ради на рушењу Србије.

Захтевамо од Слободана Милошевића и српских власти да учине све на заштити имовине и безбедности грађана Београда.

У току је покушај спровођење принудних смена великог броја директора и уредника новинских кућа. Ово сведочи о намерама лидера појединих опозиционих партија да новинарску професију у Србији ставе под принудну управу, под наком није била цела последњу деценију.

човек који никада није продавао на пијаци, никада није водио ни једну трговину, ни једно предузеће, а камоли читаву привреду у кризи да води. Отуда немамо шта друго да поручимо влади, осим да ако не уме да се побољша — да одступи.

Можда сте запазили реченицу да је председник Републике рекао да он нема зашто да се мења. Можда он нема зашто да се мења, коначно није ни потребно да се он мења, потребно је да се промени Србија, а Србија се мења са њим или без њега. А њој и нашем народу је потребно само мало срца, само мало љубави, само мало душе и поштовања и она ће стотруко вратити. Живела Србија!

**ЈАНКО ДУЧИЋ,
ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ**

УСТАЋЕ НЕЖНА СРБИЈА

Срећан сам што смо се у оволиком броју окупили да одамо почаст свим недужним жртвама од прошлог 9. марта до данас. Поздрављам вас, задовољан што смо се скупили у оволиком броју на овом светом месту, симболу српског бунта и непокора. Режим не жели да види, не жели да чује, не жели да прихвати, за овај режим ми постојимо само када желе да нас облате. Овде смо да бисмо им рекли доста и одлазите. Режим неће до века моћи да не види наш број, да не чује и мораће да прихвати наше захтеве. Зашто сам толики оптимиста? Зато што овај пут цео свет гледа у нас и види нову, младу, незаражену Србију, земљу са хришћанском трпеливошћу и спремношћу да издржи многе ударце, са цвећем и свећама у рукама. Али земљу од које се ова власт плаши, јер када нама нежна Србија са поносом устане, власт ће тада видети колико је силе у демократској, разборитој Србији.

Народна радикална странка захтева да и овај 9. март обележи оставка министра полиције, али да та оставка не уследи, као прошли

пут, због дела или тачније речено недела. Г. Соколовић мора да поднесе оставку због изјаве да је полиција неспособна да заштити грађане на Светосавском платоу. Усташе нам вршљају по земљи, а безбедност морају да чувају они који за то нису плаћени. Његова полиција и не треба да нас чува, чуваћемо се сами, чуваће нас добри Бог, као и прошле године када је послао кошаву на њихов сузавац којим су хтели да нас потрују. Народна радикална странка и целокупна опозиција захтева и оставку министра финансија. Погледајте у своје новчанике коме остаје плата, погледајте у штедне и девизне књижице, знаћете зашто г. Зебић треба да оде.

Без икаквог референдума овој Србији мора се вратити грб са двоглавим орлом, Немањина, и поносна „Боже правде“. Нека долазак свих чланова династије Карађорђевић у њихову Србију буде почетак враћања свих неоправдано отераних Срба у отаџбину. Када Карађорђевићи коначно и заувек дођу почеће наше велико извињење домаћинима српске куће. Када нам дођу и сви остали Срби тек тада ће нам добри Бог опростити.

Народна радикална странка жели, као и целокупна опозиција, слободну и демократску Србију, економски јаку, Швајцарску на југоистоку Европе, у грађанској Европи, а не у комунистичкој, несврстаној Азији. Ми за то имамо програм, имамо људе, имамо могућности. Дакле, имамо све што они немају и што никада нису имали. Остаје да се испуни само један услов да нас наш програм поведе у боље сутра: да они који нас воде у јуче — оду од нас? Далеко им лепа кућа.

Поздрављам вас и молим вас да овај наш леги скуп буде заиста оно што смо желели, достојанствени протест и да не дозволимо да нас власт испровоцира на сукобе. Живела монархистичка Србија!

**ДР НЕБОЈША ПОПОВ,
ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
РЕПУБЛИКАНСКОГ КЛУБА**

ОН НИЈЕ НАШ ПРЕДСЕДНИК

Грађанке и грађани усправне Србије! Нама оставку садашњи председник не треба ни да подноси, јер он никада није био наш председник. Он је извикан на митинзима тзв. антибиروقратске револуције, на којима се расприривао страх, мржња и насиље и извикиван спасилац. Пред усправним грађанима не треба извикивати никаквог спасиоца. Ова велика народна скупштина, макар да има и 10.000 усправних грађана, довољна је да означи почетак слободе и демократије у Србији. Тај почетак од 1990. године заглибио се у рату. Рат је при крају, почиње мировни процес, у ком ће слободна и демократска Србија бити угледна, моћна и утицајна. Уставотворна скупштина коју тражимо одредиће не само облик владавине него ће и утемељити слободу сваког грађанина и ограничити сваку власт. Народ који у својој књижевности има Радоја Домановића и који памти Вођу нема никакве илузије да му је Вођа и био потребан и да му може бити потребан. Нови почетак демократије у слободи, како је својевремено говорио један од саветника Карађорђа, Божа Грујовић, значи да у слободи и њива боље роди и стока се боље плоди и боље се вино пије.

Живела велика народна скупштина!

**Драгослав Симић, СПС
Смедерево**

Покушај пуча

СПО и ДС покренуле су из очаја садашњу хајку против легалних власти у Србији, сматрајући да је то прилика коју не треба пропустити.

Таква опозиција није српска, него антисрпска, није демократска него антидемократска, није опозиција Слободану Милошевићу него српском народу. Овај покушај пуча морамо осудити као највећу издају српског народа.

ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК НОВЕ ДЕМОКРАТИЈЕ-ПОКРЕТА ЗА СРБИЈУ

ОНИ ЖРТВУЈУ СВОЈЕ УНУКЕ

Поштовани грађани!
Паметне речи више не вреде много. Дела говоре више од најбиранијих речи, јер ни сви ми који овде стојимо не мислимо баш исто.

И овде је било говора о неким „рекорди-ма“ које, је за тако кратко време постигла социјалистичка власт. Зато није коректно што опозиција нема лепих речи за резултате такве владавине. Заборављамо да су у овако кратком времену постигли и неке светске вредне и јединствене резултате. Тако је прошлог месеца остварена инфлација од 10.000 посто. Уз честитке због рекорда иде и упозорење: увек може бити и горе, само треба бити довољно стрпљив. И биће нам све горе док у Србији успех буде проблем, а неуспех објективна околност. На том плану заиста нема неизвесности. Извесно је и то да овај народ, изгледа, може још много да издржи. Зато му, ваљда, власт уместо економског просперитета нуди нове илузије и нове непријатеље. Нуде нам илузију да граде свемогућу државу, у којој ће влада и окружни начелници решити све проблеме и усрећити све несрећне тако што ће их довести у једнако бедан положај. Нуде нам непријатеље који само меркају прилику да свргну најбољу власт на свету. Зато се морамо упитати: шта смо, онда, ми, овде окупљени? Ко смо, чији смо, шта тражимо, кад немамо никакве шансе да освојимо власт и

упропастимо Србе и Србију. Одговоре на ова питања наћи ћемо ако схватимо неколико једноставних чињеница. Прво, ничије није вечно. Идеологије и системи пролазе, а остају људи и њихови проблеми. Друго, није могуће створити рај на земљи, који нам социјалисти обећавају. Не може ни једна држава народу дати нешто што му претходно није узела. Нема економске и политичке демократије без приватне својине и индивидуализма. Друштвена својина и колективизам су основ за економску и политичку утопију, волонтизам и анархију. И зато, поштовани грађани, мислите својом главом! Ви морате одлучити какву државу Србију хоћете: државу, којој ће требати добри порезни обвезници, или државу, која ће неговати добре послушнике. На следећим изборима, за које ћемо се изборити, ваш глас можете дати или способним, успешним и одговорним или послушним, непогрешивим и провереним. То неће бити лако у овој земљи чуда, у којој је власт успела да опозицију окриви за све своје неуспехе и да сваку предност баца под ноге. Није ни опозиција цвеће и богоугодни мирис тамјана. Али, у свим рационалним друштвима се зна да је опозиција огледало власти. Ја нисам наиван и знам да ми старији нећемо лако схватити ове поруке и време које долази. То се односи и на власт и на опозицију, јер глупост није ничија својина. Верујем да ће младост Србије лакше схватити истину о нама самима. Њеним доласком на политичку сцену Србија ће престати да буде полигон за експерименте старца, који би хтели да оправдају своју младост на рачун будућности својих унука. Наша улога у томе је да будемо што бољи мост њиховом ступању на животну, политичку и државну сцену. Тужна ће бити судбина метузалема, који би да зауставе живот и да нас врате у време своје младости. И зато ћу се, за крај, послужити речима премудрог земљака, Владике Николаја: „Благослови непријатеље моје, Господе! И ја их благосиљам и не кунем“.

Живели и срећно!

**ПРОФ. ДР ДРАГОСЛАВ
ПЕТРОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК
РЕФОРМСКЕ
ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ
ВОЈВОДИНЕ**

НИЈЕ СРЕЋА У БЕДНОЈ ПЕНЗИЈИ

Грађани Србије!
Желим да вам кажем да огромна већина грађана Војводине неће учинити ништа да би Србију цепала. Ми имамо своју државу, којом нисмо задовољни и зато ћемо је заједно мењати. Надам се да верујете да Нови Сад није Новосадска телевизија. А имамо противника: то су сви они који не могу да говоре аргументима, који траже и којима су потребни непријатељи па макар и у свом сопственом народу. Зато вратимо Србији дух мира и просветитељства и сетимо се да смо имали исто толико успеха у дипломатији наших умних предака колико и у хајдучкој сабљи. Отворимо се према свету да свет прихвати нас! А своје достојанство, грађани Србије, сви морамо тражити овде. Знајмо да смо највише понижени баш онда кад смо некоме захвални ако смо коначно добили једну

**БРАНКО МИХАИЛОВИЋ, син
Генерала Драже Михаиловића**

Мени овај митинг значи веома много. Много тога се догодило од прошлог 9. марта. Тада су демонстрације биле крваве, а после тога су почеле да се нижу страшне ствари по Србију и српски народ, почев од хиљада мртвих људи, до упропаштене привреде. Нема шансе да кренемо набоље пре него што ова власт одступи.

бедну пензију или ће бити исплаћени минималци. Понизили смо тада сами себе. Треба да кажемо да нећемо бити задовољни само тиме што нећемо бити гладни и што нећемо јести корење. Хоћемо да данас, у Европи пред 21. век, имамо запослење, комфорне станове, аутомобиле, да путујемо куд хоћемо и кад нам је воља. То се не може остварити политизацијом економије, невођењем рачуна о регионалном развоју, и сви они који су сметња томе треба одмах да оду. Није битно да ли се они осећају кривима или не. Али, ако смо за 15 месеци променили три владе, од којих свака почиње испочетка, не треба нам иста таква — четврта. На данашњем митингу грађани показују да у Србији ипак влада демократски дух и на чијој страни је демократска култура. Овај митинг ће помоћи Европи да схвати да Звезда може да игра на Маракани. Ово ће бити необорива чињеница.

Нека живи демократска Србија!

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ДЕМОНСТРАЦИЈА

Велики митинг опозиције 9. марта 1992. године протекао је, чак и преко очекивања организатора, у најбољем реду. Сенка претњи које су врло јасно упућивали званичници владајуће странке и њихови „независни“ новинари лебдела је до самог почетка овог скупа.

Ипак, обезбеђење је доказало да је на висини задатка. Њихов број и дисциплиновано држање умиривали су масу и онда када би прострујала гласина: прво, да се у преподневним часовима околним улицама у циплу провезао Аркан са својима, „снимајући“ терен; да су убачени Шешељеви провокатори; или, да су у храму Светог Саве у изградњи распоређени специјалци МУП-а Србије...

Редари СПО су од „наоружања“ поседовали једино двогледе и радио-станице. Осматрање је вршено и са кровова зграда које гледају на плато испред Храма. Док су се учесници кретали ка одредишту, Београдом су „патролирали“ чланови и симпатизери СПО, због спречавања могућих инцидената. Међу њима су се налазили и борци Српске гарде, али само као обични чланови странке

(па и они који то нису). „Њихов долазак у Београд није био по наређењу, већ добровољан“ — истиче и Зоран Ђорђевић, председник Иницијативног одбора за формирање штаба Српске гарде.

Иако се први део „обећања“ Министарства унутрашњих послова (о „кашикарама“, бомбама са паралишућим хемијским средствима, усташама у униформи официра ЈНА и милиције...) није обистинио, грађани који су се око 15 часова враћали са митинга имали су прилике да присуствују сценама, све учесталијим на београдским улицама. Група хулигана (њих 7—8), подељених у два тора, дивљачки се обрачунала на сред Булевара ЈНА, свега стотинак метара од Славије. Радиле су мотке, флаше су разбијане о главе, а један је момак избоден ножем. Саобраћајни милиционери су окретали главу, а патрола у плавом „кецу“ равнодушно је сачекала да се мегданције уклоне са коловоза, а онда полако наставила пут. Узалуд су их људи дозивали: директива је очигледно таква да Београд буде и остане опасан град, макар у томе и они припомогли.

Павле Аксентијевић, појак византијске духовне музике:

— Имао сам великих тешкоћа као организатор уводног културно-уметничког програма да окупим еминентне српске културне и јавне раднике. Заплашени пропагандом која се несмањено води месецима, врхунски извођачи су одбили да данас буду заједно са нама. Тано се уводни програм свео на извођење песама из 13. 14. и 15. века које сам ја певао и мањи блок старе српске духовне музике. Када опозиција дође на власт, сви ти уметници понудиће своје учешће и своје таленте без страха и зазора.

УХАПШЕНИ ТЕРОРИСТИ!

Служба обезбеђења митинга похватала је, брзом и енергичном акцијом, шеснаест терористичких група које су убачене из Хрватске. Код њих је пронађена велика количина пиштоља са пригушивачима, димних бомби, експлозива, кама, и другог убојитог оружја намењеног за масовне ликвидације присутних. Сви похватани су на реверс предати органима МУП-а Србије, а о њиховој судбини одлучиће органи правне државе.

„СВЕТИ САВА“: С ВЕРОМ У БОГА ЗАХТЕВАМ ПРОМЕНЕ!

„Нити народ, ни опозиција, ни црква не постоје на прави начин, с обзиром на

Милошевића који систематски и једино уништава све српско“.

„Доле црвена бандо, живела Србија!“

„Србија — доста нам је комуниста — социјалиста“

„Србија без краља не ваља.“

„С вером у Бога, краља и Вука“.

СИНОВИ СРБИЈЕ

Караџић ВУК

Мандушић ВУК

Војвода ВУК

Драшковић ВУК

„Хоћемо краља — комунизам не ваља!“

„Истрошене су све обмане — време је за СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ“

„СРПСКА РЕЧ“ ЈЕ НАША РЕЧ!

„МЛАДИ, СПАСИТЕ СРБИЈУ“.

„Тито и Слоба

Ја и тата к’о два брата

Србији омча око врата.“

ОДБРОЈАНИ СУ ТИ ДАНИ, ЦРВЕНА НЕМАНИ

Небојша Јанковић, новинар Телевизије Београд:

Ја не знам колико народа има овде, у сваком случају има више него што званични медији кажу. Међутим, није то толико битно. Најбитније је да су нас плашили преко сваке мере, да се страх буквално сипао на људе, да их је затрпавао. Ја овај долазак овде, од сваког појединца и свих група људи који су дошли из унутрашњости, видим као ширење грађанске храбрости. Мислим да је то оно што нам је сада најпотребније, та грађанска храброст да будемо овде упркос претњама терористима, бомбама, отровним гасовима итд.

Док год Србија не устане и мирно, гандијевски, дигнута чеља не стане пред једну бахату власт, овој власти краја неће бити.

Душан Вукајловић, песник и секретар Удружења писаца Србије:

Очаран сам храброшћу српског народа. И поред свих притисака, и поред пропаганде коју медији непрекидно воде ево и овог тренутка, док траје митинг, умањујући број присутних са сто хиљада на десет хиљада. Таква Србија, са таквим грађанима, упркос Милошевићу и СПС-у никако не може да пропадне. Ово јесу оштри, али и минимални захтеви опозиције. Без испуњења сваког од тих захтева нема напретка у овој земљи. Мислим да ће власт бити паметна и мирно сићи са власти.

Леон Којен

Није присуствовао митингу јер је имао часове на факултету. Пратио је митинг делимично преко радија.

— Утисак ми је да овај 9. март није пуно подсећао на прошлогодњи из читавог низа разлога.

— Да ли је то повољна околност или неповољна?

— Повољна је утолико што је све прошло мирно и без насиља. Неповољна је утолико што, бар по једном грубом утиску који човек има, опозиција није успела ни да створи такву тензију ни да, колико сам чуо доведе онолико људи ни да да неку оштру, израженију поенту својим захтевима.

Милан Младеновић, Конзервативна странка:

РАМЕ ЗА ДВЕ ГЛАВЕ

— Конзервативна странка је сматрала да 9. март треба пропустити као датум сукоба, а нипошто нас израз демократског притиска на власт. Начин на који је вођен овај митинг заслужује сваку похвалу и поштовање, чак и дивљење. Поносан сам што сам био на говорници макар ми и није дата реч. За прошлих 25 година довољно сам ренао, па сад очито да више од мене треба да говоре они који су за то време ћутали и говорили нешто друго. То не кажем са злоробом, него да се утешим. Наравно да би ми било мило да сам могао да кажем неколико реченица, а да ми је пружена могућност ја бих овом дивном окупљеном народу рекао следеће: млади пријатељи, ви треба да будете раме на коме ће поново израсти две главе српског двоглавог орла, она која оличава српску световну власт и ону која оличава духовну власт. Цео српски народ треба да ради на томе да споји те две главе и да послужи као раме на којем ће оне стајати.

Милан Филиповић, архитекта

— Основно је показати комунистима да се људи не плаше ни њих, ни њихових усташа.

Марко Кирић, компјутерски стручњак

— Треба показати шта се мисли и каква је структура људи који тако мисле. То је сасвим довољно.

Јован Марјановић

Испало је како смо очекивали и како смо хтели, презадовољан сам. Посета је изузетно велика, ако помислимо на све оне који су остали заробљени у фабрикама, школама, болницама. Сетимо се само претњи. Сад је на њих ред да положе рачуне за своје тврдње, а онда ће ово бити почетак, почетак праве политичке борбе за демократију.

ВЛАДЕТА ЈАНКОВИЋ, члан главног одбора Демократске странке:

Од три досадашња говорника, Драшковић је апеловао на емоције, Мићуновић на разум, што се врло срећно и лепо допунило, а Михиз је кратким и ефектним говором објединио оба говорника.

Што се тиче захтева, не мислим да су радикални у неком непомирљивом смислу. Лично бих волео да постоји само један захтев — уставотворна Скупштина и ништа више, јер он обједињује и укључује у себе и све остале. Када бисмо имали поштене изборе за уставотворну Скупштину, дошли бисмо у ситуацију да прво укинемо председнички систем са невероватним овлашћењима, невиђеним и беспримерним, а онда и све остале захтеве — слобода медија и економске промене, па наравно и једна разумна и крајње логична мера као што је повратак имовине и држављанства Карађорђевићима не улазећи у будући вид државног уређења, о чему би народ одлучио на референдуму.

Волим да верујем да је све то могуће остварити мирним путем, али не данас. Али, ако би се овако наставило, са мирним, одлучним и достојанственим протестима и притисцима, власт не би имала друге него да тим захтевима изађе у сусрет. Мени се чини да када би се Милошевић повукао, а он се неће повући пре него што почне да се круни структура око њега, онда би морала да наступи прелазна влада састављена од људи који не би смели чак ни да се кандидују на будућим изборима, који би припремили изборе за уставотворну скупштину. То би био прави пут који нас води у бољу будућност.

Све што смо извојевали прошлог марта прокоцкали смо захваљујући унутрашњим размирицама, непоразумима унутар опозиције и отворено говорећи — отимању за неке фиктивне будуће положаје, чега је било, зашто да се лажемо. Околности нас терају да се уједињујемо и ја сам путујући по Србији видео да странке из опозиције, пре свега СПО и ДС сјајно сарађују. Мислим да ће и руководство, без обзира на непоразуме, под тим притиском морати да сарађују, јер их на то обавезује целокупна присутна демократска Србија на Светосавском платоу данас. Задржавајући програмску независност, упућени смо на акционо јединство.

ЉУБА РАНКОВИЋ, протођакон и уредник „Гласа цркве“:

— Верујем да је српски народ озбиљан историјски народ, народ Светога Саве и да ће се он на месту где је спаљено тело светога Саве понашати хришћански и светосавски, као што се и види. Добро је што је овај дан почео молитвом у цркви, како и приличи српском светосавском народу и што је парастос, дакле молитву за покој душа свих изгинулих од 9. марта прошле године до данас у једном прљавом рату, почео Његова Светост патријарх српски господин Павле. Срећан сам као човек и као свештеник да је српски народ презрео страх којим су нас тровали задњих месец дана и да је у овако импозантном и величанственом броју присутан. Што се самих захтева тиче, мислим да 9. март није само 9. 3. 1992. године, него ће се он продужити на сваки сат, на сваки дан током ове године, све док се ова безумна власт у Србији не заустави. Сваки дан ће бити 9. март и он ће се уселити у сваку српску душу, у сваку српску кућу, у целу Србију и бити симбол победе нове, демократске, слободне Србије. Знам да ће власт остати глупа на наше захтеве, али време је пред нама и мислим да је наш савезник и да ће та тврдоглава, безумна, самозаљубљена власт на крају попустити и да ће Србија ухватити корак са земљама Европе, тамо где је некада била и где јој је место.

Што се тиче места одржавања молитве, ја лично сам више опредељен за малу цркву у којој је служено, јер се у њој постиже духовна тишина и прави молитвени доживљај. Мислим да није било никаквих калкулација око тога где спужити, јер храм светога Саве још није завршен и да тиме што није служено у њему, ништа нисмо изгубили. Напротив, мала црква нам је много ближа него велики храм који је тренутно закрчен грађевинским материјалом и скелама. Када буде завршен и када га испуни мирис тамјана и молитвени мир, биће нам исто толико драг као и овај мањи у коме смо данас служили. Не видим да смо ишта изгубили, мислим да смо чак добили. На Ваше питање због чега нису присутни архијереји Српске цркве, могу рећи да је данас почетак поста и да су сви архијереји у својим епархијама. Ја им лично не бих замерио што нису са нама. Они су и као људи, и као монаси, и као свештеници увек са својим народом и нису дисканцирани од овог народа који је окупљен данас.

Радослав Радосављевић, српски гардиста рањен у биткама око Госпића

— Комунисти се не дају, али треба их стално притискати — мора да падну.

Константин Бабић, посланик СПО:

Народ се заиста окупио у великом броју. Нико не поштује све оне забране и сасвим ослобођени од страха људи су дошли да демонстрирају, да покажу своју вољу за променама, јер оваква ситуација у држави и оваква власт апсолутно више не може да се подноси. Мислим да су промене врло близу и да је ово манифестација која о томе говори веома речито.

Ђирковић Зоран, посланик СПО у Скупштини Србије:

— Пријатно сам изненађен оваквим одзивом грађана. Бог нам је дао леп дан, људи су дошли ослобођени страха и притисака који су вршени данима преко мас-медиа, режим се потрудио да нас добро заплаши, али Србија је умала и више је нико не може присилити да погне главу. Захтеви са којима наступа удружена опозиција нису императивни и у овом тренутку су пласирани у јавност да опомену режим који ће ускоро бити суочен и са далеко императивнијим захтевима. Режим мора да схвати да је време ригидности прошло и да мора да престане са такмичењем у глупости које му демократска Србија више никада неће толерисати. Потпуно је извесно да са оваквим митинзима и свим ванпарламентарним деловањем ми можемо значајно да утичемо и политички култивирамо наше грађане, односно ваше бираче.

Ако би режим пристао да иде на ванредне изборе, односно ако би у Скупштини могли да изгласамо пропорционални изборни систем, шанса опозиције у будућим изборима биле би објективно велике. У овом тренутку било би корисно ако би протест који смо данас отпочели на светосавском платоу трајао што дуже, до оног тренутка када би режим, који је потврдио своју неефикасност, коначно отишао са власти.

Михајло Марковић

Презадовољан сам, показали смо ко смо и шта смо. Данас смо тек кренули, биће и сутра и прекосутра. Од сад ће стално бити.

Жарко Гавриловић

Задовољан сам што је пробијена баријера страха, а то је велика ствар. Дошао сам са страхом, не за себе већ за народ, јер ми нисмо сигурни ни у власт ни у непријатеље српског народа. Хвала Богу, све је било онако како треба да буде.

Коста Булатовић:

Вук Драшковић је најилустративније објаснио у каквом се тренутку дешавају митинзи опозиције. Странка на власти не може више да измиче пред ишчекивањем светске демократске јавности да се болшевичка власт у Србији замени демократом. Они морају сами сићи са власти ако мисле добро српском народу. Поддржавам захтеве за расписивањем уставотворне Скупштине преко које ће се успоставити демократска власт и обезбедити повратак престолонаследника Александра као јединог гаранта демократије и слободе. Данашња Србија са политиком коју води не може имати поверење светске демократске јавности и она мора одмах да се повуче.

ЦРНА ГОРА СРБИЈИ

Демократска Србија
Светосавски плато
Београд
СРБИЈА

Србијо, песмо међу народима!

Нека овај 9. март буде почетак незаустављивог покрета за демократску, слободну, европску, ПРАВУ Србију!

Слободоумна и демократска Црна Гора и слободоумна и демократска Србија имају исте циљеве. Ми морамо и можемо вратити на ове просторе, у наше братске државе и брат-

ске народе, слободу, демократију, правду, сазнање... Ми, заједно, морамо и можемо повратити у наше народе истину и све наше традиционалне вредности, као најбољу основу за прикључење суверене и независне Црне Горе и суверене и независне Србије модерној Европи.

Удружена демократска опозиција Црне Горе Вас све поздравља и даје Вам пуну подршку. Не само због тога што марионетска власт у Црној Гори послушно, беспоговорно и слијепо слиједи актуелни српски режим, ко-

ји је не само недемократски и рушилачки, већ прије и послје свега — антисрпски. Њихов најновији покушај да се одрже на власти — некаква ампутирана „Југославија“ не може спријечити долазак неизбјежног — демократије, што је данас и насушна потреба и нужда — и Црне Горе и Србије.

Изради, демократска Србијо!

Удружена демократска опозиција
Црне Горе
Раде Бојовић
Миодраг Влаховић

ЗАВРШНА РЕЧ ВУКА ДРАШКОВИЋА, ПРЕДСЕДНИКА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

СЛЕДЕЋИ ПУТ — МИЛИОН

Омладино, грађани, демократијо, јунаци! Има месец дана како једна ненародна, лоловска, лажљива и кукавичка власт плаши омладину Србије да ће данас овде експлодирати кашикаре, да ће да се чују митраљеви, да ће и трава на Светосавском платоу бити минирана, да ће данас овде усташе да направе покољ, да је наша (наша а не њихова) полиција пуна усташа, да је наша војска пуна усташа... Све су то тврдили, а синоћ су довели неког пуковника, тобоже научника, да објасни Србији како ћете ви овде данас бити будале. Јер, каже, кад се скупи маса — то је пијана и неурачунљива гомила. Ту крв, те мине, те усташе, то лудило, то рушење наше престонице данас они су желели. У овом часу чете њихових криминалаца и приватних банди беспослени чаме у Београду, очајни су, не знају шта раде. Пре две ноћи сам рекао да између храма Светог Саве и вођа Карађорђа идемо мирније и спокојније него на кафу, јер знам срце, храброст и честитост вас овде.

Честитам вам на великој победи. Већ су прорачунали да вас овде не може бити мање од 200.000, значи дупло више него прошле године на нашем Тргу слободе, упркос свим претњама. Дакле, победили сте страх и ослободили Србију страха. Ви сте данас Србију учинили слободном, а кад дођемо следећи пут, можда баш кад дође Његово краљевско височанство принц Александар, Србију ослобођену страха доведшемо овде и биће нас милион.

Једно ипак не може постићи: да њих за ту и такву власт натерамо да се стиди. Они то не умеју. Али, хоћемо понајвише захваљујући слободној телевизији Студија Б, коју прати око четири милиона грађана Србије. Схватиће тај народ да су га лагали. Ви сте данас одржали час истине, а њима припада час бешчашћа и час лажи. Ослобођен лажи наш човек ће их одмах препознати, а чим их препозна, тај неодлучни и још заведени део Србије биће са нама. Зато тврдим да ће нас следећи пут овде бити милион.

Овде је неко малопре скандирао „Идемо на Скупштину!“. Чију скупштину? То није наша скупштина. Шта ће нама њихова скупштина. Ми ћемо сазвати своју скупштину — српску, народну, краљевску. Онда дођите на нашу скупштину!

Наша победа је огромна, неопозива. Средан сам што је оваква наша Србија, наша младост. Честитам вам!

Непосредно пре овог митинга отишао сам на Трг слободе и положио венац, у име свих вас, на коме пише „Јунацима Трга слободе — јунаци Светосавског трга слободе!“. Нека ти цветови буду велики споменик нашем 9. марту 1991. године и нашем Тргу слободе! Запа-

лио сам свеће и положио венце за погинулог ученика Брану Милиновића и за милионера Недђељка Косовића и помолио се за њихове душе.

Будимо оно што смо и досад били, јер победа је наша. СВИ! СВИ! СВИ!

ЗАХТЕВИ ДЕМОКРАТСКЕ ОПОЗИЦИЈЕ СРБИЈЕ
Да бисмо зауставили економско, државно, културно и духовно пропадање Србије и српског народа, да бисмо окончали изолацију у свету и укинули економску блокаду, да би Србија ојачала своју позицију у мировном

ЗАХТЕВАМО

1. Да председник Републике Србије поднесе оставку.

Досадашња српска политика доживела је потпун пораз на националном, међународном, привредном и социјалном плану. Упркос томе председник Републике изричито каже да у свом раду не жели ништа да мења.

2. Да се распишу избори за Уставотворну скупштину и донесе нови устав, којим би се утврдиле основе за:

- облик државног, политичког и економског уређења Србије,
- доношење новог изборног закона,
- усвајање закона о политичким странкама и њиховом финансирању и
- даљи развој парламентарне демократије и укидање председничког система супротног демократској традицији Србије.

3. Да се оствари слобода штампе, радија и телевизије, што значи

- ослобађање јавних медија под државном контролом од било каквог идеолошког, политичког или кадровског монопола владајуће странке,

- власничку трансформацију и равноправност државних, приватних и осталих медија,

- укидање владавине цензора и политичких комесара и успостављање обавештавања јавности у складу са норма-

ЗАВРШНА РЕЧ ДРАГОЉУБА МИЋУНОВИЋА, ПРЕДСЕДНИКА ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ НИСМО СЕ УПЛАШИЛИ

Демократски народе! Хоће ли нам се свима извинити влада што нас је плашила и клеветала? Ово што се данас догодило највећа је победа демократије последњих година. Уплашен човек напола је поражен човек. Ми се нисмо уплашили и зато смо непоражени. Нека овај лепи дан остане свима у срцу као победа демократије и разиђимо се са поносом да смо свима одржали лекцију, да је српски народ достојан демократије и да му је више нико неће моћи усрађивати.

Живела демократска Србија!

ма професије и новинарске етике.

4. Да се спроведе темељна промена привредне и социјалне политике, што значи

- да се одмах прекине са беспримерном државном пљачком јавне и приватне имовине као и са гушењем приватног предузетништва,

- да се хитно донесе социјални програм за заштиту егзистенцијално угрожених грађана, технолошких вишкова и незапослених, пензионера, бескућника, студената, а посебно програм за заштиту инвалида рада и породица погинулих,

- да Уједињени грански синдикати „Независност“ у преговорима са владом имају исти третман као и досадашњи државни синдикати.

5. Да Народна скупштина Републике Србије донесе указ о враћању држављанства и имовине породици Карађорђевић.

Настојаћемо свим парламентарним и ванпарламентарним, мирним демократским средствима да се ови захтеви испуне као минимални услови за спас, наду и будућност Србије.

У Београду, 9. марта 1992. г. на Светосавском платоу
Политичке странке, независни синдикати, покрети и удружења грађана и окупљени народ

СЛОБОДАН РАКИТИЋ, ШЕФ ПОСЛАНИЧКЕ ГРУПЕ СПО У СКУПШТИНИ СРБИЈЕ

Разговарала: Славница ЛАЗИЋ

После осам месеци председник Републике обратио се посланицима у Скупштини Србије. Ваш коментар Председничког говора?

Круна говора председника Републике је реченица да ће радити онако како је и до сада радио и да нема намеру ништа да мења. Деловало је то као заклетва. Посланици СПС поздравили су те Председничкове речи френетичним аплаузом. Када се зна докле нас је довела таква политика, онда тим више Председничков тврд став мора и да зачуди и да забрине. Осим тога, председник Републике је имао изванредну могућност да направи одступницу, да подели одговорност са неким због лоше процене политичке ситуације, међународног контекста у коме се нашао српски народ, односа снага и, следствено томе, због катастрофалних резултата такве политике.

СИТУАЦИЈА НА КОСОВУ СЕ ПРИКРИВА

Председничков анахрон начин изражавања доводи у сумњу дакако и његов начин мишљења. Остало је нејасно на шта је Председник мислио залажући се за завршетак индустријализације Србије. Тај чисто идеолошки концепт донео је свеколику несрећу Србији на свим плановима. Надам се да Председник није мислио на ту идеолошку индустријализацију по сваку цену. Ипак, шта је ту је и са индустријом Србије се нешто мора учинити.

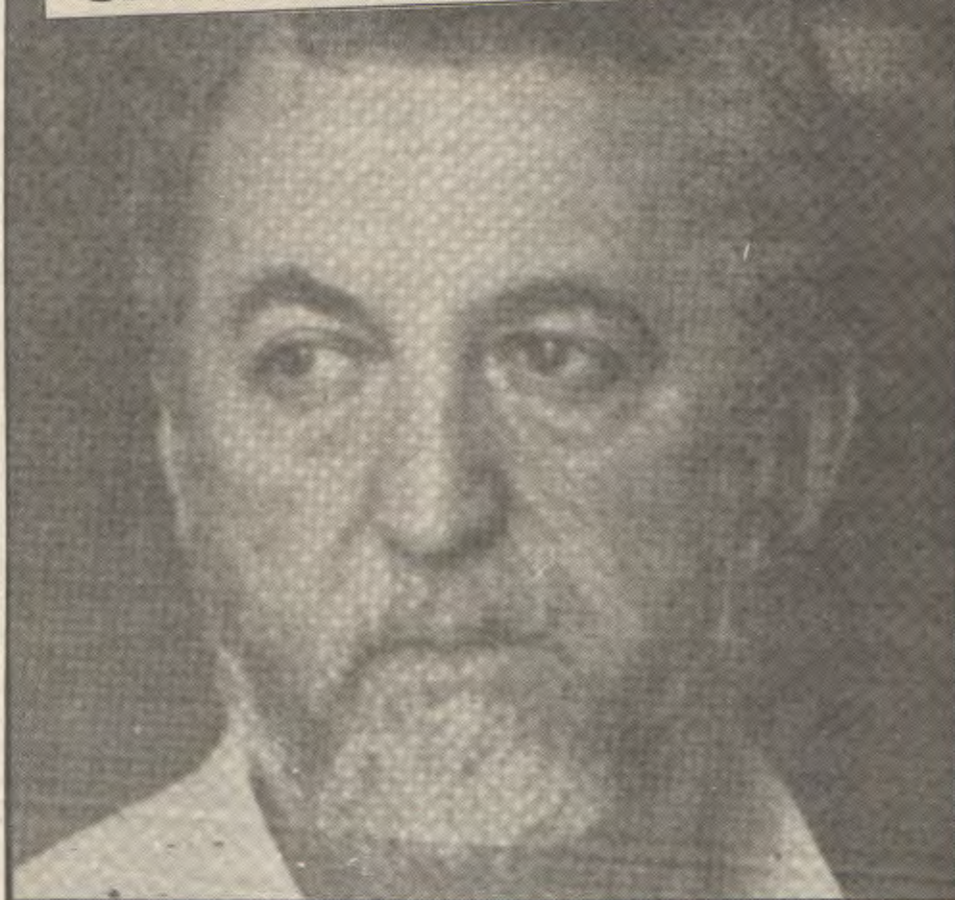
Ништа није речено у Председничковом говору о неуспешној политици на Косову и Метохији, где, објективно, ништа није урађено у смислу трајног решавања незадовољства, како Срба тако и Шиптара. Хомогенизација шиптарског живља се наставља, а заштита Срба се спроводи скупим и непопуларним средствима. Уместо обећаних 100 хиљада који ће доћи на Косово и Метохију, отишли су отуда нови људи, који су имали куда да оду.

Свој политички успон председник Републике почео је на Косову пољу. Ситуација у тој српској покрајини је још тежа, али се прикрива. Стижу вести о корупцији, пљачкама, злоупотребама сваке врсте. Свака критичка реч се строго кажњава. Раније су Косовом и Метохијом владали лоши Шиптари уз помоћ лоших Срба, данас тамо владају лоши Срби уз помоћ лоших Шиптара. А и данас, као и раније, страда народ.

Иначе, 27. фебруара, на дан ванредног заседања Скупштине Србије, Београд је освојено под јаким полицијским обезбеђењем. Србија све више постаје не само партијска него и полицијска држава. Постава се питање порекла толиког страха. Чији је то страх, заправо? Од кога и од чега? Стицајем околности, вероватно не случајних, адвокат Миленко Радић, једини стручни саветник посланичке групе СПО, баш тог јутра био је приморан да напусти просторије СПО у Скупштини и скупштинску зграду. Од тада му је забрањен улазак у зграду. Овим чином оштећени су посланици СПО и битно је отежан њихов парламентарни рад. Тиме нам је јасно речено да по-

ИНАТ ЈЕ ЛОШ

САВЕТНИК

Наша судбина је сада у туђим рукама и мало шта зависи од нас. Председник Републике је очигледно потценоно утицај међународних фактора. Оставља утицај као да некоме тера инат, а инат је лош саветник у политици.

сланици СПО нису у Скупштини код своје куће, јер да јесу — господин Радић би несметано наставио да ради као што је радио годину дана, пружао би саветодавну и стручну помоћ посланичкој групи СПО. За нашу посланичку групу господин Радић је незаменљив.

Ваше виђење расправе у Скупштини Србије после Председничког говора? Да ли

је било неких нових акцената?

Иако је очекивана са великом неизвесношћу, скупштинска расправа је протекла као „већ виђено“. Једино нова нијанса је била очигледна превазиђеност комунистичког референског понављања хвалоспева власти. У неким излагањима, нарочито у излагању господина Борисава Јовића, дошло је до израза настојање да се порази једне власти претворе у победе.

ЗАШТИТА ОД МЕХАНИЗМА ОПОЗИВА

Надметање и изражавање верности председнику Републике, уз обавезне нападе на опозицију, добила је гротескне размере. Изгледало је како председник Републике наслућује да се све те изјаве оданости, хвалоспеви и недостојно ружење опозиције претварају у своју супротност.

Овај непланирани штетни учинак Председничких обожавалица делимично су надокна-

дили и посланици опозиције, чија су излагања била непримерена месту на коме су изречене, што је, такође, изазвало супротан ефекат. На неваспитање и безобразлук не може се успешно одговорити истим средствима, бар не у Скупштини.

Опозиција тражи оставку председника Републике. Да ли се скупљањем потписа може нешто учинити?

Требало би да може. Скупштина је по Уставу (члан 81) дужна да одлучује о захтеву 100 хиљада грађана за расписивање референдума. Међутим, у члану 88 прописани су посебни услови за случај када се петицијом, односно захтевом најмање 100 хиљада грађана, тражи оставке или опозив председника Републике, са образложењем да је Председник прекршио Устав. Скупштински сазив, који би на основу таквог захтева грађана, покренуо поступак опозива, био би распуштен, ако се грађани непосредним и тајним гласањем не би изјаснили за опозив. Као што видимо, председник Републике је веома добро заштићен од механизма опозива, али то не значи да грађани треба да одустану од својих демократских права гарантованих Уставом.

Зато је жестина јавне осуде потписивања петиције у супротности са опасношћу на положај председника Републике која из ње следи. Сузбијањем права грађана, што се чини јавним осудама петиције, грађани Србије се застрашују и доводе у заблуду у погледу својих права и јавних слобода.

Велики број људи није потписао петицију, плашећи се последица. Чланом 48 Устава Србије даје се сваком грађанину право да јавно критикује рад државних органа, да подноси представке, петиције и предлоге и да на њих добије одговор ако га тражи. Истим чланом се тврди да грађанин неће трпети штетне последице за изнете ставове у јавној критици, представци или предлогу. Како уверити људе да ће ове одредбе Устава бити поштоване

када је њихово искуство сасвим супротно. Истовремено, Устав крше сви, и Скупштина и Влада и председник Републике.

УСТАВ ЈЕ ПРЕВАЗИЂЕН

Петиција није нападана због непосредне опасности да њени захтеви буду остварени, већ због нарушавања недодирљивости председника Републике. У том погледу петиција Демократске странке, подржана истовременим захтевима Српског покрета обнове, постигла је завидан успех.

Власт је болно свесна да све почиње отказивањем послушности и ослобођењем од страха. Немерљиво је танка линија између послушности као подршке и отказивања послушности које значи побуну.

О захтеву за сазивањем Уставотворне скупштине. Чему таква Скупштина?

Један од основних захтева опозиције јесте да се распишу избори за Уставотворну скупштину. Устав који је сада на снази је превазиђен. Њега је, као што се сећате, донела партија на власти. Своје позиције владајућа партија, која се од комунистичке преименовала преко ноћи у социјалистичку, променивши само кошуљу, учврстила је помоћу Закона о политичким организацијама, Устава Србије и Изборног закона. Устав Србије донет је пре вишестраначких избора у Србији и њега је прогласила једностраначка Скупштина. Тај Устав, као и други државни органи, омогућили су континуитет садашњој власти. По том Уставу, председник Републике је добио велика овлашћења, а сасвим незнатну одговорност.

Власт се правда како је одлука о Уставу донета на референдуму, али нема те власти која није у стању, захваљујући монопољу над средствима информисања, да усмери расположење бирачког тела. Захваљујући изборном закону, 48,06 посто гласова, колико је

донила Социјалистичка партија, претворено је у 77,60 посто посланичких места. Таква диспропорција није добра ни за владајућу партију ни за опозицију. Опозиција је онемогућена да постигне било шта у Скупштини, а владајућа партија може да ради како хоће и да доноси одлуке какве хоће, јер не постоји права контрола рада посланичке већине, њихове одлуке ничим нису угрожене. Политичка власт на тај начин је сконцентрисана у једној партији или, боље рећи, у рукама је једног човека, захваљујући Уставу и Закону о мерама у случају ванредног стања.

ОПОЗИЦИЈА НЕЋЕ ПОНОВИТИ ГРЕШКЕ ИЗ 1990.

Како је садашњи Устав Србије превазиђен и како представља велику сметњу демократском преображају Србије, сматрамо да треба спровести изборе за Уставотворну скупштину. Та Уставотворна скупштина донела би нови устав, нови уставни закон, закон о избору народних посланика. На референдуму би се одлучило да ли ће Србија бити република или монархија. Опозиција даје предност парламентарној монархији, јер су данас у Европи земље са таквим уређењем најдемократскије. Законом о политичким странкама све би странке у Србији биле доведене у равноправни положај.

Напомињем да ми данас у Србији имамо својеврсни политички дуализам, који дуго траје. С једне стране, постоји вишестраначки парламент, свеједно какав је, док, с друге стране, због тога што нису спроведени локални избори, постоји потпуна контрола локалних органа власти у Републици. Опозиција овога пута неће направити грешке из децембра 1990. године и неће изаћи на изборе све док се не испуне одређени услови: промена већинског изборног закона и равноправни приступ средствима информисања свих странака.

На последњем заседању Скупштине поставио сам питање да ли постоји неки начелник округа који није члан СПС? Одговор на ово питање биће верујем веома занимљив и показаће како демократија веома споро долази у Србију.

Нову Југославију чине, за сада, Србија и Црна Гора. Нацрт Устава нове државе треба да буде поднет на усвајање у скупштинама Србије и Црне Горе. Председник Милошевић је нешто о томе рекао на крају свог говора. Шта Ви о томе мислите?

Најприроднија је ствар савез Србије и Црне Горе, али на начин који користи и једној и другој држави. Да би грађани Србије и Црне Горе добровољно одлучили о стварању нове државне заједнице, треба да буду упознати са реалним позицијама својих држава. Грађани Црне Горе су се на референдуму определили за заједничку државу, грађане Србије још нико није питао какву заједницу желе.

Заједничка радна група треба да сачини нацрт устава нове Југославије. Тај нацрт Устава, као што сте већ рекли, треба да иде у скупштине Србије и Црне Горе на усвајање, а потом у Уставотворну скупштину Југославије. Занимљиво је да нису предвиђени избори за Уставотворну скупштину већ ће постојећа

Скупштина Југославије бити проглашена за Уставотворну. Сматрам да не могу Уставотворну скупштину представљати они који нису бирани за тај посао. Треба на слободним изборима изабрати посланике за Уставотворну скупштину. Међутим, као што сам рекао, иде се са сасвим другим решењем: да досадашња оба већа сачињавају Уставотворну скупштину. Међутим, Савезном већу је давно истекао мандат. Ова два већа имају сасвим друга овлашћења, а не да стварају нови Устав Југославије.

ИГНОРИСАЊЕ ОПОЗИЦИЈЕ

Да ли је Председник Републике имао разговоре са председницима посланичких група или лидерима политичких опозиционих странака?

Могу да говорим само у име Српског покрета обнове. Последњи пут сам се срео са председником Републике на почетку прошлог лета, када смо господин Мићуновић и ја, у име посланичких група и странака које представљамо, предлагали председнику Републике стварање концентрационе владе односно владе националног спаса. Као што Вам је познато, ти разговори су завршени без икаквог успеха. Колико знам ни господин Мићуновић се од тада више није срео са председником Милошевићем. Ја сам тада предлагао председнику Републике, што ме је подржао и Мићуновић, да прими председника Српског покрета обнове Вука Драшковића и председнике других опозиционих странака, али колико ми је познато до таквих сусрета није дошло. На тај начин председник Србије игнорише онај огромни део грађана Србије који представљају опозиционе странке. Председник Републике требало би да буде председник свих Срба и свих грађана Србије, а не само чланова Социјалистичке партије.

О 9. марту. Могу ли се радикалним захтевима очекивати мирне демонстрације?

Наравно да могу. Захтеви опозиције нису уцена. Ако неко уцењује, онда то чини власт. Залагање власти за демократију још увек је само вербално, зато смо далеко од истинске демократије. Не дај Боже да и овај 9. март почне онако како га најављују МУП Србије и председник СПС Борисав Јовић. Мирне демонстрације биће велика победа опозиције. И овога пута власт се понаша крајње арогантно, нудећи нам закон власти а не власт закона.

Поставља се питање куда даље? Наше најјаче оружје јесте наш глас, али наше најјаче оружје данас су грешке власти и неиспуњена обећања. Данашња власт у Србији је сама себи највећи непријатељ. Та власт ће, како ради, срушити сама себе. На жалост, у јавности је присутна апатија, одсуство воље, извесна помиреност и резигнација, али и све присутније незадовољство, па се каткад учини да је довољна само једна искра, па да планира.

На почетку Саопштења МУП-а Србије, издатог поводом овогодишњег 9. марта, стоји да се „не оспорава право на митинг, мирно демонстрирање и изражавање политичке воље у складу са законом“, али у даљем делу Саопштења се каже да МУП неће извршавају своје обавезе утврђене Уставом Србије у члану 70. и 72. Овлашћења и обавезе које

МУП има, као републички орган, не могу се преносити на било кога другог па ни на организатора митинга.

Као главни разлог против одржавања митинга наводи се постојање велике количине оружја, као да су то оружје народу поделили СПО и Демократска странка. Новим законом о оружју, усвојеним у Скупштини Србије, регулише се право поседовања оружја, али је као рок за предају оружја одређен 10. март, што изазива злокобне недоумице, као и Саопштење МУП-а.

Суштински, оваквим ставом МУП-а Србије митинг се забрањује и суспендују се слобода и права грађана на јавно окупљање и изражавање политичке воље.

Поводом 9. марта посејан је велики страх. Која је сврха за стварање толике психозе страха, у чему нарочито предњаче прваци владајуће партије?

Прошлог 9. марта требало је да, у Београду, почне крвави југословенски пир. Оно што је тада пропуштено, може бити урађено овог 9. марта. Сви заинтересовани за обнову југословенске заједнице виде масакр у Београду, готово као услов за остварења свог циља. Оружани сукоби, као и сви други видови патњи и страдања становништва, успоставили би равнотежу зла на југословенском простору по познатом комунистичком моделу.

Светска јавна гласила су уз извештаје о

преплашеним Загрепчанима и противавионским склоништима, гладним и болесним Дубровчанима и Задранима, злокобно најављивала казни бомбардовање Београда. За тај чин је вршена припрема методом сугестивне пропаганде, као што је то рађено за „пустињску олују“. Србија је на разне начине поређена са Ираком, између осталог и паролом **Слобо — Садаме**, која је наметнута деветомартовским демонстрантима претходно неуротизованим полицијским псима и коњима, воденим топовима и свим осталим средствима репресије.

ОДЛУКЕ СЕ ДОНОСЕ БЕЗ КВОРУМА

Југославија је већ, готово, десет година, веома сугестивно, поређана са Либаном. Доживели смо Либан на југословенски начин. Сугестивни пропаганда није страна ни нашим обавештајним службама, у чему изгледа најмање заостајемо за економским и демократским развијеним земљама. Гледали смо армијски филм о хрватском сценарију за рат читавих осам месеци пре почетка рата у Хрватској.

Велики број пророка, врачара и астролога личе на полазнике једног истог курса или на класу истог професора. Оно чега се плаши власт, догодиће се. Али не 9. марта. Дан када ће пасти власт нико не може да закаже нити да предвиди или пророкује.

Ваш утисак о првој седници редовног заседања Скупштине Србије у овој години. Да ли се осећа нека промена?

На жалост, Скупштина наставља да ради онако како је и до сада радила и тога све делује крајње депримирајуће: и на оне у Скупштини и на народ који то гледа. Скупштина је дефинитивно ставила себе у подређен положај према Влади. Поједине наше одлуке су неуставне. Гласови „за“ и „против“ броје се по потреби, кворум се установљује по потреби, важне одлуке се доносе и без кворума. О амандманима које предлаже опозиција, а који немају ничега идеолошког и страначког, глас се искључиво страначки. И најбољи предлог неће проћи ако долази од опозиције. Отуда долази притисак од лидера неких странака да опозиција напусти Скупштину, дефинитивно. То су углавном странке које немају посланике у Скупштини. Иако сам и сам веома незадовољан учинком не само опозиције у Скупштини него начином рада Скупштине у целини, нисам још сасвим сигуран да би наш излазак заиста био и делотворан. То је једно од најважнијих питања нашег будућег рада.

Нема те говорнице која може да замени скупштинску. При том не мислим да ту говорницу треба злоупотребљавати. Већина опозиционих посланика се искрено и поштено, при том узалудно, труди да поправи предложене законе и то ће и даље чинити.

Напуштање Скупштине био би један самокажњавајући чин опозиције. Разлози за напуштање Скупштине неспорно постоје, али предности таквог решења готово да и нема, па је за сада напуштање Скупштине изван рационалног политичког поступања. Био би то, дакле, израз немоћи, а не снаге опозиције, без обзира на снагу аргумената.

ПОСЛАНИК ЗОРАН ХОРВАН О ПОСЛЕДЊИМ ДОГАЂАЈИМА У СКУПШТИНИ

ОДГЛУМЉЕНИ „ОСМЕХ ЗА КРИТИЧАРА“

Разговарала: **Сандра ПЕТРУШИЋ**

И мали сте „част“ да на ванредној седници Скупштине budete први посланик који је упутио директну критику председнику Србије, Слободану Милошевићу. Да ли је то представљало предност или не?

— Пре мене се за дискусију са председником јавило двадесетак посланика. Био сам веома изненађен када сам позван да говорим, јер раније није била пракса да се помера ред говорника. **Александар Бакочевић** је на себе преузео улогу председничког заштитника, па је самоиницијативно све потенцијалне критизере пребацио у преподневни термин да би на тај начин онемогућио да их чује што шири аудиторијум. Сигуран сам да би се у време најмање слушаности и гледаности седнице појавили **Михајло Марковић, Зоран Ђинђић, Михајло Ковач** и сви остали од којих се очекивало да директно изразе критике, да они то нису осетили на време и задржали своје пријаве.

Ваш наступ је изазвао бурне реакције, појавили сте се као један од главних фаворита у „Утиску недеље“ НТВ Студио Б. Сматрате ли да сте били преоштри?

— Пре мене се појавило 4—5 идолопоклоника који су крајње патетично говорили о

„Један број посланика се надао да ће у експозеу чути бар у демагошком облику нешто што би се могло назвати самокритиком. Мене лично самохвалоспев није ни изненадно ни изиритирао, јер већ унапред нисам очекивао од надменог, самоувереног и неприкосновеног Милошевића нешто што се зове критички осврт“, каже посланик чији се тон обраћања Слободану Милошевићу није допао председнику Скупштине.

досадашњим „успесима“ председника. Веровао сам да ће представник позиције, који је говорио пре мене, пустити сузу сваки пут када помене име **Слободана Милошевића**. Моје иступање по жестини није одударало од иступања осталих опозиционих посланика, али због климе коју су створили говорници пре мене изгледало је као да ударам у шерпе и лонце.

Уколико неко сматра да сам био преоштар, мени то импонује. Моја дужност је да будем оштар и да укажем на све девијације не би ли на тај начин српски народ схватио до које мере је изманипулисан и преварен.

У тренутку када Србија пропада, председник нам је поднео експозе који се односио само на успехе владајуће партије и њега самог.

Шта Вас је уопште подстакло да реагујете на њега?

— Један број посланика се надао да ће у експозеу чути бар у демагошком облику нешто што би се могло назвати самокритиком. Мене лично самохвалоспев није ни изненадио ни изиритирао, јер већ унапред нисам очекивао од надменог, самоувереног и неприкосновеног Милошевића нешто што се зове критички осврт. Све што сам рекао нисам упутио њему, већ српском народу, са жељом да му предочим да није у обавези да

и даље поштује председника који је добио на легитимним изборима уколико их тај председник злоупотребио.

Моја реакција на експозе није рекла ништа ново. Трудно сам се да само подвучем све Милошевићеве пропусте о којима је пажљиви читалац могао да се информише чак и у позиционој штампи. Листајући старе „Политике“ свако ће наићи на парољу „Сви Срби у једној држави“, због које нас је Милошевић и гурио у рат. Три месеца касније у штампи се појавио захтев за специјалним статусом, онда га је сменио захтев о гарантованости слобода, да би се све завршило вапајем за плавим шлемовима. У тој истој штампи такође пише да смо ми тражили плаве шлемове много раније него што је пала иједна српска, а ни хрватска глава и да се тада Милошевић зграњавао са образложењем да ће се стране трупе тумачити као инвазија на Србију. После хвалоспева изложеног у експозеу осећао сам дужност да српском народу освежим памћење на све почињене пропусте.

ЖУТА ШТАМПА

Многи фотоапарати су ухватили председников осмех упућен Вама и пријатељско ћаскање које је уследило. Да ли је то стварно био „осмех за критичара“ како га је штампа назвала?

— Ради се о перфидном политичару коме се мора одати признање да у датом тренутку уме да одглумата. Упитао ме је одакле ми информација да се ради о кући Геце Кона и без икаквог разлога је питање пропратио љупким осмехом. Одговорио сам му да тренутно немам извор информација, али да сазнања црпем из текста Косте Чавошког, кога необично ценим и у чију тврдњу немам разлога да сумњам. Током поподнева сам добио „Српску реч“ у којој се налазио поменути текст и ја сам га показао председнику Милошевићу. Одговорио ми је: „Па то је жута штампа, ја у њу не верујем“. Рекао сам му да је то ствар његове личне процене и указао сам му на фотокопије факсимила која потврђује речи аутора. Одговор ме је веома изненадио, гласио је: „Верујем да ви нисте имали злу намеру“.

Александар Бакочевић се нашао позваним да вам реплницира по питању виле, а сам председник је од Вас затражио додатне информације. Што мислите, због чега је то питање изазвало толико интересовање?

— Жао ми је што је то испотенцирано, јер је умањило значај свих оних неправилности које сам такође изнео. У први план је избила вила, а не сви гробови, инвалиди и људи отпуштени као технолошки вишак, о којима сам такође говорио. Верујем да је г. Милошевић свесно бацио акценат на, по себи, најбезболнију тему.

ИНДУСТРИЈА СОКОЛОВИЋ

Зашто је заказана ванредна седница и има ли она икакве везе са најављеним демонстрацијама?

— Све је било у функцији да се амортизују неправде које ми желимо да исправимо 9. марта. Седница је тако и замишљена — ек-

спозе, идолопоклоници, па завршна реч. Сигуран сам да је то у вези са 9. мартом, јер само присуство председника Парламенту није донело ништа, већ је указао на његову брижност. Та брижност је испотенцирана и самим називом „ванредна седница“, мада је њено заседање отпочело 3 дана пре редовног, а потреба се указала много раније.

На редовном заседању скупштине сте одустали од предлога опозиције да се гласа поверење министру унутрашњих послова Зорану Соколовићу. Можете ли нам појаснити такву одлуку?

— Својевремено сам на једној седници изнео да председник прима плату од 368.000 динара. Када сам пошао на место, Соколовић ми је додао: „То је институција председника, идиоте!“. Тим поводом је двадесетак посланика затражило његов опозив уз образложење да се неко ко није ни прочитао буџет не може на тај начин обраћати посланику са имунитетом. Наш захтев је произишао из страха при помисли шта би он урадио у опхођењу према некоме ко не ужива никакав имунитет.

У разговору са шефом посланичке групе СПО, г. Ракитићем дошао сам до закључка да наш предлог нема никакве шансе да прође, јер опозив сигурно неће изгласати његови истомишљеници. Због тога сам одустао од идеје да позицији пружим шансу да својим већинским изгласавањем пружи слику супериорности. Сматрао сам да је боље одлуку о опозиву оставити директно Соколовићевој савести. Нажалост, неки посланици позиције су прозрели нашу намеру и инсистирали су да се ипак гласа.

Ни у једном Парламенту није забележена таква уверења, а наши посланици су Соколовићу ипак изгласали поверење. Да ли Вас је то разочарало?

— Као човек нисам погођен, јер неко Соколовићевог нивоа таквом изјавом не може да ме увреди.

Сећам се једног интервјуа који је Раде Бранков водио са Радоманом Божовићем. Почео га је реченицом: „О вама гласила пишу...“ Т Божовић га је прекинуо питањем: „Добро или лоше“, а одмах потом је додао: „Нека пишу и пишите добро, а после ћемо већ наћи разлог зашто“. Ако ту изјаву спојимо са испадом Зорана Соколовића добићемо јасну слику о политици СПС.

У СРБИЈИ БИ УСПЕЛО

У Парламенту су ових дана учестале оптужбе да је опозиција „на Туђмановом платном списку“ или да су њени представници „страни шпијуни“. Приликом таквих квалификација које личе на приче о баба-роги, дали сте приметили да је бар некоме од посланика СПС било непријатно?

— Нисам приметио. Не само заборавити да је та Социјалистичка партија у суштини комунистичка, а да су мрачне силе и плаћеници „реп“ који они вуку од свог постанка. Већ 50 година се њихова политика заснива на борби против „сила безумља и хаоса“, као и „странних плаћеника“. Све то личи на шанску инквизицију и масовни лов на вештице.

Да ли ће се и 9. марта борити против таквих сила?

— Мислим да је снага опозиције премала

да изнесе своје захтеве. Не смемо заборавити на изјаву Борисава Јовића: „Шта та опозиција хоће када се иза нас налази народ, војска и полиција“. Народ је шминка, али је војска објективна сила која овог тренутка мора да очува своје позиције и то преко леђа опозиције. Као практичар, сматрам да се демонстрацијама овог тренутка не може изаћи из кризе. Плашим се интервенције војске и могућности да падне српска крв од српске руке.

Мислите ли да би интервенција војске успела уколико узмемо у обзир чињеницу да за последњих годину дана ни једна интервенција војске није успела?

— На несрећу српског народа, та интервенција би успела. Војска је у Словенији нашла на организоване оружани отпор, то исто јој се догодило и у Хрватској. Уколико би дошло до немира у Србији, на улице би изашао голорук и ненаоружан народ. Напад на такав народ они не би приписали слабости, већ једној толико дуго жељеној победи.

На који начин мислите да ће пасти садашња власт уколико не верујете да је то могуће путем демонстрација?

— Данас су пред Скупштином штрајковале девизне штедише, а штрајкови се шире на целу Србију. Убеђен сам да ће талас социјалних немира веома брзо да сруши ову власт.

РАСПУШТАЊЕ УМЕСТО НАПУШТАЊА

Уколико СПО дође на власт верујете ли да ће успети да утиша социјалне немире?

— У менталитету нашег народа је нестрпљивост и она ће бити доминантна веома брзо. Сматрам да је то неоправдано уколико се узме у обзир чињеница да је тај исти народ био стрпљив последњих 50 година. Људи ће од промена очекивати брзе резултате, а СПО у оваквим околностима и са оваквим наслеђем неће бити у могућности да за пар месеци сваком грађанину обезбеди све што жели да има. Странака која би сада дошла на власт морала би брзо и да оде. Мислим да ће се у наредном периоду власт много пута променити, али ту су све сличнице које ће једном дати коначну слику.

Како гледате на захтев либерала да опозиција иступи из Парламента?

— Било би тужно да се опозиција једном пред историјом појави као саучесник Парламента који је Србију довео до краха, уколико се узме у обзир колико је наших двадесетак гласова било небитно. Ако из тог угла посматрамо, онда оправдавам захтев СЛС.

На другој страни стоји чињеница да ће парламентарна криза наступити само ако изађе довољан број посланика да се закочи рад, а нас нема толико. Наш излазак не би решио ништа, а позицији би дошао као олакшање. На тај начин бисмо им омогућили да кад један Милошевић уђе у Парламент и каже о себи све у суперлативу, они то потврде и та информација пође дуж целе Србије.

Морамо остати у Парламенту све до дефинитивне спознаје да га не напуштамо већ да га у оваквом саставу и са оваквим начином рада распуштамо.

Пише: **Коста ЧАВОШКИ**

**НАКОН
ЕКСПОЗЕА**

КОРАК НАЗАД

Александар-Саша Петровић, наш најпознатији филмски редитељ, недавно је изјавио да су му режисери Народне скупштине „украли“ једну сцену из његовог филма „Мајстор и Маргарита“ — приказ који је својевремено снимео у душевној болници на Губеревцу. Сви они знатижељни грађани који су 27. фебруара ове године гледали телевизијски пренос ванредног заседања Народне скупштине уверили су се да се наш осетљиви великан филма с правом љути. А и како не би кад је скупштински плагијат његове духовне својине само у једном дану видело милионско гледалиште, док оригиналну сцену једва да је ико видео током осаманестогодишње забране приказивања овог врхунског филмског дела.

За изузетност поменутог скупштинског заседања побринуо се сам Председник Републике. После дужег оклевања да се појави пред Народном скупштином и положи рачуне своје досадашње ратне и међународне политике, он се одлучио за ванредно заседање не би ли тако свом појављивању у највишем представничком телу дао изузетан, тако рећи **изванредан** зна-

српских крајина и разоружавање месних оружаних одреда, представља „велику (подрвукао К. Ч.) афирмацију политике Србије коју је она водила последњих месеци у овој области“.1 Штавише, иако ни једна страна сила, а камоли Европска заједница, није јавно подржала његово залагање да тзв. трећа Југославија, коју би чиниле само Србија и Црна Гора, буде правни следбеник већ бивше друге Југославије, он нас је обрадовао значајним „политичким отварањем Европе према југословенској опцији“, пошто је претходно навео „све веће разумевање за очување континуитета и међународног политичког и правног субјективитета преуређене Југославије“.²

Још већу домишљатост, да не кажем цинизам, показао је у приказу привредних „успеха“ своје владе. Све што је осиромашеном, а делом и изгладнелом, народу могао да каже била је тврђа да је Србија „постигла боље резултате од Југославије у целини“.³ А бољтак је само у томе што је нама цркла једна крвава, док су комшији (читај: Хрватима или Македонцима) цркле две краве.

ПРЕВАЉИВАЊЕ ПОРОКА ВЛАСТИ НА ОПОЗИЦИЈУ

Највећи цинизам налазимо у његовом нападу на опозицију којој пребацује све оно што би она с много већим правом могла да пребаци њему. А то су „борба за власт, нетолерантност, вербално и физичко насиље“.⁴

Једно од битних обележја душевне изопачености, ако већ није по среди смишљена безобзирност, јесте одступање од уобичајених и у цивилизованом свету прихваћених образаца понашања. У свом изворном облику, вишестраначки систем подразумева непрестану тежњу опозиције да критикује владу и хвата је у грешци, док је влада дужна да толерише опозицију и уздржава се од примене физичког насиља према својим политичким супарницима. А када дође до промене на власти онда се мењају поменуте улоге.

У нас је управо обрнуто, да не кажемо изопачено. Уместо да опозиција кидише на владу, владајућа странка непрестано напада опозицију присипујући јој све оне пороке који су највећма својествени странци на власти. И малтене свако ванредно или тајно заседање Народне скупштине користи да опозицију приближе на стуб срама и издаје.

После **Слободана Милошевића**, тим путем кренули су и најгрлатији посланици Социјалистичке партије Србије. **Антоније Исаковић** је „залагање дела опозиционих партија за нове демонстрације 9. марта назвао продужавањем грађанског рата“; **Богдан Трифуновић** је оптужио опозицију за „покушај примене класичне политичке шеме у којој је власт крива за све“⁵ док је **Реџеп Хоџа** изјавио „да део опозиције подстиче расколе и немире“, да би потом објаснио како је „залагање за потпуну демократију одмах... чиста утопија“.⁶ Најдаље у томе отишао је тзв. независни посланик **Боривоје Петровић**, који већ сада зна да се на демонстрацијама 9. марта, које припрема опозиција, „очекује покољ, још гори него прошле године“.⁷

Том изливу гнева против опозиције допринео је и вајни опозиционар **Војислав Шешељ**, који је, додуше, признао да је „Председник Републике направио неке грешке“.⁸ Али су те грешке, тврди **Шешељ**, учињене под притиском опозиције, тако да испада да, по њему, Председник Републике и његова влада уопште не би грешили кад опозиције не би било. Занста добар разлог за увођење ванредног стања и забрану опозиције!

ПРЕДСЕДНИК КАО РЕЖИСЕР

Да је на последњем ванредном заседању Народне скупштине било само овакве изопачености — да владајућа странка непрестано кидише на опозицију

чај. То се у његовом говору одмах осетило. Попут негдашњих легендарних оснивача нових држава, он је изгледа наумио не само да створи „нову“ државу, тзв. трећу Југославију, већ и да чини права чудеса која се граниче са немогућим. Довољно је било да његова благотворна реч нешто наговести, па да тако уистину и буде.

ПРЕОБРАЋАЊЕ ПОРАЗА У ПОБЕДУ

Изгледало је да његова међународна и ратна политика трпи пораз за поразом. Најпре је поверовао да ће Европска економска заједница бити потпуно непристрасна, па јој је у име Србије поверио мандат да решава југословенску кризу и унапред прихватио суд арбитражне комисије ове регионалне организације којој Југославија никада није припадала. Потом је покушао да осујети привремено међународно признање словеначке и хрватске независности у постојећим авнојевским границама које је дала и даље подстакла Европска економска заједница. Кад му ни то није пошло за руком, брже-боље се потрудио да бар вође велике Русије, вековног пријатеља српског православног народа, наговори да у овом часу не признају независност Хрватске и Словеније. Уз то је, као какав бродоломник који се хвата за последњу сламку, потегао чак у Цариград, ваљда у нади да су Турци, који су нас петстотина година држали у ропству, сада наклоњенији нама Србима него својим Муслиманима у Босни.

Све је, на жалост, било узалуд. Уместо разумевања и било каквог изричитог јемства да ће интереси српског народа бити уважени, **Слободан Милошевић** је на свим странама доживео неуспех — и у Бриселу, и у Москви, и у Цариграду. То га је нагнало да потпише Венсов мировни план којим се српске крајине у тзв. авнојевској Хрватској означавају као подручја у Хрватској, чиме се прећутно признају и њене авнојевске границе. Али, где чуда! У вери да његова реч може да измени свет, он је све своје дипломатске пораде преобратио у велику победу. Једноставно је изјавио да довођење трупа Уједињених нација, којем ће претходити повлачење Југословенске војске из

Конечно, поставља се и пресудно питање: шта опозиција тражи у тој Скупштини на Губеревцу?

уместо да буде обрнуто — виђени призори би знатно заостајали за поменутом филмском сценом снимљеном у душевној болници на Губеревцу. На нашу срећу, на ванредном заседању уплела се умешна рука скупштинског режисера за председничким столом — председника **Александра Бакочевића**. Показало се да у тој врсти режије нимало не заостаје за својим прослављеним имењакном **Александром — Сашом Петровићем**.

Када је **Зоран Хорван** навео непобитну чињеницу да је **Слободан Милошевић** изашао на велику политичку сцену са обећањем „нико не сме да бије овај народ!“, да би после послао тенкове на своје суграђане, **Бакочевић** је најпре допустио буру негодовања у клупама својих социјалистичких другова, да би потом упозорио **Хорвана** да поштује парламент и излаже без увреда. А када је **Хорван** рекао да би Председник Републике, **Слободан Милошевић**, морао поднети оставку, ако ни због чега другог, а „оно зато што је стекао вилу на Дедињу која је припадала Геци Кону“ (у ствари, кечерима Геце Кона), **Александар Бакочевић** је, као какав **Милошевићев** портпарол, одговорио да је такав говор о стану сраман. „Председник“ — вели **Бакочевић** — „не станује ни у каквом стану за који кирију плаћа држава, већ у стану чији власник је СИЗ становања, за који плаћа кирију као и сви други грађани. Једино је недостајало да **Бакочевић** сиђе са пречеља и **Хорвану** навуче лудачку кошуљу па да све буде као у оној филмској сцени на Губеревцу.

МЕРКАЊЕ ВРЕМЕНА

Делотворно средство ометања опозиционих посланика приликом њихових говора на ванредном заседању било је и тзв. мерење времена. Пошто се после **Милошевићевог** излагања очекивао већи број говорника, **Александар Бакочевић** је предложио да се говори народних посланика ограниче на десет минута. Иначе, таква ограничења су мање-више легитимна. Примера ради, ни у демократској Атини није се у Скупштини могло говорити бесконечно. У ту сврху користило се водени сат, клепсидра, а говорник је имао реч док из посуде не исцури вода.

Уместо оваквог, за све једнаког, мерења, у нашој Скупштини мерење времена узурпирао је **Александар Бакочевић**, па је то више лично на меркање времена. Према својим страначким друговима био је широке руке, док је према опозиционим посланицима строго примењивао временско ограничење онако како је то његов сат, који нико није могао да види и провери, мерно време. Чак је **Мирку Петровићу**, због наводног временског прекорачења, одузео реч.

Уз то се, овим или другим поводом, упуштао у зајевнице са опозиционим посланицима који су већ започели свој говор, што је неке од њих унеколико уздрмало и осујетило да кажу све оно што су намеравали. Поучан је пример **Драгољуба Мићуновића** кога је **Бакочевић** неуљудним додавањем унеколико избацио из равнотеже, па му је одржани говор био знатно слабији од излагања његових страначких пријатеља — **Војислава Коштунице**, **Мирка Петровића** и **Зорана Ђинђића**, који су оставили врло добар утисак. Чак се **Мићуновићу**, због ове неугодности, омакло обраћање Председнику **Милошевићу** речима „видимо се у Скупштини“, што баш није у складу са захтевом Демократске странке да **Милошевић** одмах поднесе оставку, а и са следећим упозорењем **Зорана Ђинђића**, које је у међувремену постало крилатица: „Господине Председниче, сваки дан са Вама изгубљен је дан за Србију.“

Конечно, поставља се и пресудно питање: шта опозиција тражи у тој Скупштини на Губеревцу? Јер, захваљујући наметнутом пословнику и смицицама председника, она ништа не може да постигне: није

кадра да отвори расправу о важном политичком питању и одговорности владе, пошто јој је ускраћено право на интерпелацију, нити је у стању да Скупштину сазове на ванредно заседање, будући да то могу да учине само владајућа странка и њена влада. Не може чак ни да присили председника Скупштине да изнесе на поновно гласање Закон о враћању имовине Српској православној цркви, који је Председник Републике привремено суспендовао. Уз то јој на тајном заседању посланици владајуће странке и њихови прирепци прете смрћу, док је на јавним седницама оптужују за насиље и издају отаџбине.

Отуда, права демократска опозиција треба да напусти Скупштину на Губеревцу, и то што пре. У противном, може се догодити да брод који тоне повуче за собом и оне који га нису благовремено напустили.

Напомене

- 1) Политика од 28. фебруара 1992.
- 2) Ибидем.
- 3) Ибидем.
- 4) Ибидем.
- 5) Ибидем.
- 6) Политика експрес од 28. фебруара 1992.
- 7) Политика од 28. фебруара 1992.
- 8) Ибидем.
- 9) Политика експрес од 28. фебруара 1992.

Уместо разумевања и било каквог изричитог јемства да ће интереси српског народа бити уважени, Милошевић је на свим странама доживео неуспех — и у Бриселу, и у Москви, и у Цариграду. То га је нагнало да потпише Венков мировни план, чиме се прећутно признају хрватске авиојевске границе.

ПОЛИТИКА

за децу

СТ ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА - РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ - ПРЕТПЛАТА ЗА НАЈУЗЕМЉУ: МЕСЕЧНА 1.348,00; ТРОМЕСЕЧНА 4.038,00; ПОЛГОДИШЊА 8.076,00

Београд, петак 28. фебруар 1992. године
Број 28159 - Година LXXXIX

Централа: 323-301, 325-761. Секретаријат: 323-700
Мурин уредни: 321-784. Београдски хроникари: 325-007, 321-007. Преплетачи - тел. и факс: 322-465, 321-409. Телекс: 11-416.

ГОВОР СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ СРБИЈЕ

Слобода Срба сада је заштићена Миром а не ратом

Србији није лако, али насиље и галама неће помоћи. - Жртве које су пале одбраном су српски народ и Србија. - Србија коју је она водила последних месеци у свој области. - Србија коју је она водила последних месеци у свој области. - Србија коју је она водила последних месеци у свој области.

Шта сам овим хтео да кажем?

Реч председника Републике

Поштовани народни посланици, Стање на југословенској сцени се после неколико година јасно ређује.

Председник Републике Слободан Милошевић говори у Народној скупштини Србије

ОШТРА ФРИЗУРА У ПАУКОВОЈ МРЕЖИ

Пише: Симо Ш. ДУБАЈИЋ

Више упитника се начичкало око репа ове тврдње из првог дела експозеа господина Слободана Милошевића, председника републиканске државе Србије.

Слажем се да се та афирмативна јавност наметнула свету до те мере — да смо проглашени агресорима.

Против Србије су предузете оштре санкције економске блокаде, ембарго саобраћај капитала, информативна шантажа и то све још траје. Пола године Србија тврдоглаво тврди да формално није у рату а Срби гину на РАТИШТИМА земље, за рачун ЈНА и режима који не жели да се мења.

Позивом на легалитет Југославије и принципе немешања у њене послове, водећа група црногорских фанатика сматрала је да је сама довољна да успостави мир, наметањем силе сецесионистима и ради тога упорно одбијала било какву страну интервенцију или посредовање.

Пуну годину дана и неколико месеци издајницима су проглашавани сви они који су ауторитативно и документовано доказивали:

— да усташе врше нови геноцид над Србима са знањем Председништва и Владе СФРЈ;

— да ЈНА није способна да брани српски народ;

— да треба формирати српску војску и позвати у помоћ мировне снаге ОУН или трупе НАТО пакта.

КОМЕ ЈЕ ИШЛА ПОМОЋ?

Најава усташког геноцида над Србима била је јасна у Бенковцу 16. августа и сузбијена брзим одузимањем оружја по милицијским станицама. До краја августа у Обровцу, Книну, Грачацу, Србу и Лапцу, оружје резервног састава полиције било је у нашим рукама.

Војничка „памет“ српске владе ослањала се на стратегијске бајке Кадиевића и Лазанског, који су нас прогласили паравојним фор-

мацијама. А тај став до данас није измењен.

Док су се усташе наоружавале са свих страна, са дејством војне полиције и старе милиције, (у име Председништва Југославије Срби су разоружавани као четници и побуњеници. Истодобно, извесну количину спортског оружја и муниције добили смо за легалну трговину благодарећи личном заузимању Радмила Богдановића. Међутим, сваки облик организовања професионалне српске војске оштро је сузбијан фаворизовањем милиције и пребеглих муповаца. Први покушај интеграције и контроле у прикупљању помоћи за Крајину свесно су разбијали комунисти Србије у страху од јачања националиста и монархиста.

Владајућа гарнитура Југославије и Србије показивала је већу бригу за политичку одачност Крајине Слободану Милошевићу него за стварно пружање отпора усташком гено-

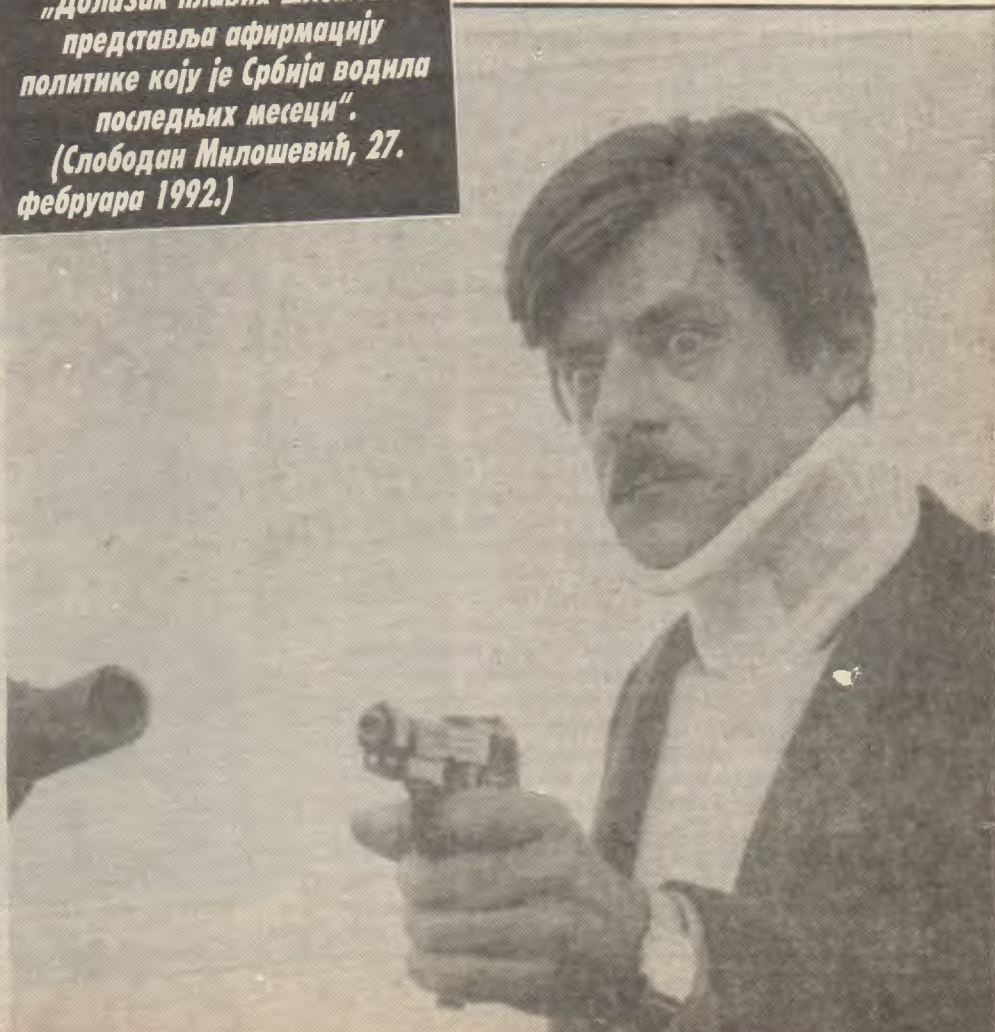
циду који се није прикривао. Све до победе СПС на изборима у Србији, САВЕТ НАРОДНОГ ОТПОРА ПРОТИВ НАСИЉА НАД СРБИЈА ПРУЖАО ЈЕ НЕСРАЗМЕРНО ВЕЋУ МОРАЛНУ ПОМОЋ СЛОБОДАНУ МИЛОШЕВИЋУ ОД МАТЕРИЈАЛНЕ КОЈУ ЈЕ СРБИЈА ДАЛА КРАЈИНИ.

У нади да ће се ипак извршити трансформација Армије или адекватно наоружање нове Српске војске, спречен је планирани продор СДС у Србију, а сва власт у Крајини наивно поверена бившој комунистичкој милицији и њеним сарадницима.

До краја 1990. године богаћење Бабићеве клике шверцом с приспелим хиљадама тона помоћи (и милијардама динара за санацију разбијене индустрије), ојачало је тоталитарну власт младих болшевика у прљавој игри гушења националног покрета.

„ЧВРСТУ ПОДРШКУ И ОБАВЕЗЕ СРБИЈЕ ПРЕМА ЈНА И ЊЕНИМ УСТАВНИМ ОБАВЕЗАМА“ председник Милошевић, у олози чува-

*„Долазак плавих шлемова представља афирмацију политике коју је Србија водила последњих месеци“.
(Слободан Милошевић, 27. фебруара 1992.)*

ра маршалске батине из Ужичке Републике, злоупотребио је преко **Вељка Кадијевића** суровим посезањем за границама Словеније. У условима њене националне хомогености и општег светског сазнања да то није и неће бити политички трик него рат, огласио се ЕЕЗ, а славна Титова Армада просто је ПОРАЖЕНА. Педесетина погинулих, стотине рањених са хиљадама заробљених Срба, није помогло милитантној влади Србије да се одрекне употребе војне силе у одбрани пропале СФРЈ, која је поново постала масовна гробница српског народа.

ЧУВАЊЕ КАСАРНИ

На малом рингу великог меча, грогирани Титови следбеници нису схватили претећу поруку ИЗГУБЉЕНЕ БИТКЕ па су ПОЖУРИЛИ ДА ИЗГУБЕ И РАТ. Није било услова да се понове личне среће ЧЕТВРТЕ И ПЕТЕ ОФАНЗИВЕ иза којих су стајали моћни савезници.

На протестном митингу родитеља пред парламентом Србије јавно сам предложио СТРАТЕГИЈСКО СКРАЋИВАЊЕ ФРОНТА и чврсто поседање дубоко ешалониране одбране на широком простору **БЈЕЛОВАР — КАРЛОВАЦ, — РИЈЕКА**, где се већ налазила главнина ЈНА, спремна да баца петокраку звезду и УУ заставу. Комесарски генералштаб **Благоја Аџића** изабрао је, ИСТОРИЈИ РАТОВА НЕПОЗНАТУ ТАКТИКУ **чувања** околених касарни по разбацаним гарнизонима и ЗАДРЖАВАЊА ВАТРЕ на почетним жариштима. Са отварањем својих и прихватањем туђих ОБРАЧУНА, по доследној партизанској

концепцији усташке команде да она вуче **први потез** и диктира **услове примирја**. Стравичним покољем цивилног становништва српске националности, изазивањем ужасне панике, **ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ** трајно осигурава УСТАШКУ СУПРЕМАЦИЈУ на заузетим подручјима српске земље. А пораз ЈНА претвара у неслућено **ПОВЛАЧЕЊЕ ЧИТАВОГ СРПСКОГ НАРОДА У НОВЕ СЕОБЕ И НАЦИОНАЛНУ ИЗОЛОВАНОСТ**.

Јер, циљ модерног капитала није био разарање југословенске државе него **УКЛАЊАЊЕ КОМУНИСТИЧКОГ РЕЖИМА КОЈЕГА ЈЕ ЧУВАЛА ЈНА И ДРЖАВНИ КАПИТАЛ У РУКАМА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ СРБИЈЕ**.

ЧАСНИ ГРОБАРИ

„УПРКОС СЕЦЕСИОНИСТИЧКОЈ КОЊУКТУРИ, КОЈА ЈЕ ЈЕДНО ВРЕМЕ ОТЕЖАВАЛА НАШ ПОЛОЖАЈ, ЈУГОСЛОВЕНСКА ОПЦИЈА, ЛЕГИТИМИСАЛА НАС ЈЕ, ДУГОРОЧНО ГЛЕДАНО КАО НОСИОЦЕ ПРОЦЕСА ИНТЕГРАЦИЈЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ.“

Ове речи сме да каже политички адолесцент и фантаста загрејан маштом, али не **ЧЕЛНИ ЧОВЕК СРБИЈЕ**. Сецесионизам и разарање је нужно зло у процесу разбијања тоталитарног система политичког једноумља. Седмдесет и пет година пролетерске диктатуре и комунистичког експериментисања са свим Гулазима, Голим Отоцима, тамницама и касапницама неистомишљеника, дуг је период привида **РАЈА НА ЗЕМЉИ** за оне који су **ОСТАЈАЛИ ВЕРНИ** Орвеловом Великом Брату и Наполеону свињске фарме. Још је дужи разореним породицама и патријархалним заједницама опустошених села и пребукираних градова.

Јер, **КО ЈЕ БИО НИШТА** и с песмом, у крви, **ПОСТАО СВЕ**, тај ће у новој песми без крви опет постати **НИШТА**.

Изласком на изборе, СПС је уверавала гласаче да је интегритет СФРЈ **толико сигуран** да српски народ може **безбрижно да спава** под окриљем моћне ЈНА која ће обезбедити његов живот у заједничкој држави. Једном једином синтагмом **„СВИ СРБИ У ЈЕДНОЈ ДРЖАВИ“**.

„НОСИОЦИ ПРОЦЕСА ИНТЕГРАЦИЈЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ“ претворили су се у њене часне гробаре. На срећу СРБИЈЕ и СРПСКОГ НАРОДА јер ће се ослободити, **„ДУГОРОЧНО ГЛЕДАНО“**, како каже наш **„ПАТЕР ФАМИЛИЈАС“**, **ЊЕГОВИХ** погледа.

„ЈУГОСЛОВЕНСКА ОПЦИЈА ЛЕГИТИМИСАНИХ НОСИОЦА ПРОЦЕСА ИНТЕГРАЦИЈЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ“ пролила је своју жуч на собичак **САО БАРАЊЕ И СЛАВОНИЈЕ Часлава Оџића** уочи **НОВОГ ВУКОВАРСКОГ КОНГРЕСА СВИХ СРБА ТИТОВАЦА**, планираног на два дана и експрес завршеног за неколико сати 26. фебруара 1992. године.

Горе него што је Вуковарски оснивачки Конгрес болшевика копао **ЈАМУ** српској **СЛАВИ И ОТАЏИНИ** између 1920. и 1941 у коју су, од тада до данас, мучки бачени милиони одсечених глава српске деце, жена и православних домаћина, овај последњи конгрес из Борова Села, ископао је **ЗДЕНАЦ БУНАР** у којему мора да се утопи самосталност матичне државе Србије, **СУВЕРЕНОСТ ЊЕНЕ МОНАРХИЈЕ**, слобода Црне Горе, а грађанска држава Босна и Херцеговина удави

РАТОМ. Све у интересу **„СМАЊЕНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ КАО ПОУЗДАНЕ ОСНОВЕ ЗА РАЗРЕШЕЊЕ ДРАЖВНОГ ПИТАЊА.“**

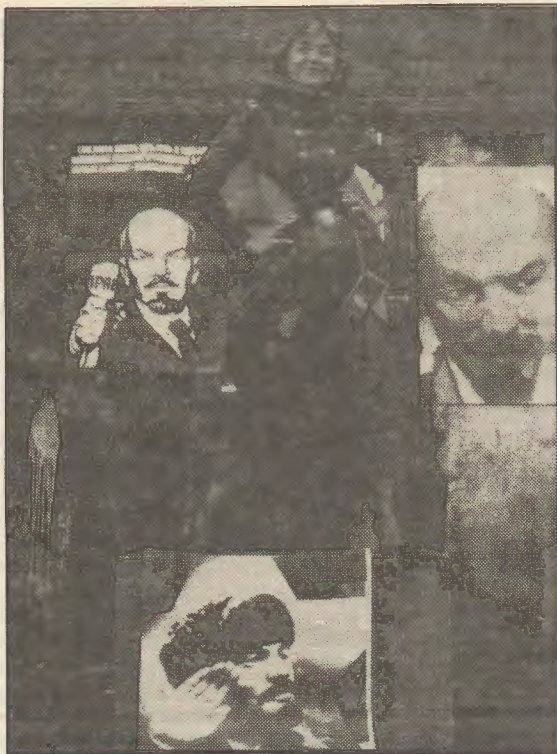
КАПРИЦИОЗНО ПОНАВЉАЊЕ

Човек без части може да каже: **„МЕНИ ЈЕ ЧАСТ ДА СТОЈИМ УЗ ХИМНУ „ХЕЈ СЛОВЕНИ“**. Јер, част је нешто метафизичко и самоубилачко, чему се не служи због материјалне користи. Већ онако како сам ја служио њему, верујући да је **ВОЈД СРБИЈЕ** а не Југословен. У писму писаном на Крстовдан 1989, 18. јануара, обратио сам му се прекором: **„Ваша опседнутост Југославијом фралантно је слична трагичном романтичарском концепту Краља Александра Првог Ујединитеља“**. Он, Милошевић, није хтео да чује мој предлог да конфедерацијом спаси мир и границе Југославије па да у парламентарној процедри народи нађу заједнички **МОДУС ВИВЕНДИ**.

Тежини **„ИНТЕГРАЦИЈИ“ СРБИЈЕ**, без самосталности, утопити је у суверенитет било какве заједнице, значи одрећи се Србије. Звати Црну Гору под југословенску заставу и славонску химну, а претити суверенитету и самосталности Босне и Херцеговине **„КОНСЕНЗУСОМ“** значи кочити грађански плурализам и давати пример другима да посегну за сецесијом и цепањем Србије. Или, у најмању руку, дати могућност Црној Гори да консензусом оствари суверено управљање Србијом, што она, и без тога **ВЕЋ РАДИ**. Нико као Србија данас није упућен да се бори за грађанску, јединствену самосталну и суверену Босну и Херцеговину, способну да са Турском и Италијом брани стратегију америчког капитала у владању источним Медитераном. Ради ограничавања немачке и аустријске пенетрације на Јадран преко Хрватске. Самостална Србија мора да се ослања на суверене и самосталне државе Црну Гору, Босну и Херцеговину и да са њима тежи алијанси на источном Средоземљу у сусрет добросуседских односа с Албанијом и Бугарском. Стратегијски положај централне силе на балканском копну и сливонима великих река, Србија мора да схвати као пословну предност и понуди је Америци, као мост за транзит великог капитала који ће се укштати на путевима што воде са југа на север и са запада на исток Европе обogaћене конкуренцијом.

Кад би Милошевић био добар домаћин или ратник, он би сигурно знао шта је **ПРОПУСТИО** кад је заваравало и себе и друге у **ХАГУ 5. НОВЕМБРА 1991**. Двадесетак милијарди долара из српских каса спржила је Титова банда са обе стране зараћене линије фронта, тукући српски народ на његовој земљи. За та два месеца заваравана света лажним примирјима, смрт је неповратно покосила неколико хиљада Срба, а ратна олуја осакатила пар хиљада и растерала стотињац хиљада невиних таоца српског Крста и Вере, у заробљеничком логору југословенског комунистичког пакла. Лидер српских комуниста може да се поноси својим каприциозним понављањем истих грешака, које су многи диктатори платили главом. А он и даље на њој хода, придржавајући се оштром фризуром за сами руб паукове мреже над провалијом будућности.

АРМИЈА И МИЛИЦИЈА СПС-ОВЕ

Иако је, за разлику од Милошевића, ипак могао да бира, чак ни Јосип Броз се није плашио да ће га „Европа докусурити“ ако се појави пред неким европским шалтером. Без обзира што је, као металски радник, шалтере познавао слабије него банкарски чиновници

Пише: Милена М. ПОПОВИЋ

У Србији је последњих година постало уобичајено да демонстрације и митинге могу безбедно да организују само они који уз себе имају полицију и војску. Тада од њиховог силног опреза ни птица не може да прелети административне границе Хрватске и Србије. Међутим, када су организатори опозиционе партије, они који су кроз мушнице аутоматских пушака пребројали сав птичији свет у источној Славонији, престају да бивају будни. Србија се у таквим тренуцима са лакоћом пуни групама Туђманових терориста пред којима остаје немоћан и полицијски ауторитет ранга Зорана Соколовића. Све ово упућује на закључак да је СПС била спремна да деветог марта не само дели узбуњеним грађанима свеће и цвеће, него и да преузме организовање демонстрација. Оваква жеља умало се није отела Борисаву Јовићу када је, оцењујући могући однос снага у деветомартовским збивањима, готово завапио: „Овде није Румунија! Ми имамо уз себе армију, ми имамо уз себе милицију.“ Тако је и званично потврђена истина, коју знају и птице у Вуковару, да СПС има своју војску и своју милицију. Те оружане формације

нису, дакле, и уз опозицију за коју је гласала половина бирача на протеклим изборима у Србији.

Помињући Румунију у наведеном контексту, Б. Јовић је сметнуо са ума да је само неколико недеља раније данашњу Румунију, ону која је срушила Румунију Н. Чаушеског, Румунију која није имала уз себе војску и полицију, сврставао у сам врх пријатеља Милошевићеве Србије. Ако је Чаушеску заиста пао само због тога што није имао уз себе војску и полицију онда — слава му! Међутим, ма шта да је мислио Јовић поредећи Србију и Румунију, његов закључак никада неће доћи до Чаушескуа, што представља само још један знак неискрености бивших пријатеља овог знаменитог Румуна. Зашто теоретичари научног социјализма не размењују идеје у правим тренуцима? Да је Јовић проговорио на време Чаушеску би и данас био весео и румен, а Горбачов би имао много мање аргумената да тврди да је родоначелник перестројке (читај: расипа комунизма) лично папа Војтила.

ЗАШТО ДОКУСУРИТИ СРБИЈУ?

Хаос који је настао у ЦК СПС због одбијања опозиције да им препусти организовање

обележавања деветог марта довео је до потпуне парализе у токовима информација, идеја и акција између челника СПС. Слободан Милошевић ће зато у Скупштини Србије надахнуто објашњавати зашто његова партија спасава Југославију. „И данас је и теоријски и практично узев Југославија боља варијанта (од независне Србије — прим. М. П.) за решавање српског националног питања и то је разлог што Република Србија таквом упорношћу брани њено очување“, закључиће Милошевић и довести себе неколико дана касније у грдну неприлику, пошто ће председник његове странке, Б. Јовић, изнети о очувању Југославије потпуно супротне ставове. Борисав Јовић ће рећи да они (чланови СПС) знају да Југославије нема. Међутим, они се боре за њу јер неће да стоје у реду пред шалтером ЕЗ за признавање суверености. Европа би, тврди Јовић, „наше појављивање на шалтеру искористила да нас докусури“!

Конечно, стигло је на ред и питање: зашто читав свет жели да „докусури Србију“? Није ли разлог у томе што је води Онај који, против свих принципа светске политике, изјављује у Скупштини Србије: „Имам намеру да радим овако као и до сада, односно, немам

намеру да ту нешто мења?" Наравно, ова изјава српског председника може да се односи само на метод његовог рада и нема никакве везе са оствареним резултатима. Овај закључак најбоље потврђује једноставно поређење стварности са обећањима којима је Милошевић засипао српски народ.

Резултат Милошевићевог напора да спречи несрећу коју „српски националисти нуде свом народу“, огледа се и у њеном потпуном остварењу, у обиму који је Милошевић прогнозирао, и то у условима када стварање „нетрпељивости и сумњу у друге“ нико у Србији није могао да битније утиче осим Социјалистичке партије. Колико је Србија данас „изолирана“ говоре и догађаји које је председник Србије доживео у сусретима са челницима малобројних држава наклоњених Србији. Последњи значајни случај односи се на муњевито признавање суверенитета БиХ од стране Турске, иако је Милошевићу обећано значајно одлагање тога признавања. Реч је погажена док су се још хладили мотори авиона којим је С. Милошевић долетео из Турске након свог великог дипломатског успеха!

Константа Милошевићевог политичког деловања и иначе се састоји у његовом непрекидном уверавању других да он „нема намеру да ту нешто мења“. Ово су најпре схватили Словени који се помињу у химни, коју Милошевић, како сам рече, и данас слуша са дужним поштовањем. Сав спектар метода, приказан најпре Словенцима, дошао је у таласу пред врата српске опозиције. Како звучи неком, ко је по природи ствари суверен, претња да ће армија бити уз оне који нуде једино решење за расплет југословенске кризе, најбоље ће објаснити неко ко није уопште суверен — а то је српска опозиција. Словенци су претње, попут оних које је Јовић упутио српској опозицији, када је обелоданио да су армија и милиција уткани у структуру његове партије, схватили као знак да нема више разговора о демократској федерацији. Српска опозиција, нажалост, не може да оде нигде из Србије и докаже личним примером да је сваки нови дан изгубљен за Србију ако је води онај за кога посланици СПС, у брозовском маниру, кажу да им његово присуство убрзава рад срца, да његов значај најбоље објашњава паролу: „Слободан или смрт! Дошли смо дотле да „звезде падају“ и „као Он говори“, као што су падале док је говорио Онај што није никада народу претио армијом и милицијом.

ЛЕЊИНИСТИ

Док су Словенци, за које се данас мисли да су срушили Југославију, тврдили да је Југославија (наводимо речи Франца Бучара — 1987) „Лењинистичка држава којом влада комунистичка странка, која се сама прогласила водећом, авангардном снагом,... која не може допустити својим држављанима да живе као независни слободни појединци“, дотле је наш председник, тада председник ЦК СКС, те исте 1987. године говорио: „Мирешања трајимо на темељним вредностима научног социјализма,... не само због прогноза које су у оквиру учења о научном социјализму дали Маркс и његови следбеници а нарочито Лењин“. Дакле, на југословен-

ском простору одвијала се битка између лењиниста и антилењиниста. Европа је, на чуђење присталица СПС (СКС), дала подршку антилењинистима. Колико Европа цени лењинизам сведочи и чињеница да су из Дрездена понудили бесплатно Лењинов споменик у црвеном мермеру македонском сеоцету Вевчани, у коме се гради музеј комунистичких реликвија. Житељи Вевчана су дужни да плате само трошкове његовог уклањања! Франце Бучар је те далеке 1987. године нападнут у једном од издања новинске куће Политика текстом који је насловљен са „Бучање професора Бучара“. Наравно, присталицама Осме седнице ЦК СКС није сметало ово изругавање са именом данас водећег словеначког политичара. Сметало им, ужасно им је сметало, када су Хрвати применили тај метод на имену великог српског политичара Александра Прље. „Упрљавање Југославије“, рекли су Хрвати поводом дипломатских акција А. Прље и те речи дочекане су у званичној Србији са гневом. Ето колико је кратко памћење у СПС (СКС)!

Када С. Милошевић каже да нема намеру да било шта мења у својим политичким методама, то значи да у Србији и даље важе закони према којима је својевремено Иван Стамболић изгубио политичку главу због писма упућеног Градском комитету, а да се данас ти закони не односе на Милошевићево писмо упућено Бабићу. Човек који „нема намеру да мења“ своје политичке методе, четири године касније упутио је писмо Милану Бабићу, данас далеко значајнијем политичару од Драгише Павловића из његовог најбољег периода. Поменуто писмо представља формулу којом се исказују ставови вође, који се налази изван свих српских закона и изван свих српских вредности. У односу на ово писмо, Стамболићев допис Градском комитету изгледа као химна Бранка Радичевића о братству и јединству у односу на Драшковићеве романе о геноциду. Међутим, Политика се овога пута није гласнула да објасни народу шта следује Председнику када седне да пише писмо у своје име мислећи да то чини у име народа.

Да се није одустало од градње лењинистичке државе Србије сведочи поново Б. Јовић када тврди да децембаровски митинг опозиција одржава под „притиском газда из иностранства“. Тако је још једном верификован лењинистички принцип по коме „врага треба затући“, а тај враг је она половина Србије наклоњена опозицији. Пошто опозиција жели да нам отме власт, а без нас нема ни Србије — јасно је да опозиција ради по налогу иностраних газда — размишља Б. Јовић, не схватајући да тако доказује да је и он изашао испред Брозовог шињела. Нажалост, то што многи челници СПС говоре само су далеки одједи одјека Брозових речи изговорених у дрварској и вишкој пећини. Броз те речи никада није изговарао на тако суров и сиров начин као што данас чине у СПС. И зато се није плашио да ће га „Европа докусурити“ када стане у ред пред било којим шалтером, иако је шалтере, као металски радник, познавао слабије него банкарски чиновници.

ЈАКА СРБИЈА БЕЗ ОНИХ ИЗ ФЕКАЛИЈА

ФРОНТ ПРЕД ГАРАЖОМ

Између погинулог Милана Тепића и преживелог Марка Неговановића разлика је у финесама: први је због Туђмана дао свој, а други туђе животе. Обојица су се заклела истој војци.

Пише: Душан ГЛИШОВИЋ

У филму „Иван Грозни“ Сергеја Ејзенштајна, у сцени крунисања Ивана Грозног, води се дијалог између двојице страних изасланика који присуствују том чину. „Да ли ћете га признати?“, пита један од њих двојице оног другог и добија кратак и јасан одговор: „Ако буде био јак, сви ћемо га признати.“

Секвенца на најупечатљивији начин говори о првој претпоставци суверенитета једне државе — о њеној војној моћи.

Имамо ли у вези са овом филмском сценом на уму данашњу Србију и питамо ли се да ли је она јака, одговор гласи: „Србија данас, на жалост, није јака“.

Тачно је да у Србији данас има официра и војне опреме више него икада у њеној историји, али једну војску не чине само њени официри и војна опрема. Њу чини и нешто друго: спремност да се расположива оружана сила на стручан и успешан начин употреби у правом тренутку.

Има међу официрима и подофицирима ЈНА храбрих, честитих и способних, који су способни да бране част своје отаџбине. Али, многи међу онима који су командовали ЈНА у протеклих година имали су све друго на уму, само не одбрану части своје отаџбине.

У критичном тренутку они су показали своје право лице. Сврха њиховог постојања је била одбрана комунистичког система, а не територије на којој живе грађани, којима је узимана и последња пара за издржавање тог огромног апарата званог ЈНА.

ДО ПОСЛЕДЊЕГ

Када је била у прилици да заустави конвој камиона, којима је пребацивано наоружање за хрватске партијске војске из Мађарске у Југославију и када је за то имала очигледно „непобитне“ филмске и друге материјалне до-

казе, ЈНА предузима оно што се од ње у том тренутку понајмање очекивало — ништа.

Упитан на једној прес-конференцији због чега ЈНА није ништа предузела да спречи улазак конвоја оружја у Југославију ондашњи начелник Обавештајне службе ЈНА генерал-пуковник **Марко Неговановић**, који је вероватно због таквог става постао **министар одбране Србије**, одговорио је: **„Да смо то учинили, пао би Туђман“**. Уместо Туђмана пало је касније на хиљаде Срба.

Један **Милан Тепић**, који је попут **Марка Неговановића** могао да се повуче и усташким формацијама препусти касарну коју је био овлашћен да брани, а не би ли спречио Туђманов пад (како је то савесно учинио његов претпостављени генерал Неговановић), одлучио је да себе заједно са својим војницима, који су на тај херојски чин добровољно пристали, дигне у ваздух и тако усмрти неколико стотина непријатеља.

Али, да они други, ни слични **Милану Тепићу**, и даље држе командне позиције говори и једна недавна репортажа о гардистима који су одбили да стражаре крај Брозовог гроба.

Новинарима који су кренули трагом вести да су гардисти одбили да стражаре крај гроба Јосипа Броза у тзв. Кући цвећа надлежни официр у касарни „Маршал Тито“ на Дедињу дао је на питање: „Хоће ли се укинути гарда, односно јединица која даје почасну стражу?“, следећи одговор: „Како одлучи Председништво, надлежни. До тада, гроб ће бити чуван до **последњег гардисте**“.

Овај несретник као да не зна да Југославија као држава већ дуго не постоји и да је колективни шеф државе кога он помиње само једна смешна скупина комуниста, која на тој „функцији“ и даље убире лепе приходе, чиме се њихова делатност у суштини исцрпљује.

Докле год у Србији буду постојали умоболни официри ЈНА који хоће да бране гроб највећег душманина српског народа и то до **последњег Србина**, Србија нема изгледа да се на миран, политички начин ослободи комунистичког и сваког другог јарма.

Ако се ништа може навести у одбрану наведеног официра онда су то речи у новинама од истог датума, где други официр под насло-

вом „Војни стан није привилегија“ објашњава зашто припадницима ЈНА следује стан по **багателној цени**.

Ево, наиме, каквим мукама су изложена једна војна лица спремна да до **последњег гардисте** бране гроб свог, за њих још увек командујућег, врховног команданта:

„Војним лицима је забрањен хонорарни рад; за све припаднике ОС уведено је радно време од осам часова и рад 'по потреби службе', али без права на новчану накнаду за прековремени рад; свим војним лицима забрањено је узимање кредита сем код Војног сервиса НБЈ који су сведени на минимум; војна лица су обавезна на премештаје 'по потреби службе'; свим војним лицима ограничено је путовање у иностранство; лична примања војних лица су иста у свим крајевима Југославије, итд!“

ГАРАЖА ЈЕ ДРУГО

Драгиша Брковић, аутор ових срцепарајућих речи, заборавио је на извесне чињенице које је такође ваљало навести, а које гласе: „Школовање официра и подофицира је бесплатно. Рачуна им се бенефицирани радни стаж, па тако са педесет година старости одлазе у пензију, за коју обични смртници морају да раде до своје шездесет и пете, тј. шездесете. Јесте да кредити добијају једино код Војног сервиса, али су то кредити за: пресељење, огрев, зимницу, набавку аутомобила, намештаја, чак и књига и то по далеко повољнијим условима него код цивилних банака. А где је скоро бесплатно куповање одевних предмета у војним продавницама. Где су војни магацини за снабдевање месом и осталим намирницама. Зашто се друг **Брковић** не жали на војне хотеле, разне додатке уз плату као што су армијски, трупни, летачки.

И на крају, ретор **Брковић**, не би ли нас у потпуности убедио у потребу да тзв. војна лица ЈНА откупљују станове **седам и више пута јефтиније од осталих грађана**, што је већ постало предмет разматрања Уставног суда, наводи и следећи убиствени аргумент: „На крају, да наведемо како то раде у другим земљама. На пример, у Италији: када војно лице пође у пензију, добија новац за градњу куће или куповину стана у месту где жели да живи.“

У томе је тешко не сложити се с **Брковићем**. И у Србији ће једног дана официр добити при одласку у пензију толико новца да може да гради кућу. Али не само официр, већ и **сваки други пензионер**. Учитель ће у таквој држави имати капетанску, а професор универзитета генералску плату. Наравно, у једној таквој држави официри се неће заклињати да ће до последњег војника да бране гроб највећег душманина свога народа, већ ће бранити животе становника Србије и српску државну територију.

Не пита се бранитељ војностамбеног фонда **Брковић** ко сноси одговорност за хиљаде убијених и пострадалих цивила и војника у недавном хрватско-српском рату, који се по много чему може назвати генералским, јер су ратовали, у суштини, један против другог, ови из Генералштаба у Београду против отпадника који су основали Главно стожерство у Загребу.

Како то да на **фронту невестхи и идеолошком обухом отупављени официри ЈНА** показују изразиту вештину и довитљивост при стицању гараже преко Војног стамбеног у Београду или изналажењу могућности да већ додељени стан прошире у виду додатне стамбене јединице за по свако пунолетно дете, члана домаћинства. То је привилегија коју једино познаје војностамбени закон. Пре три године је објављен текст тројице пуковника ЈНА који су, ваљда узнемирени цепањем СКЈ и СФРЈ као државе, написали дословце следеће речи:

„Ми смо ратници, ратни команданти и политички комесари, у поодмаклим годинама, носиоци „Партизанске споменице 1941.г.“ некада међу најмлађима у ратним бригадама. Састали смо се у Оребићу. Ту је и војно одмаралиште. Били смо у једној бригади заједно дуго времена. Познајемо се и познати смо у јавности, у својим крајевима. Тешко нам пада све ово. Гдје су нам наши узвишени идеали? Јуришали смо на небо са паролом „Братство и јединство“... А данас?“

Сами смо све писали и куцали, па се извињавамо ако има грешака, јер немамо ни услова, а нисмо новинари. **Писали смо у војним часописима чак и књигама, али смо имали административце, дактилографе итд. Иначе смо пуковници у пензији**“ (Следе њихови потписи)

Неко би овим полуписменим несретницима који су ни криви ни дужни догурали до чина пуковника чак и опростио. Али како опростити једном доктору наука, професору универзитета, академику САНУ и потпредседнику СПС **Михајлу Марковићу** када изјављује следеће умне мисли:

„Сви знају да је Хрватска изгубила рат и да га је Србија добила. Односно, Србија није била у рату, већ српски народ и ЈНА у Хрватској који су победили у свим биткама.“

Шта је заједничко полуписменим пуковницима ЈНА и академику, потпредседнику СПС? Свакако једно. Заједно су за потребе и по налогу идеологије и режима скочили у смрдљиви базен с фекалијама. Садашњи режим од таквих пливача можда и има користи. Али, у свакој здравој и моћној Србији они ће, ипак, само да — смрде.

ЗЛАТНО ДОБА ШТРАЈКОВА

Србија је у овом тренутку најскупља за живот и зато је претња празног новчаника највећа претња за власт

ПИШЕ: ЧЕДА М. ИЛИЋ

Круг се стеже. Хипер инфлација као омча око врата уништава сваког од нас понаособ. Она успешније од свеукупне опозиције руши систем и све његове институције. Још само неколико инфлаторних месеци је потребно да нација почне да дише на шкрге и да се онесвешћује од глади. Побуниће се не само сиротиња, већ и богати, јер и њима стижу црни дани. Флаша вискија од 7,5 деци поскупела је на 5000 динара, „голф“ — аутомобил средње класе, скупљи је од 3000 милијарди, фине помаде „отишле“ су на 4000 динара, патике „старке“ на 10.000, а вечера за двоје у Клубу књижевника у Београду на 4000 дин.

Сироти мали богаташи, неће им бити лако. Али питање је шта ће бити са незапосленима, пензионерима, радницима чије фабрике без њихове кривице лоше послују, учитељима, лекарима, касиркама у самопослугама, куварима, продавачицама у радњама у којима има све мање муштерија. Многи експерти су предвиђали да ће мартовска инфлација износити 32 одсто. Она је, међутим, већ у фебруару достигла 47 процената у Србији, што је за 5 одсто више од просека у остатку земље. Србија је, дакле, најскупља за живот и зато је претња празног новчаника највећа претња за власт.

ПРИТАЈЕНЕ ЗАБРАНЕ

Ако се овако настави, а сигурно хоће (јер девизе на црном, једино признатом тржишту, вратоломно расту) и овог као и следећих месеци инфлација ће постизати европске и светске рекорде. Власти ће рећи да је и у другим републикама стање лоше и да су за то криве претходне владе и наметнути рат, који Србија никако није желела. Биће, наравно, и оних који ће у ову причу поверовати, али већина (на срећу) има здрав инстинкт који се сублимира у реченици: „Баш ме брига како други живе, ја хоћу свој једини живот да проживим достојно човека“.

Сада се тек види каква је грешка начињена што је Србија уз обилату помоћ Хрватске и Словеније срушила Анту Марковића. Да је остао, могао би да буде проглашен за дежурног кривца и да се на његова леђа свале све економске и политичке недаће, од инфлације и економског ембарга до презира целог света према Србији. Тако се власт непромишљено одрекла свог најбољег алибија за све промашаје.

Уз сву вештину и лукавство које се власти

у Србији мора признати, да се одржава у седлу, приметно је да је потпуно изгубљена када је будућност у питању. Ових дана је громогласно најављен српски антиинфлациони програм. И мало дете зна да од таквог програма нема ништа догод штампарии новца у Топчидеру ради у четири смене. Први услов за обарање инфлације је строга монетарна политика и мало новца у оптицају. Према томе, биће узалудни сви напори великих економиста да сачине програм борбе против инфлације (има их написаних и непримењених неколико у фиокама савезне и републичке администрације), јер болесна економија и армија која је пала на терет Србији чине њену монетарну политику такође болесном и заснованом на штампању безвредног папира званог динар.

Ако се томе дода да влада Србије предлаже да се заокружи програм индустријализације, што нас технолошки враћа 5 деценија уназад, и да се сва предузећа, нађу под управом и контролом политичара, онда постаје јасно да је Србија закорачила у своју прошлост из које нема повратка. Све то треба гарнирати најновијим уредбама које уништавају приватни сектор. По једној, онај ко хоће да увози робу у Србију мора претходно да депонује у банци 50 одсто вредности те робе у девизама. Друга се односи на отварање приватног бизниса. Свако, изузев пиљара, или власника малих дућана, приликом уласка у бизнис мора као депозит да положи у банку 200 просечних плата. Са оваквим ограничењима приватизација у Србији је осуђена на брзо умирање. Нема забране приватног бизниса као крајем 40-их година овог века, али су административна ограничења равна забрани.

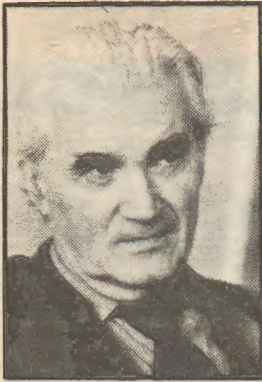
ШТРАЈКОВИ, ШТРАЈКОВИ...

Зашто ћуте приватници? Има их, заједно са њиховим радницима 400.000 у Србији. Претили су недавно, у Привредној комори Србије, генералним штрајком. Шта још треба да се догоди да они почну да штрајкују? Онемогућени су да се баве послом, а уз то притиснути и новим порезима. Исто питање мог-

ло би се упутити и пензионерима. Уз часне изузетке, већина се диви актуелној власти која је и пензије од 15 хиљада динара, значи пензије ниже од 100 марака, такође опорезовала. Пензионери од недавно имају и своју странку која се зове Златно доба, али та странка се још ниједном није огласила у јавности чак ни онда када је децембарска пензија у две четвртине исплаћивана 15. и 28. фебруара.

Ако они ћуте, други су гласни. Штрајкови на све стране поткопавају власт полако, али сигурно. Из престонице вести о томе ретко допиру у унутрашњост и обратно. Телевизија Београд презире такве информације, јер би могле да делују заразно. Само у једном месецу — фебруару, штрајковали су радници „22. децембра“ и уз повике директору „лопове“ и „дај кључеве овамо“ успели да га збаци са положаја. Исто су учинили и ратници „Електротехне“ а ни они према свом директору нису били нежнији. Штрајковали су и београдски учитељи, наставници и професори, скраћујући часове на 30 минута и тражећи оставку ресорног министра Данила Ж. Марковића — Даче. Обуставили су на 2 дана рад и лекари и особље београдске болнице „Драгиша Мишовић“. Не бирајући речи за свог директора, у камере и микрофоне независних медија изјављивали су да *вашке* владају појединим одељењима болнице, да чаршави остају крвави после прања, јер се детерџент дели на кашичице, да се оброчи за 500 болесника кувају са 2 литра уља. Синдикат „Независност“ који броји 180.000 чланова (металаца, текстилаца, камионџија, новинара, универзитетских радника Београда, радника хемијске индустрије и просветних радника Војводине) прошетао се у протестној поворци улицама Београда и, мада недовољно најављен и пропраћен у средствима информисања, показао јавности да се талас незадовољства шири Србијом. Грађански отпор тоталитарном управљању Србијом, и беде и сиротињи, постаје очигледно претња режиму који је много обећавао, а ништа није испунио.

Пише: Никола МИЛОШЕВИЋ

ЕКОНОМИЈА И ПРОСТИТУЦИЈА

СУД ЧАСТИ

У беседи коју је у скупштини Србије одржао Слободан Милошевић највише места посвећено је проблему заштите српских националних интереса или, прецизније, опсесивној и добро познатој идеји председника републике да ваља по сваку цену очувати било какву Југославију, будући да је „Југославија државни пројекат који готово идеално остварује решење српског националног питања, јер окупља највећи број Срба у једној држави“. Србија је заинтересована за Југославију — каже Слободан Милошевић — зато што „Срби живе у великом броју ван Србије“ па отуда „очување државног континуитета Југославије, заснованог на сагласности Србије и Црне Горе о заједничкој држави има огroman историјски значај“.

Овим речима изложио је председник републике свој национални програм који, уједно, представља његов главни, како предизборни тако и послеизборни, адут на политичкој позирници Србије. Па кад већ тако стоји ствар, да видимо, најпре, шта је данас од тог тако сјајно замишљеног пројекта за решење српског националног питања остало у пракси. Ако је

них интереса, може бити само обична фарса.

Ваља имати у виду и то да прихватајући и реализујући идеју уједињења комунистичке Србије и комунистичке Црне Горе, Милошевић уједно прихвата и зелену, бољшевичко-титовску националну политику коју су све досадашње црногорске владе спроводиле када је реч о националном опредељењу оних Црногораца који се осећају као Срби. Према томе, сагласношћу Србије и Црне Горе или тачније, њихових комунистичких руководства, да се удруже у једну државу — за коју Србе, узгред речено, нико није питао — не само што се велики број Срба оставља изван граница овакве једне Југославије, него се и Срби у Црној Гори дефинитивно доводе у неравноправан положај.

Па зашто онда Слободан Милошевић слави уједињење две комунистичке републике као чин који има „огroman историјски значај“ и зашто онда именом Југославије крсти једну државу која то није нити може бити?

Разлога за ову политичку лакрдију има више, али ми ћемо се овде задржати не само два најбитнија. Слободан Милошевић неће и не може да јавно и от-

ЛЕПОТИЦЕ НОЋИ ЗА ЛЕПОТАНЕ МРАКА

веровати Слободану Милошевићу, Југославија и даље постоји, а постоји зато што су се Србија и Црна Гора сагласиле да се у такву једну заједничку државу удруже.

СРБИ У ЦРНОЈ ГОРИ НЕРАВНОПРАВНИ

Међутим, називи држава, као и сви називи уопште, могу се користити на разне начине, али само један је онај прави. Може, рецимо, неко — зашто не би могао — домаћу мачку назвати тигром или гуштера крокодилом. Извесно је, ипак, да нити ће од тога мачка постати тигар нити ће се гуштер прометнути у крокодила.

Једнако тако председник републике може — зашто не би могао — Србију у авнојевским границама, удружену са авнојевском Црном Гором, звати Југославијом, али од тога ова државна творевина тешко да ће постати Југославија. Јер, како год да окренемо, држава у чијем су саставу Словенија, Хрватска, Македонија, Босна и Херцеговина, Србија и Црна Гора, веома се разликује од државе у чијем се саставу налазе само Србија и Црна Гора. Од воље је, наравно, некоме да ове две државне творевине зове истим именом, од тога се поменута битна разлика неће нуком случају смањити.

Није то, међутим, ни једина, а ни највећа бесмислица у скупштинским варијацијама Слободана Милошевића на југословенске теме. Ако је Југославија, доста, како председник каже, „државни пројекат којим се готово идеално решава српско национално питање“ и ако је Србија заинтересована за Југославију пре свега зато што Срби живе у великом броју ван Србије, „онда уједињење“ Србије и Црне Горе не само што нема „огroman историјски значај“ него представља огroman историјски промашај. Уколико Југославију чине само Србија и Црна Гора, онда велики број Срба што живе изван Србије остаје изван овакве једне државне целине, што практично значи да се чином уједињења поменуте две државе не само не остварује него, напротив, онемогућује „окупљање највећег броја припадника српског народа у једној држави“ па онда дакле такав чин, са гледишта српских национал-

ворено призна да се његов главни политички адут — заштита српских националних интереса одржавањем или поновним васпостављањем Југославије — показао као потпуни промашај.

Југославија више не постоји. Југославије више нема и неће је ни бити, а Слободан Милошевић, као и сви политичари ауторитарног психичког склопа није у стању да се суочи са том чињеницом, зато што није у стању да се суочи са политичком реалношћу, чак и онда када она сасвим очигледно противречи његовим категоријским изреченим оценама, односно прогнозама.

Осим тога, за председника комунистичке републике Србије уједињење о коме је реч представља и погодан начин да се сачувају његовом бољшевичком срцу тако драга идеолошка обележја — црвена петокрака и државна химна из Брозових времена. Нова држава уједињене Србије и Црне Горе имаће, као што је познато, стару добру титовску тробројку са црвеном звездом и химну „Хеј Словени“, за коју Слободан Милошевић каже да му је част што уз њу стоји.

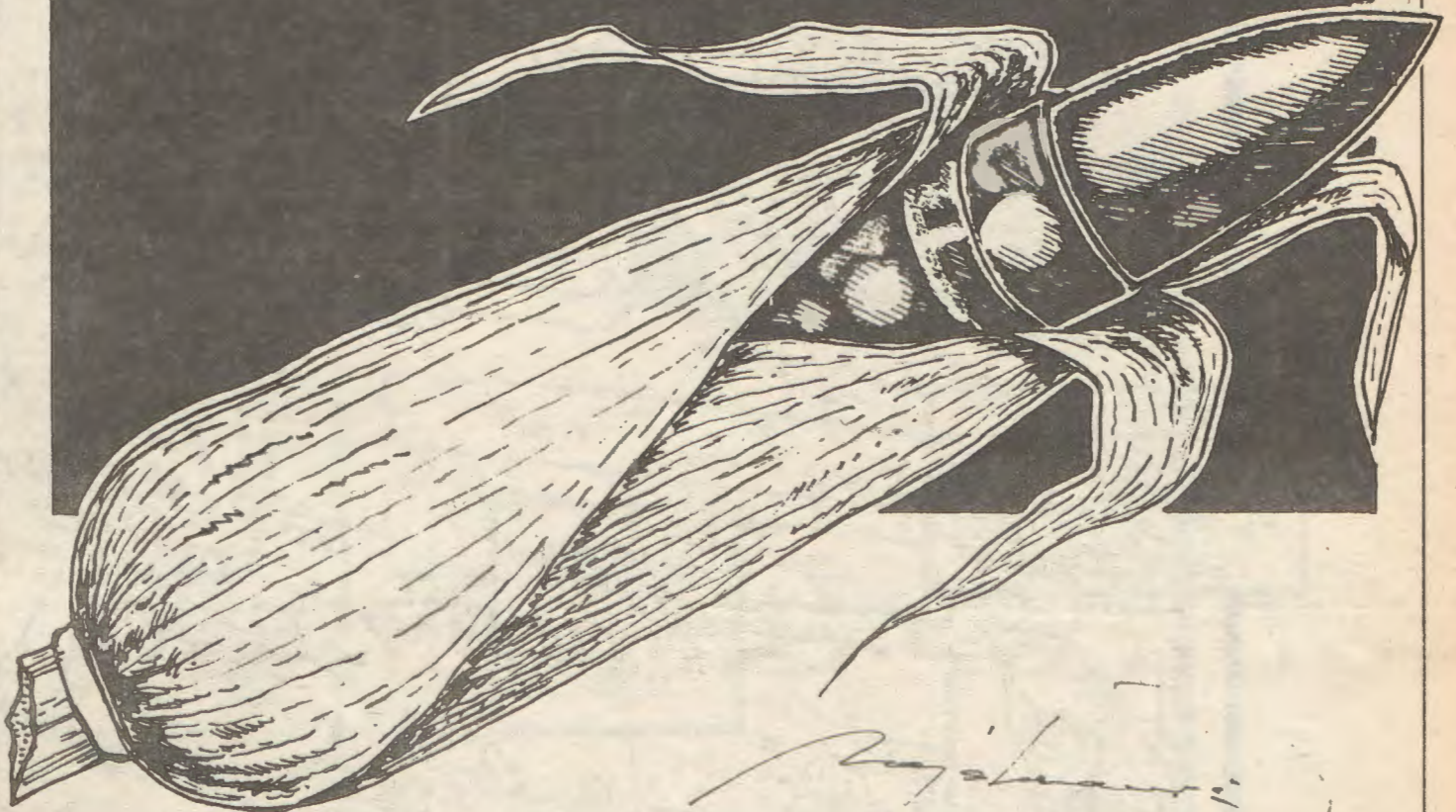
МИЛИОНИ ДОЛАРА

Један део свог излагања — онај најмањи — посветио је председник републике и економским темама, изјављујући, поред осталог, „како мора да демантује оне који напамет или злонамерно говоре о пропасти економије Србије“. А да српска економија не пропаде о томе, према Слободану Милошевићу, најбоље говори то што је Србија и у ратним околностима „постигла боље резултате од Југославије у целини.“

Међутим, ако српска економија боље стоји него, рецимо, македонска или црногорска, одатле још не следи закључак да српска економија добро стоји. Ако је Македонцима и Црногорцима теже него нема, то не значи да је нама лако. Уосталом и сам Слободан Милошевић у својој беседи признаје да у Србији — гле чуда — „постоји широк спектар тешкоћа економске и социјалне природе који има заједнички корен у ниском нивоу производње“.

Ако ову изјаву преведемо на неки разумљивији и

За земљу у којој постоји „широк спектар економских и социјалних тешкоћа“ у којој је ниво производње низак, само необавештени и злонамерни људи могу тврдити да њена економија пропада. Што веће економске и социјалне тешкоће, што нижа производња, то је економски просперитет бујнији и изгледнији.

приступачнији језик, онда испада да за земљу у којој постоји „широк спектар економских и социјалних тешкоћа“ и у којој је ниво производње низак, само необавештени и злонамерни људи могу тврдити да њена економија пропада. Што веће економске и социјалне тешкоће, што производња нижа, то економски просперитет бујнији и изгледнији.

Не треба, међутим, грешити душу. Комунистички експерти за питања економског просперитета пронашли су ипак један колико једноставан толико и ефикасан план да се српске привредне прилике унапреде. О том импресивном плану домаћег привредног препорода извештава нас лист друга Александра Прље у броју од 18.2. ове године, на страни петој, а у напису под насловом „Гости широке руке“.

„Гости широке руке“ су, наравно, такозвани плави шлемови, на којима се, вели чланкописац „Политике“, „може одлично зарадити“. Тако, рецимо, „само од забаве, провода, пића и дружења са припадницима лепшег пола, наши људи би могли“, каже овај новинар, ућарити „десетак милиона долара годишње“.

Пажњу посебно привлачи израз „дружење са припадницима лепшег пола“. Под појмом „дружења“ новинар „Политике“ подразумева очито оно што се иначе мање учтиво и мање околишно зове проституција.

НЕКОМУНИСТКИЊЕ ЗА КОМУНИСТЕ

Није само јасно на кога мисли новинар „Политике“ када каже „наши људи“. Јесу ли ти предузетни грађани нека врста социјалистичких куплермајстора, или су можда просто неки приватни предузетници, односно макрои, којима ће онда република Србија путем својих пословично радикалних пореских прописа одузети бар четири петине прихода како би напунила испраж-

њену државну касу.

Истина, свим овим домаћим, како државним тако и приватним, посланицима на пољу проституције, прети, судећи по извештају о коме је реч нелојална интернационална конкуренција. У већ поменутом броју „Политике“ поред осталог пише да „из поузданих милицијских извора стиже податак да је у хотел „Југославија“ у Београду већ стигао светски караван продавачица љубави“.

Није, ипак, све изгубљено. Ни „наше девојке, вели чланкописац незваничног гласила владајуће странке, не заобилазе овај београдски хотел, а прилика да оне и њихови макрои добро зараде је изузетна. Јер, кад су момци дуго ван куће, лепотице ноћи чекају муштерије“.

Пада у очи један такорећи распевани и литерарно готово понесени начин на који се у поменутом гласилу пише о проституткама и предстојећем спасоносном догађају за српску привреду. Проститутке су „наше девојке“, оне су „лепотице ноћи“, а у најгорем случају „продавачице љубави“. Што се пак проституције тиче за „Политику“ она представља само добру прилику да се добро заради, и ништа више.

Читаоци „Српске речи“ упитаће се, вероватно, откуд ова ако не ода а оно бар поема „продавачицама љубави“ и њиховим макроима? Откуда, свакако, што пропалој комунистичкој економији ове „наше девојке“ и наши момци у улози макрота треба да својим племенитом делатношћу донесу комунистичкој држави толико жељене и потребне девизе.

Српску комунистичку економију треба да спасе српска некомунистичка проституција.

Аферим!

Откуд ода или барем поема „продавачицама љубави“ и њиховим макроима? Откуда што пропалој комунистичкој економији „наше девојке“ и макрои треба да својом племенитом делатношћу обезбеде толико потребне девизе.

Сатисфакцију Србије и Црне Горе, односно њихових комунистичких руководстава, да се удруже у једну државу, не само што се велики број Срба оставља изван граница оваквог Југославије, него се и Срби у Црној Гори дефинитивно доводе у неравноправан положај

ДЕСЕТ ХИЉАДА
КУРЦА (И БРАЌА
ЦРНЧЕВИЌИ)

ЗОГЈА САКУТОЉА
МАТЕРИЈАЛНИ
ДОКАЗИ

ХАЏЕЗЕ
ВРЕБА СРПСКЕ
ИЗЛОГЕ И СРПСКУ
ТРЕВИРУ, ЖЕРСЕ,
КЕПЕР

В.М.РО-СКИ
ЧЕТНИК ИРАЈ
ДЕЦИВЕЈА РУ
РАЗБИЈА СРПС
СРПСКО ЈЕЈА

ВОЈВОДА
ГОТОВРАЏИ СВА
ПУТ ДНЕВНО БРИЈА
НИ СЛОВИ ПРИЦА
ДУГОРУКОГ ДОБРО
РАСПОЛОЖЕНОГ

РЕНОВИРАНИ
СПОМЕНИК
КНЕЗУ
МИХАИЉУ
(ПОПУСТАРИ
КОЈ)

ФАРМЕР ЖИКА
РАСПРОДАЈЕ
УТОВЉБЕНЕ
НОВИНАРСКЕ
ПАТКЕ

АГЕНТИ Ц.И.А.Е

ПОТЕРНИЦА

ВАТИКАНСКА
КОМИНТЕРНА ДО-
СТАЈИ ДА СРУШИ
ПРАВОСЛАВНУ
ПЕТОКРАКУ

АСТИ=ТО ЈОЈ
НЕБЕ УСПЕТИ,
ЈЕР...

ПРАВОСЛАВНИ
КОМЕДАН ПРИЉБА ХИ-
ТА ДА ЈОЈ ПОДМЕТ-
НЕ СВОЈУ СРПСКУ
НОГУ & БОГУ

КОНТРА-
КОВ СНАГОМ
И ВЛАСТ И
Е ИЗЛОГЕ И
НСТВО

СКИТЕ МРАКА, ХАОСА
И БЕЗУМЈА

М'РШ

БЕМ

ГОРЕ

ПОЛЕ

СВИ! СВИ!
СВИ!

ЕКСТОНЕНТИ
ГОВАМПИРЕНОГ
ВИСОКОГ
СТАНДАРДА
ЈМВЈБЕНА!

МЕХМЕД
ОСВАЈАЧ И
СУДЕЈМАН
ВЕЛИЧАЈСТВЕ-
НИ

VILHELM IV
РАЈН

ПРИНЦИП И
ЖЕРАЈИШ ДОНОСЕ
ЕТНИЧКУ ОБЈИЦУ
СА ГОТОРУКОГ ИМ
ОГЊИШТА

ОСЈЕЧКО-
-ШРИКТАРОКИ
СЕПАРАТИСТИ -
СПРЕМНИ ЗА ЈУРИШ
НА СЕПАРАЦИЈУ У
КРЊАСИ

БЕМ

МИЋУНОВИШ
ПОЧОВО ПУТУЈЕ
У КАНОСУ

КРЕШИШ МИЛОДРАТ

Пише: Никола БУРЗАН

Хоће ли помодрити (од јада) или поцрвенети (од стида) црна земља испод плавог шлема? Јер, управо исти они који су вукли ђавола за реп и увукли народ у сулуди, бесмислени рат, сада су најгрлатији у призивању „плаваца“ и пропагирању мира!? И то им је мало: хоће и на том „послу“ да ушибаре! Ударили су такав трошковник плавим шлемовима као да ће свих 14.000 војника спавати у хотелима са пет звезда и хранити се **а ла карт!** То је, малтене, дуплирало првобитни буџет операције ОУН, који су сачинили разумни људи из цивилизованог света, а та шифарцијска логика нових миротвораца озбиљно је довела у питање и сам долазак плавих шлемова. У сваком случају, њихов долазак је, због тога, непотребно закаснио.

ПЛОВЕЋИ БОРДЕЛ

Свет је то, наравно, прозрео, па тако угледни минхенски „Зидојче цајтунг“, између осталог, пише (под насловом „Снови о великом бизнису“, који довољно говори сам за себе):

Нема никакве сумње да ангажовање снага ОУН жељно очекује и српско и хрватско становништво, коме је доста рата: као последње средство да учини крај бесмисленом проливању крви. Нема међутим, ништа више сумње ни у то да владе у Београду и Загребу, које су се обе сложиле са мировним планом ОУН, ангажовање снага ОУН тумаче различито. Београд у интервенцији плавих шлемова види гаранцију за припајање освојених — према српском тумачењу „ослобођених“ — територија, док су из перспективе Загреба мировне снаге ОУН ту како би створила предуслове за поновно успостављање државног суверенитета Хрватске на читавој њеној територији.

Лист каже да се различито тумачи и време трајања мисије ОУН: Загреб би да то буде што краће, а Београд — што дуже! Па каже: „У Београду, чије су девизне касе испражњене у овом српском освајачком рату, прелазе, додуше, неформално преко питања ко то треба да плати. При том је чињеница да је одлука Савета безбедности ОУН у последњем тренутку готово пропала због питања финансија. Празне су, наиме, и касе УН, а сума од 634 милиона долара, коју је генерални секретар Бутрос Гали затражио за једногодишње трошкове ове акције, мора да буде смањена“.

И док ће се, каже даље лист, у Њујорку још дуго расправљати о финансирању ове за сада најскупље мировне операције ОУН, у Југославији државна предузећа, приватници и на новац похлепни људи који се баве свакаким пословима већ сањају о великом бизнису на рачун мировних снага. Банке се спремају да у „зонама под заштитом“ отворе нове филијале у којима би плавим шлемовима требало да мењају чврсте доларе за слабе динаре.

У селима источне Славоније отварају се бесцаринске продавнице, у којима војници ОУН могу да потроше своју плату... Великом послу се у Београду надају и по узору на мафију организоване фирме које се баве сумњивим пословима. Оне планирају да у „зона-

ЦРНА ЗЕМЉА ИСПОД ПЛАВОГ ШЛЕМА

*Имали смо плаво небо, плавни
Јадран, плавни Дунав, плавни
ансамбл, плаву чигру... и није нам
било доста! Толико смо навнјали
„плавни, плавни“, да смо их коначно
и призвали. Но, поново се
умешала наша шифарцијска
логика...*

ма под заштитом“ отворе различита казина за игре на срећу и барове у којима би припадницима мировних снага ОУН, које мучи досада, и у свеском амбијенту била понуђена забава и разонода. Један од ових краљева подземља већ је закупио брод на Дунаву који би, као пловећи бордел, требало да се побрине за рекреацију војника...

ВИШЕПАРТИЈНОСТ — ФАСАДА

И док се плавим шлемовима искрцавају у бившој Југославији у покушају да у њу врате мир — пише париски „Либерасион“ — београдски режим се, после деветомесечног рата, суочио са удесетострученим проблемима. Србија мора да прихвати повратак кадрова некадашње југословенске армије на своју територију, као и притицање око 160.000 избеглица, фрустрирану масу коју одбацују сви они који све мање прихватају ове „имућне дошљаке“. Економска ситуација је катастрофална. Извоз се у јануару, погођен европским санкцијама, смањио за трећину, баш и као производња. Незапосленост и инфлација дивљају.

Што се Демократске странке тиче, пише лист, председник Милошевић и његова партија, која контролише три четвртине места у српском парламенту, треба да признају неуспех своје политике „на националном, међународном, економском и социјалном плану“ и да прелупе место другоме. Оставка српског председника би требало да буде праћена из-

борима за уставотворну скупштину, јер — како каже лидер Демократске странке, филозоф Драгољуб Мићуновић — „садашњи устав, који је комунистичка скупштина усвојила пре првих слободних избора, омогућио је да се сва овлашћења сконцентришу у рукама председника републике“.

Српски покрет обнове, на чијем се челу налази писац Вук Драшковић, противник Милошевића на изборима за председника у децембру 1990. године, следио је Демократску странку. Он је подржао њене захтеве, оцењујући при том да су употребљена средства недовољна да се они остваре. Пошто више осећа кретање јавног мњења и омладине него демократи, СПО влада улицом и масом — истиче лист.

Француски дневник такође каже да „иако се у Београду кампања прикупљања потписа против Милошевића, коју је започела Демократска странка, одвија у миру, у провинцији је она пуна инцидената — увреда, заплена, летак, поцепаних плаката и привођења активиста. Ове чарке подсећају на то да је у Србији вишепартијност само фасада. Само су избори за законодавна тела били организовани. До општинских није дошло, а општине остају бастиони некадашњег режима“.

ИСЛАМСКА РЕПУБЛИКА?

Изузетну пажњу последњих дана светски мас-медии поклањали су „експлозивном референдуму“ у Босни и Херцеговини, после којег је прокључао „босански лонац“. Босански „Ди велт“, рецимо, пише да „ма колико то чудно изгледало, Америка полаже наду у Муслимане“!? Она, каже, у тој републици, која служи као спона, види не само „Југославију у малом“, већ и неку врсту Пијемонта, око кога би једног дана поново могли да се уједине разбациани удови бивше југословенске државе!?

На дужи рок гледано, истиче „Велт“, Муслимани би своју апсолутну већину у БиХ, коју само што нису достигли, могли да искористе за формирање прве исламске републике на европском тлу. Пада у очи, додаје се, да председник Алија Изетбеговић одржава интензивне контакте са исламским државама. „Помињу се мисиони долара из Саудијске Арабије, који треба да санирају ослабљену привреду. Колају гласине да се разматра насељавање 500.000 Турака! У сваком случају, Вашингтон охрабрује босанског председника да за своје партнере изабере прозападно оријентисане исламске државе, попут Турске или Саудијске Арабије, а да избегава фундаменталисте у Техерану или Триполију“ — закључује босански дневник.

Да ли, збиља, г. Изетбеговић „слуша“ Вашингтон? Одавде, из близине, не би се баш могло рећи да он избегава фундаменталисте. А хоће ли његова политика чак и спречити долазак плавих шлемова — остаје да се види. У сваком случају, он предано ради на томе. Можда би више волео да шлемови буду обожени у — зелено? Свеједно: плавим или зелени — чека их црна, ојађена, пропала земља, којој ни Бог ни Алах више не могу помоћи. На жалост...

СЛОБА, ДЕСЕТ ПРАЗНИХ МЕСТА, ПА — БОГ

Антоније Исаковић

Бритка сабља

Заиста немам никакву намеру да се удварам нашем председнику, али наш председник је као бритка сабља. Никада ниједна, ни најмања грешка, ни грешчица није учињена. Могли бисмо у таквој ситуацији да будемо поносни на нашег председника.

Милан Парошки

Врховни командант

Молим господина председника да преузме врховну команду над орлоком војском.

Халит Трнавци

Његови успеси

Наш председник је успео својом државничком мудрошћу и одлучношћу, да раскринка политику усташа на челу са Фрањом Туђманом, да разобличи освајачку политику Немачке и да укаже и скрене пажњу ЕЕЗ да не треба подржавати сецесију. Председник наше Републике је, такође, дао драгоцен допринос да УН пошаљу у Југославију мировне снаге. Председник је успео да неутралише политичку блокаду Србије, што се најбоље види из чињенице да га Вашингтон и Рим позивају у званичну посету. Зато се поставља питање: да ли има већег апсурда од захтева дела опозиције да председник Републике поднесе оставку?

Реџеп Хоџа

За свесрпски народ

У име становника општине Гора прочитаћу

Шта су све посланици у Скупштини Србије рекли о свом председнику?

телеграм подршке Милошевићу. „У време доласка Слободана Милошевића изашли смо из мрака и безнађа и јарма албанских сепаратиста зато молимо да председнику одате наше признање. Наш председник је зналачки, поштено и мудро водио Србију и њене грађане. Од њега захтевамо да истраје у својим идеалима, за интересе свесрпског (!?) народа и свих грађана наше матице Србије.

Миладин Тошић
Слободан или смрт!

Србислав Милованов

Непогрешив

Можемо само злонамерно да осуђујемо неке поступке у раду председника и тима око њега.

Милош Бојовић

Лично поштење

Уважени председниче демократске правне државе Србије! Ја у целини прихватам ваше обраћање које сте учинили посланицима Скупштине, из разлога што је ваше обраћање, и све што сте рекли, **исходиште ваше политичке мудрости, ваше објективности, истинитости, и пре свега личног поштења и велике личне одговорности** према функцији на коју су вас грађани Србије изабрали.

Боривоје Петровић

Једна лепа реч

Па људи, дајте стварно да анализирате како ће на вас народ гледати! Да ли је стварно истина да ниједан посланик опозиције не устане и да каже једну лепу реч за председни-

ка. Па хајде да кажемо, ево, има много проблема председник, па једну лепу реч да кажемо за Србију, не морамо за њега. Извинјавам се господину Шешељу, јер он је једини који је рекао лепу реч, а и господин Парошки. Дакле чекају нас велики послови.

Дука Арсић

Стојт'е мирно

Непроцењив је допринос председника Републике за све што је учинио за грађане Републике Србије па је просто несхватљиво откуд толика мржња према овом човеку.

Ја вас питам да ли је игде виђено да улазак председника Републике не може да се удостоји ни устајањем са столице. Просто је невероватно како је могуће са ове говорнице, у присуству шефа државе, ишта проговорити, а њему се не обратити. Не могу да схватим, стварно да је толики цинизам и мржња могућа према једном човеку. А они добро знају каква је добра за ову земљу учинио.

Морам да кажем, нека председник Републике то зна да овај народ њему ипак највише верује, верује више од сваког другог политичара у земљи Србији и од свих њих заједно.

Радослав Златановић

Имате ли бољег

Ја желим да вас подсетим да на Косову и Метохији председник Милошевић још увек ужива глас уистину великог српског сина, који је **донео слободу** Косову и Метохију, који је **прекинуо силовање** српских девојчица на Косову и Метохији и који као такав још увек ужива углед у народу. Реците господо из опозиције једног кандидата који је бољи од садашњег председника и ја ћу га поздравити и гласати за њега, ако таквог имате.

**ДР БИЉАНА ПЛАВШИЋ,
ЧЛАН ПРЕДСЕДНИШТВА
БИХ**

Разговарала: Благница СТОЈАНОВИЋ

Који је, по Вама, смисао и како коментаришете резултате референдума у БиХ, са становишта националних и државотворних интереса српског народа?

Вама је познато да се политичка стратегија СДА-ХДЗ коалиције у БиХ од успостављања нове власти па све до данас у цјелини темељи на сасвим једноставном и приземном принципу: **преглашавању представника српског народа** у свакој прилици и на саком нивоу гдје је то могуће. Тако је и овај референдум заказан на исти начин, а заснован је на уставним одредбама о референдуму грађана за расписивање самодоприноса и сл, јер, наравно, у Босни и Херцеговини, као Републици прије свега равноправних народа, није могуће заказивати грађански референдум о судбини Републике, а да то буде засновано на Уставу БиХ. Зато СДС БиХ на овај референдум гледа као на плебисцитарно изјашњавање Муслимана и Хрвата, с тим што смо се ми читавим низом активности побринули за то да резултати тог референдума неће суштински угрозити виталне интересе Срба у БиХ, па ни Срба у цјелини. Наравно, овдје прије свега рачунамо на вјероватни исход Конференције о БиХ, на којој смо ми, ипак успјели да наметнемо рјешење које нам веома одговара.

Да ли се у БиХ понавља „сценарио“ из Книна? Колико, објективно, српском народу у БиХ прети статус националне мањине?

Не знам на који „сценарио“ мислите. У Книну је досад примјењено више „сценарија“, рачунајући ту и домаће и иностране „сценаристе“. Али, ако мислите на покушај да се Српска Крајина расрби и потлачи, онда се може рећи да је такав „сценарио“ жарка жеља милитантних муслиманских и хрватских кругова у БиХ, али и њихових патрона у Европи и Азији, у односу на Србе у БиХ.

Свакако, нема говора о томе да постоје икакви изгледи да ће се такве жеље остварити. Бадентерова варијанта о Србима као мањини у БиХ од самог почетка била је осуђена на неуспјех, из великог броја разлога. Уосталом, у односу на кога би то Срби у БиХ били мањина? У односу на Муслимане и Хрвате заједно? Ма, хајте, молим вас! Па онда је свака од три конститутивне нације у БиХ мањина у односу на друге двије. Да Срби, нација која постоји на овим просторима миленијима, буде национална мањина у односу на Муслимане, који званично као нација постоје 20 година?! Нема шансе!

**ЧЕКА ИХ ВРУЋ
ЧЕЛИК**

Након недавних барикада на улицама Сарајева и широм Босне и Херцеговине, ова република и српски народ у њој дошли су у жижу политичких збивања на овим просторима. Како све то изгледа из перспективе једне од водећих личности босанско-херцеговачке Српске демократске странке и Републике.

Колико судбина српског народа у БиХ зависи од „добре воље“ руководства Републике Србије, односно Слободана Милошевића?

Можда се некеме у БиХ, па и неким Србима, чак и руководећим у БиХ чинило да је та зависност пресудна. Ја сам, међутим, увијек била мишљења да ми Србији треба да се „скинемо с врата“, да је пустимо да слободно дише, да се сама у данашњим границама консолидује и ојача. Само таква ће бити у стању да у потребној мјери, па ако затреба и у потпуности, заштити Србе из осталих дијелова Југославије. А ми да се сами и уз онолику помоћ Србије колику она може да пружи, без егзистенцијалног ризика по себе саму, изборимо за свој частан и задовољавајући статус овдје, у БиХ. Само тако ћемо из ових времена изаћи сви и јаки и моћни да заједно, као један народ, живимо и дјелујемо. Кад' смо јаки, и кад' је Србија јака, никакве границе никаквих балканских „неовисних и суверених“ бантустана не могу нас спријечити да живимо сви Срби заједно онолико колико то ми желимо и колико нам треба. Наша заједничка држава је неминовна, мислим чак и у блиској будућности.

Ако је неко у Србији мислио да то може остварити већ у овој фази, па схватио да не може, не можемо му то узети за зло. Напротив, то је знак да се и ова Србија и сутрашња Србија не одриче заштите цјелине свог народа.

Садашња власт у Србији и господин Слободан Милошевић, њен предсједник, по мом мишљењу, дали су у досадашњој борби онолико колико су могли.

ДВОЧЛАНА ЈУГОСЛАВИЈА СТАБИЛНА

На основу којих чињеница, или показатеља, можете да тврдите да руководство СДС на правилан, односно легитиман начин, артикулише националне и државотворне интересе српског народа у БиХ?

Од кад је СПО позвао Србе у БиХ да бојкотирају изборе, СДС је, фактички, остала једина политичка снага у нашој Републици, која се бори за интересе Срба у БиХ. Као покрет, што СДС БиХ у суштини и јесте, и то национални покрет, ми не можемо претендовати да изражавамо цјеловиту лезу политичких интереса Срба у БиХ. Зато ми данас окупљамо и десницу и левичу и центар. То ће, наравно, бити могуће и бити потребно само до тренутка кад остваримо институционални оквир за пуну афирмацију српских националних интереса у БиХ. Тада ће се, сигурно и међу Србима у БиХ развити класични облици и начини политичког живота. СДС, овакав какав је данас окупља Србе у БиХ прије свега на програму борбе за националне интересе Срба као цјелине, чини то врло успјешно, а показатеља имате на претек: од бројности чланства и симпатизера, те пријема руководилаца странке у народу, па до одзива на плебисцит који смо организовали у новембру 91. и бојкота СДА-ХДЗ референдума...

Зашто је скупштина српског народа изгласала Устав када га није прогласила?

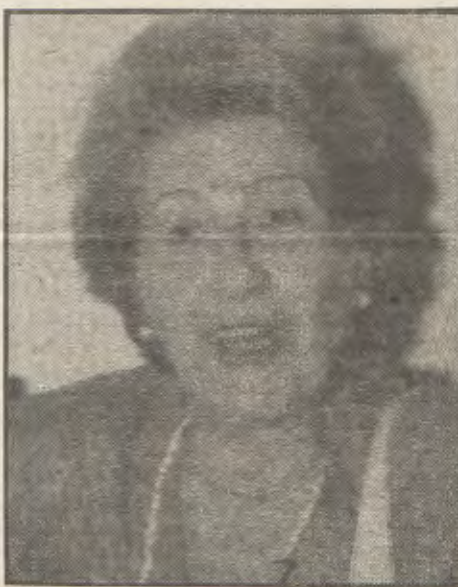
По мом мишљењу, искључиво као израз добре воље да се ништа дефинитивно не чини на једностран начин, прије окончања Кон-

ференције о БиХ.

Како је Ваше мишљење о српској опозицији? Можете ли да прогнозирасте развој догађаја и епилог 9. марта 92.?

То је питање које захтјева прилично комплексан одговор, јер нити је српска опозиција јединствена структура, нити оцјена о њој може бити дата једнозначно. Оно што се може рећи, а да важи за цијелу опозицију, је ово: каква Србија, таква актуелна власт — таква и опозиција. Погледајте на пример одговоре које су дали на питање новинара НИН-а представник СПС-а и Демократске странке (НИН од 28.02.92.)... Њихова загрижена једностраност је просто наказна. Ти одговори кажу да ова два човјека размишљају на идентичан начин, сваки иза „свог плота“.

Оно што се мора нагласити јесте да су и власт и опозиција остварили у последње вријеме помак напријед.

Концепција двочлане Југославије која ће стабилна и значајна стајати иза леђа српском народу, привремено лоцираном изван ње, изгледа да је успјешна опција која из темеља уздрмава модел разарања српског националног бића утемељен на „Хашком папиру“.

С друге стране, посљедњи ванпарламентарни потези опозиције, петиције са „јаким“ одзивом, те најави мирног и демократског 9. марта, показује да је опозиција у Србији коначно схватила шта је прави пут за постизање својих циљева и да изазивање немира у Србији ставља (оправдано) звоно Бранковића на врат онога ко то чини и тиме супротну страну чини јачом.

Сигурна сам, након посљедњих изјава г. Драшковића и г. Мићуновића да ће српска опозиција организовати један миран, демократски и надасве користан 9. март.

НЕКА ЈЕ БОГ НА ПОМОЋИ

Зашто сте за господина Вука Драшковића изјавили да је добар књижевник, а лош политичар, ако се у БиХ громогласно подржава управо његова идеја о кантонизацији БиХ?

Као прво, том приликом сам се оградил да говорим о конкретним именима. Па ипак

су то „измамили“ од мене. Нити је господин Драшковић лош политичар, нити добар књижевник, зато што то тако каже Биљана Плавшић! То је само моје субјективно мишљење које ни случајно не претендује да да слику о господину Драшковићу као човјеку, јер се лично не познајемо. Ја сам све књиге Вука Драшковића прочитала, свиђају ми се и мислим да су и објективно добре, јер ја много читам — па могу да упоређујем. Као политичар, господин Драшковић је оно што ја зovem „епски случај“. До сада се показао као политичар који нема јасну визију, његов политички концепт се кретао од велике Србије и по цијену ампутације удова, па до тога да се први међу српским политичарима изјасни за „Хашки папир“. У недопустивој мјери за озбиљног политичара дозвољава да га понесу емоције (видите снимке прошлогодишњег 9. марта), те сувише „штреца“ од свега што изјави господин Геншер. Осим тога, његов раскид са господином Шешељом и његова погрешна процјена расположења босанских Срба пред изборе у БиХ била су два стравично лоша политичка потеза која су СПО за дуг период значајно ослабила. Али, и поред свега овога ја ни једног тренутка нисам посумњала у искреност господина Драшковића посвећености српској ствари и Српству.

Што се тиче кантонизације БиХ, као једног од више видова (кон)федерализације наше Републике, морам рећи да ауторство на ту „идеју“ не припада ни једном појединцу, јер је то политичко-уставна концепција са далеком предисторијом и дугим развојним путем.

У муслиманским и хрватским круговима у Сарајеву тврди се да су барикаде од 1. марта, заправо, биле покушај државног удара. Да ли је то тачно и којим аргументима такве тврдње негирате?

Вјерујте ми да је до успостављања барикада баш 1. марта дошло усљед револта због убиства покојног Николе Гардовића пред Старом Православном црквом на Баш-Чаршији. Али, нека нико не мисли да Срби у Сарајеву и цијелој БиХ немају спремне и разрађене механизме своје заштите. Никад, никад више ни једног агресора на српски народ у БиХ неће дочекати српске мајке са дјецом у наручју. Увијек и увијек од сад па надаље, дочекаће их само, и искључиво, врео челик!

Можете ли да „прејудицирате“ потезе СДС, уколико Међународна заједница ипак призна суверену и независну БиХ?

Опстанак БиХ у њеним садашњим границама, уз услов функционисања Републике српског народа у БиХ, за нас више није никакво велико зло. То је чак боље рјешење него што га је предвидела „београдска“ иницијатива, са унитарном БиХ, у којој би СДА—ХДЗ коалиција опет радила шта јој је воља.

БиХ у својим садашњим границама, са Србима који у њој имају властиту државу, двојно, БиХ и српско (југословенско) држављанство и отворене границе према Србији и Црној Гори је, по мом дубоком увјерењу, само мост ка поновном уједињењу јужнословенских народа, а прије свега свих Срба.

Шта можете поручити Србима у Србији?

Надам се да ће нам свима Бог бити у помоћи у времену које нам долази.

Политичка метафора „босански лонац“, којом је, годинама, означавана сложеност прилика у Босни и Херцеговини, постала је, преко ноћи, попут већине сличних метафора, сувише мека и наивна.

О тзв. „средишњој републици“, чија је судбина до краја непредвидљива, сем ако се у способност предвиђања не убраја песимизам, сада се може говорити једино као о „казану пакла“, мада је и то, како се ствари развијају, релативно благо одређење.

Све наше политичке метафоре имају, углавном, исту судбину: у судару са стварношћу губе смисао.

Шта се догодило тамо „гдје је са Игмана погледати лијепо“, и шта се још може догодити?

Одговора, ни букалних ни фигуративних, ни лапидарних ни аналитичких, ни емотивних ни политичких, ни опрезних ни ризичних, нема много.

У саму срж истине погађају они који мисле и говоре да су сва зла, с којима је Босна и Херцеговина суочена, а и још ће се суочавати, увезена зла, и то увезена с више страна.

Средина са израженим предусловима да постане светски пример безболног сусретања цивилизација и светски пример могућности мирног живота хришћана и муслимана, постала је, уместо тога, запаљива и запаљена депонија свакојаким мржњи, изопачености, фрустрација и лудила са бивших југословенских простора, па и с простора посткомунизма уопште.

То, можда, и није нелогично.

Тамо где се најгласније певало Југославији и најискреније заклињало у комунизам — рекли би циници — и праведно је да се скупе све заразе из Југославије и све одложне мисли из комунизма.

Небо изнад Херцег-Босне просто као да је лупа испод које се виде све наше несреће увећане неколико пута.

НА ПОЛА ПУТА ДО ИСТИНЕ

У колективним пражњењима људи после стресних ситуација често се може наслутити шта је стрес проузроковало.

Емоције, свакако, нису поуздани кодови за дешифровање било каквог догађаја, нарочито из сфера политике, али их не треба ни потцењивати, бар као извесне путоказе.

Када је експлозивна ситуација, после првих баријада у Сарајеву, спласнула, сарајевска „раја“ је, на улицама, у национално измешаним групама и колонама, са изразима олакшања на лицу, са сузама у очима, али и гневно, углавном скандирала „Папци, напоље!“, исказујући тиме свој однос и према избегнутој или одложеној катастрофи, и према кривцима за њу.

Изразом „папци“ у Сарајеву се означавају дошљаци.

Најпознатији сарајевски „папак“ је Црногорац из Петњице **Радован Караџић**, кога је по једнима стицај околности а по другима механизам ширег плана, довео на положај вође босанско-херцеговачких Срба, мада им он ни по рођењу, ни по менталитету, ни по схватању српско-муслиманских односа, не припада.

У нашој тзв. „средишњој републици“ није се догодило ништа што се не догађа на целокупном бившем југословенском простору, али бомба српско-муслиманског спора ипак може да се претвори у својеврсну атомску бомбу

БОСАНСКИ ЛОНАЦ

ПАПЦИ У ПРЕЛИВУ ОД КРВИ

Повици „папци, напоље“, нису, међутим, били упућени само српским „папцима“, јер и међу муслиманским лидерима има доста представника тзв. „санџачке линије“, на које босански Муслимани, нарочито из градских средина, не гледају са симпатијама.

Невоље с дошљацима као носиоцима радикалних националних опција па и шовинизма, чије укључивање у нове средине прати прво комплекс ниже а потом комплекс више вредности, дакле невоље с „папцима“ за које се све огорченије говори да су „папци у преливу од крви“, типичне су за све наше националне центре.

Главне загребачке усташе су Херцеговци, а за милитантно српство и за историјско компромитовање Србије „задужени“ су новобеоградско-дедињски Црногорци.

Прича није нова, мада је, у новом издању, као део приче о распаду Југославије, најдрастичнија.

Сваљивање кривице искључиво на „папке“ ипак је претеривање.

Теза да аутохтоно урбано становништво у данашњој југословенској трагедији нема никаквог удела и да крваримо зато што су кључне политичке и друге позиције заузели дошљаци још у јуришима разних пролетерских и ударних бригада, а онда и у јуришима „антибиروقратске револуције“, могла би се, можда, аргументовати и цифарским показатељима, па и именима, али је, у суштини, само теза.

После уклањања првих барикада са сарајевских улица, **Радована Караџића** би, сасвим сигурно, да се појавио пред „рајом“, личковали подједнако и Срби и Муслимани, урбани Срби чак с више огорчења као што би исту судбину, с већим бесом урбаних Муслимана, доживели и поједини муслимански лидери из круга **Ирфана Ајановића**, мада то не би била ни права, ни релевантна слика босанско-херцеговачких прилика и расположења.

И у повицима „папци, напоље“, као и у свим изливима емоција у политици, без обзира на извесне здраве „корене“, скупило се,

дакле, тек нешто мало истине, и то истине с површине зла...

НАВИЈАЊЕ И КОПИРАЊЕ

У увозна помагала за брзо смркавање у Херцег-Босни, поред несрећних „папака“, спадају, без икакве сумње, и медији.

Штампа и „прозори у свет“ из Београда и Загреб повукли су безброј обарача широм Југославије, потегли су безброј кама, пререзали су безброј вратова, ископали су безброј гробова, па су и овде одиграли своје.

Списку злочина, за које ће српско и хрватско режимско новинарство, пре или касније, одговарати на неком Нирнбершком процесу заједно са својим газдама, у Херцег-Босни додати су нови...

Тренутак када је на Козари, незаконито и са елементима бандитизма, „освојен“ телевизијски репетитор, да би се његовим посредством за Србе емитовао информативни програм ТВ Београд, чији је учинак у „гашењу светла у балканској крчми“ огroman, није кључни у целој ствари, јер је пропаганда из Загреба, с такође великим заслугама за „гашење светла у балканској крчми“ већ плесала крвави плес, али и тај тренутак, због спектакуларности и симболичности, има итекако крупну улогу у разбуктавању пожара.

На увоз медијског лудила одговорено је, попут „тржишних“ одговора на све увозе, „робом“ из домаће производње.

И босанско-херцеговачки медији су, наиме, уместо да заиграју на карту еквиливанса и према Загребу, и према Београду, заиграли на карту страшног навијања и пуког копирања.

Паралелно са отровним медијима, у Херцег-Босну су, у увозном аранжману, уз „наплаћивање царине“ људским тескобама и страховима, стигли и други опасни отрови свакојаких врста и порекла.

Није се, нарочито с хрватске стране, избегавала ни класична „субверзивна делатност“ од ширења гласина и шпијунаже, до најпрљавијих подухвата, попут „мокрих послова“, како се означавају наручена политичка убиства, а ни српска страна, изгледа, у томе није баш невина.

Првенац ове димензије дестабилизовања средишње републике, када су оперативци државне безбедности Србије прелазили у Сребрницу, већ је заборављен.

Ту аферу, због које је ондашњи министар српске полиције **Радмило Богдановић** морао да одговара, „и пред Богом, и пред људима“, макар и зато што је лоше и дилетантски радио па је дозволио да га „ухвате на делу“, надмашиле су, по свим мерилима, долазеће откривене и неоткривене, сличне и горе афере.

Неке индиције а и неке изјаве указују и казују да је у убиство на Башчаршији, због кога је све, формално, почело, испланирано у Загребу, као бакља за бацање на буре бензина.

Време ће, у овом правцу, можда и разбистрити извесне мутљаге, а највероватније је да се пуне истине, о овим и оваквим димензијама увоза зла у Херцег-Босну, никада неће сазнати.

Кључна увозна роба с југословенских простора и с простора посткомунизма уопште, чије је присуство тамо, гдје је са Игмана погледати лијепо“, бомба неслушене разорне

моћи, ипак је југословенско-посткомунистички бег од стварности и животних проблема у националистичке програме и у национализам.

УБИТАЧНЕ МУЊЕ

Та „роба“ се, на жалост, за разлику од „папака“, медија и осталог, и да је неко покушао, није могла избећи.

Неспособни да решавају економска питања и положај људи, ближи гулама него компјутеру, оданији „песмарицама“ него „рачуналкама“, национални лидери су се, широм Југославије, окренули гусларском „историјском конституисању“ нација и националних држава, исправљању „вековних неправди“, оживљавању митова...

Подигнути високо праг националних захтева током предизборних кампања и палећи масе националном демагогијом, они су се, без обзира да ли се зову **Слободан Милошевић**, **Фрањо Туђман**, **Алија Изетбеговић**, **Радован Караџић**, **Стјепан Кљујић**, **Стипе Месић**, **Борисав Јовић**, нашли у замкама сопствених почетних грешака.

Пад у провалију није само онај последњи корак с литице.

Узмака није било, и кад је потреба за успехом схваћена, а и нема га.

Ко не уме да свом народу обезбеди најнижу плату од триста марака, колика би сутра могла да буде чак и у Херцег-Босни без националних странака, неизбежно, из живота пред којим је немоћан, бежи у „небеске“ опсене.

Тек кад сви „вождови“, „поглавници“ и „бегови“, са својим провинцијским и опскурним репликама, попут **Ирфана Ајановића**, **Радована Караџића**, **Стјепана Кљујића**, и осталих, оду где им је и место, на оптуженичке клупе нових Нирнбершких процеса, доћи ће време мира.

То је, отприлике, не само у Сарајеву, све доминантније размишљање.

Сан о државама људи „којима је враћена душа“ тако што им је испран мозак и испражњен стомак до глади за умирање, крвав је сан.

У свему што је Херцег-Босну задесило по матрици општег југословенског бродолома значајну улогу има, дабоме, и потпуни политички аматеризам већине данашњих политичара.

Ципеле педијетира обућар, хлеб меси пекар, лађом управља лађар, слепо црево оперише хирург, а само се политиком може да бави ко хоће.

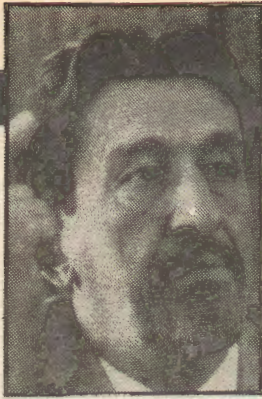
У немирним временима „врхови су пуни сутерена“ и свакојаки стицај околности избацују на површину и најпрљавији муљ.

Муњевите политичке каријере су, у том погледу, и убитачне муње.

Све у свему, Херцег-Босна је, заиста, и у драми кроз коју пролази а за коју се не може тврдити да је на заласку, исто као што је била и у „срећној прошлости“, Југославија у малом.

Кад бомба експлодира на већем простору, експлозија се слабије чује, кад експлодира на мањем, и сам прасак убија...

Л. Д.

Пише: Владан А. ВАСИЛИЈЕВИЋ

НЕСЛОБОДА У ДЕМОКРАТИЈИ

ДУХ ВРЕМЕНА

Све чешће се са недоумицом и сетом могу читати одредбе члана 1. Устава Републике Србије од 28. септембра 1990. године. Ради подсећања, пошто обичан грађанин у овој земљи мало зна шта су његова права и шта му је од свеколиких благодети подарила власт VIII седнице ЦК СКС (септембар 1987), те одредбе гласе: „Република Србија је демократска држава свих грађана који у њој живе, заснована на слободама и правима човека и грађанина, на владавини права и на социјалној правди“ (подвукао В. А. В.). Ако би неки грађанин, сазнавши за права која су му гарантована, почео са неверицом да трља очи и да сумња у тачност навода, ма колико да је такав његов поступак разумљив па и оправдан, требало би да одустане од тога. Обмана му није потурена погрешним и злонамерним навођењем основног и највишег законског акта државе која се зове демократска Србија. Та обмана потиче од другог и има сасвим друкчији смисао и разлог. Проглашавајући и обећавајући представља најмање болно средство у политици која не рачуна са моралним постулатима и као своје основно полазиште опредељује силу засновану на одговарајућим установама власти и систему власти као таквом. Њена неморалност је истовремено ослобађа од сваког обзира према ономе коме се обећања дају, а организација власти је штити од нежељених последица разумљивог негодовања пре-

ко ноћи је организован и спроведен први државни удар потоњег председника Републике Србије. „Грађани“ Србије су на „референдуму“, чак и са 104% гласова скрушено замолили свог „спасиоца“ и „спасиоца свеколиког српског рода“ да им подари нови Устав, уместо уредно изабране и то на слободним изборима, **Уставотворне скупштине**, као једино надлежне за тај чин у савременом парламентаризму. Био је то почетак невиђених страдања. Готово пророчки глас из и онда и сада грубо потискиване опозиције није допро до оних којима је био намењен и чије га је суштинско добро и условило (К. Чавошки: „Будућност која нам прети — Плебисцитарни цезаризам“, „Демократија“, бр. 8—9, 14. јула 1990, стр. 3). Све опомене биле су узалудне. Велике очи страха и лаж предизборног иступања СПС, која ју је, према каснијим циничним оценама истих лажљиваца, приказала као **партију мира** (?!), иако су припреме за разбијање Југославије и отпочињање и отворених ратних сукоба биле већ далеко одмакле, допринели су да власт остане у истим, нечистим, рукама у којима се налазила и претходне четири и по деценије. Избори 9. и 23. децембра 1991. године, препреденошћу СПС којој је прикривана бруталност као основни садржај свих мера које је та странка предузела да би спречила непријатна изненађења, и невичност опозиције, и саме делом осетљиве на изазове власти по сваку цену, завршили су процес ства-

СЛОБОДНА ХИСТЕРИЈА

варених. Отуда у тим ситуацијама и долази да дата обећања и прогласи службе као спољна форма и накинени плашт режима, а самовоља вођа и неиспуњавање или непоштовање обећаног обрасца понашања у свакодневном животу. Све што је овде речено вишеструко се потврђује и на другим примерима. Довољно је са мало стрпљења и брижљивости проучити и одељак II Устава Републике Србије — **Слободе, права и дужности човека и грађанина**, нарочито одредбе чл. 13, 14, 15, 18, 43-46. и 48, па га упоредити само са одељком V — **Републички органи**, пододељак **Председник Републике** (пре свега члан 83. који се односи на његова овлашћења истоветна са овлашћењима средњевековних деспота у чијим су рукама били живот и смрт читавих народа и чланови 87. и 88. којима је уређен престанак мандата као залога доживотног владању, што ојет враћа на друге системе власти). Резултат поређења ће најречитије исказати величину преваре српског народа већ самим чином усвајања октроисаног (по владарској милости) Устава Републике Србије из септембра 1990. године.

ПАРТИЈА МИРА

У проценама се нису преварили. Пошло им је за руком нешто што се није поновило ни на једном другом месту ни на југословенском простору, ни у Средњој и Источној Европи. Преживели су катаклизму промашеног система тоталитарне власти у тим срединама и нетакнути наставили са експериментом који очигледно нема никаквог изгледа да да резултате, изузев личног материјалног благостања властодржаца и котирије која их прати и потпуног распадања морала у најширем смислу, што за грађане значи додатну погубност пошто је то ново благостање групе на власти, „благостање неморала“ извор додатних зала са несамерљивим последицама. Уследило је затим у два наврата грубо поигравање са тим истим заплашеним народом, код којег је страх и даље систематски подгреваван на човеку недостојне начине. Под условима који нису давали никакву могућност стварног избора, пре-

рања претпоставки да под знамењем демократије, од чега полази уставна прокламација, буду учвршћена ауторитарна власт жешћих особина него што су оне које је имала тоталитарна власт СКЈ и Јосипа Броза.

ДОЗВОЛА ЗА МИШЉЕЊЕ

Када се поставља и образлаже оваква теза, ни за тренутак се не губи из вида неспорна чињеница да је она бесмислена и да је непријатно бавити се њоме да се не би дошло у једну од најглупљих могућих ситуација. Свако ко иоле зна шта је демократија рећи ће да ње нема без слободе. Да је реч о два битна елемента једне појаве на којој су чврсто утемељени савремени друштвени односи у свим просвећеним срединама. Веза између та два елемента је судбинска. Непостојање једног значи губљење другог. Е, тако би било до краја ако би се дало доказати да на истеку XX века и нема непросвећених, нецивилизованих средина, средина у којима се не зна за ред и постојање система друштвених вредности са примереним односима према њима. Али, пошто су прилике друкчије, пошто и у средиштима најстаријих цивилизација још увек опстајавају изрођени пореци ствари, доказујући неограниченост људске несувислости, изгледа да има места и бар напоменама о споју **демократија у неслободи**. Ово тим пре што, везано за југословенски простор и непосредно Србију у њему, ваља да се не заборави предодређена репресивност (не)морала од којих полази садашња власт (Н. Љ. Стефановић: „Морални маскенбал“, „Време“, бр. 70, 24. фебруара 1992, стр. 11-12) и гледање странаца на српско-црногорско-југословенска кретања и стања поводом сопствених размишљања о демократији и правима човека, што би требало наводно да буде пресудно за сређивање прилика на Балкану, од којих стрепе и Европа и свет.

Добро би било да се у покушајима оваквих разматрања и излагања не малим ризицима од озбиљних грешака, врати одредбама Устава Републике Србије од којих се и пошло. Речено је да је слободан

После годину дана неприкосновене владавине председника Републике и „обављених послова“ у две главне установе његове свевласти — Народној скупштини и Влади — постало је свакоме јасно каква се безочна превара догодила

грађанин стожер свих збивања у „демократској држави“ и да су му загарантована сва права и слобода. Одмах треба додати да он ужива вишеструку и изричито зајемчену заштиту у остваривању датих му права. Неприкосновен му је живот, као и слобода, људско достојанство и право на приватност су му неповредиви, дозвољено му је да политички мисли, изражава своје мисли и указује властима на грешке које чине, да се окупља и политички организује, да истинито буде обавештаван о свим збивањима око себе јер само тако је у стању да користи своја права и да одлучује о сопственој судбини и судбини других. И све тако, без условљавања, сем оних неходних предвиђених великим међународним пактовима о људским правима, без додатних ограничења. Рекло би се и више од онога што се уобичава у другим великим демократијама. Значи, судећи по томе, уместо споја идеална слобода у демократији што упорно доказују српски властодршци настављајући са почетним обманама и радикализујући их. Први би се писац ових редова искрено обрадовао да је начинио грешку у полазним проценама. Његову радост би здушно поделили и сви грађани Србије који знају да мисле политички, а њих је из дана у дан, све већи број, као и они који су у целини узети добронамерни. Насупрот томе ликовали би затучани припадници СПС сматрајући да им је по ко зна који пут успела дрска лаж.

ВИСИНА ВЛАСТИ

Истина нема више лица, осенчених према различитим укусима или, још горе, захтевима. Њено лице је неосенчено. А та страна изван сенки изгледа суморно, застрашујуће. Неслобода није једини исказ садашњег начина живљења у Србији. Она је праћена и страхом који, како време одмиче, све више притиска обичног човека и суноврато га гура у безнађа без повратка.

После годину дана неприкосновене владавине председника Републике и „обављених послова“ у две главне установе његове свевласти: тзв. Народној скупштини и Влади, постало је свакоме јасно каква се безочна превара догодила. Предизборна обећања СПС не само да нису испуњена него је поступљено потпуно супротно од њих. Рат, крвопролиће, социјална беда стравичних размера, усамљеност у свету и на југословенском простору. Уз огромне људске и материјалне жртве изгубљен је непромишљени и без стварне потребе изазван рат. Срби у дијаспори су гурнути у страдања у каквим никада до сада нису били, а њих је Република Србија узела у заштиту уз помоћ негдање савезне војске. Демократска странка је умесно поставила питање поверења Председнику и Скупштини. Затражила је оставке и нове изборе. Све у складу са чланом 48. Устава. Одмах је покренут опробани механизам тоталитарне власти. СПС са својим монополом на осенчене истине прогласила је насиљем петицију опозиције. Заборавила је шта је сама о томе записала у сопственом пропису. Али заборавила је још важнију ствар: она је насиљем отела власт у Србији децембра 1990. године: духовним и физичким. Понашање опозиције у тој истој Србији у овом времену нема ничег насилничког. Њену петицију не потписују грађани које су с претњама и уценама походили активисти, како се догађало у предвечерје прошлих и незаборављених по злу „демократских“ избора. О том акту испољавања слободне политичке воље не обавештавају државна гласила у власништву СПС, као што су радила децембра 1990. године. Све је сведено на праоблике демократских општења и поштени, самопрегорну подршку средстава јавног информисања која су, под немогућим условима, очувала свој раз (Студио Б, донекле „Борба“, „Време“ и сјајне ре-

дакције слободних новинара I и II програма Радио-Београда). Закључак, слобода постаје неслобода. Остаје „демократија“ како је виде моћници са висина апсолутне власти.

Још је гора ситуација са најављеним протестом на дан 9. марта 1992. године. Већ на сам помен овог датума који припада једино демократској Србији, због чега утерује језу и у кости окорелих деспота, настаје општа хистерија у круговима власти. Њој се придружују и кругови који представљају својеврстан изданак српског новоболшевизма: опозиција коју издржава, усмерава и држи на свом ланцу позиција, обдарујући је и скромним даровима у односу на лавовски део плена који припада само једном.

Унапред је том слободном окупљању грађана предодређена зла намера рушилаштва. Поновљена је орвеловски велика мисао о силама хаоса и мрака. У видовитим предвиђањима потекле су реке крви, кривоцом слободоумних људи. А заборавило се да СПС, поред своје верне ЈНА (узајамно се пазе јер су зависни једни од других од VIII седнице ЦК СКС) има и сопствене оружане формације типа СА и да, према најновијим сазнањима, дели оружје члановима управо ових дана („Социјалисти се наоружавају“, „Борба“, Година LXX, бр. 66, 6. марта 1992, стр. 10). За разлику од тога СПО, ДС, СЛС и остале опозиционе странке немају своје четнике, Добровољачку гарду, Српску гарду и сл. Ко онда прети миру? Пре годину дана на сцени су били актери милиција Радмила Богдановића и тенкови Борислава Јовића као зачетници и носиоци хаоса. Ове године грађанима Србије се очигледно нуди разноврснији избор „демократије“ и хаоса.

ДУГУЈУ ОБЈАШЊЕЊЕ

Не треба изгубити из вида изјаву председника Фонда за помоћ Србима у крајинама „Никола Тесла“ Радоша Смиљковића (каква ли иронија?) да су средства из тог Фонда коришћена и за куповину оружја ако је оно било најпотребније (?!). Остаје да каже још само коме?

Врхунац цинизма, који најпотпуније исказује распад система вредности у Србији, је изјава председника СПС у разговору са Јовић — Милошевић југенд-ом 3. марта 1992. године. Вођа социјалиста је том приликом дословно рекао: „Ми нисмо Румунија и уз себе имамо ЈНА и полицију и народ“ („Политика“, бр. 28164, 4. марта 1992, стр. 11). Има ли веће осиноности? Она може да се мери искључиво са оним што ради и што је у нарави председника СПС (С. Церковић: „Стрпљив, упоран и глув“, „Време“, бр. 68, 10. фебруара 1992, стр. 16-17). Како је он захвалан у својој умној скромности и непромишљености да се потврди теза о неслободи. Ослонац власти су војска и полиција, и народ? „Па поменимо га узгред, јер као папагаји понављамо да нам је он дао легитимитет“. Даља објашњења режима у Србији су излишна.

Грађанима Србије а и писцу ових редова речено је довољно да и даље размишља о неслободи и страху као највећим непријатељима српског народа данас. Добро би било да о томе поразмисли и организатори овогодишњег окупљања на дан 9. марта. СПО је доследан, али ДС, то значи њен председник — „Држава то сам ја“, понавља провидну игру прошлог 9. марта. Председник те чудне странке истерује каприце по узору на председника Републике, оглушујући се о судбоносан захтев тренутка: НЕСЛОБОДЕ-У ДЕМОКРАТИЈИ ИМА САМО КАДА НЕМА ДЕМОКРАТИЈЕ. ЊЕГОВА СТРАНКА ДУГУЈЕ ЗА ОВО ОЗБИЉНО ОБЈАШЊЕЊЕ целој слободној Србији („Вук и Мићуновић — или сви“, „Борба“, год. L XX, бр. 66, 6. марта 1992, стр. 7). Она га нестрпљиво очекује 9. марта 1992. године.

Не треба изгубити из вида изјаву председника Фонда за помоћ Србима у крајинама „Никола Тесла“ Радоша Смиљковића (каква ли иронија?) да су средства из тог фонда коришћена и за куповину оружја ако је оно било најпотребније (?!). Остаје још само да каже — коме!

„Грађани“ Србије су на „референдуму“, чак и са 104% гласова, скрушено замолили свог „спасноца“ и „спасноца свеколиког српства“ да им подари нови устав, уместо уредно изабране и то на слободним изборима — Уставотворне скупштине, као једино надлежне за тај чин у савременом парламентаризму.

Челник Савеза комуниста — Покрета за Југославију Драган Атанасовски изнео је тврдњу у београдском Међународном прес центру „да српска опозиција ради по сценарију направљеном у иностранству“.

Зна човек! Он долази из иностранства:

★

У последњем попису становништва Словеније преко 60 хиљада становника дежеле определило се у националном смислу као „марсовац“. Пошто се ради о готово 3% свих житеља Словеније може се очекивати да ће марсовци као етничка група захтевати представника у парламенту.

Не знамо колико марсоваца има у Србији, али већина посланика у нашем парламенту делују као да су пали са Марса.

★

На референдуму о државно-правном статусу Црне Горе, становници њеног главног града — Титограда, гласали су и за враћање граду старог имена — Подгорица. Пошто сада треба заменити 75.000 регистарских таблица, 130.000 личних карата, 70.000 пасоша, итд.

израчунато је да ће укупни трошкови износити десет милиона долара.

Јосип Броз нам чак и мртав прави штету.

Из „Епохе“, листа СПС-а сазнајемо да у Београду постоји двадесет осам улица које носе име Јосипа Броза.

Ко то каже да социјалисти нису на Титовом путу?

★

Петоколонаш: Александар ЧОТРИЋ

Српско руководство је најзадовољније деобним билансом имовине федерације.

Припала им је Кућа цвећа.

★

Разговарају двојица опозиционара:

— Власт се у Србији ваља улицом.

— Како знаш?

— Видео сам пијаног Бору Петровића.

★

Комунистичка руководства Србије и Црне Горе позивају да им се у будућој заједничкој држави прикључе и друге републике

Како сада ствари стоје, највише шанси за прикључење има Република Кина.

★

Народну Скупштину Републике Србије што пре треба преселити у здање Скупшти-

не бивше Југославије.

Да ли је неко видео циркус без куполе?

★

Учествујући у дискусији на ванредном заседању Скупштине Србије, народни посланик Михаило Ковач осврнуо се и на Телевизију Београд устврдивши да је та кућа — „информативна касарна“.

ТВ Нови Сад је онда — „информативни концентрациони логор“.

★

Српске власти оптужују опозицију за наводну коалицију са Загребом.

Међутим, колико је нама познато, управо се српска власт у страначким обрачунима највише ослања на помрћ из Хрватске — ратка Дмитровића и Милу Ђулу.

★

Народ неће ове године као прошле јуришати на Телевизију.

Сада га занимају продавнице са храном:

★

Непосредно по инаугурацији на место председника владе, Радман Божовић је обећао да се пензије убудуће неће исплаћивати у два дела.

И заиста је одржао обећање: пензије се сада исплаћују у четири дела.

★

Све заостале плате и пензије за март, фебруар, јануар и децембар биће исплаћене првог априла.

★

Бивши потпредседник српске владе Слободан Прохасна отворио је приватну фирму на Кипру.

И остале његове некадашње колеге треба послати на неко острво — по могућству пушто.

★

Недавно је ЈАТ избегао банкрот тако што је потписан уговор о претварању компаније у јавно предузеће у коме ће држава Србија имати 51% акција.

Влада сматра да авиони за евакуацију морају увек бити спремни.

★

Примери Ивана Ђурића, Душана Ковачевића, Видосава Стевановића, Рајка Ђурића, Мирка Ковача и других доказују да код нас није ограничена слобода кретања.

★

У разговору за „Епоху“ Борисав Јовић, председник СПС-а изрекао је следећу мисао:

„Опозиција се, очигледно, уплашила несумњиве победе једне веома смеле, али и веома успешне политике и проценила да је могуће да наша партија остане веома дуго на власти.“

У овим суморним временима лепо је чути човека са смислом за хумор.

★

Нашим руководиоцима се данас много тога замера, али после превремених избора биће то људи на свом месту.

★

После поруке **Косте Чавошког** да се „само будала два пута саплиће о исти камен, и да зато треба узети тај камен и срушити владу“, **Божовић** је брже-боље за своју владу наручио „плаве шлемове“!

★
Зоран Ђинђић сматра да је „страгегија **Момира Булатовића** шверц цигарета из Албаније у Италију“.

Шта тек рећи за његовог колегу **Слободана Милошевића** који иде утабаним шверцерским путевима и од страних земаља посећује само Румунију, Грчку и Турску.

★
Ко каже да војска није јединствена?
Сви су издали!

★
Када нам је обећавао шведски стандард **Слободан Милошевић** је, изгледа, мислио на Шведску од пре 300 година.

★
Премијер **Божовић** је дао изјаву да је због најновијих иницијатива опозиције — „збуњен“.

★
Баш лепо: Народ луд, а премијер збуњен!

★
Председник Народне странке **Милан Парошки** рекао је на Скупштини ове странке: „Залажемо се за чврсту федерацију која ће још неко време фигурирати као Југославија, и ту су комунисти у праву, а онда ћемо је претворити у монархију Србославију. У ту државу, требало би „по Парошком“, да уђу Ријека, Бела Крајина (Моравице и седам српских села), српска БиХ, затим освајањем Ђакова спојене Источна и Западна Славонија“.

★
Како се могло десити да Парошки пропусти да помене да би освајањем Панамског канала биле спојене Северна и Јужна Америка?

★
У последње време готово да и нема јавног скупа, а да се на њему уз највише представнике власти Србије и Црне Горе не нађе и **Жељко Ражњатовић — Аркан**.

★
То појављивање поред осведочених мафијаша заиста ствара ружну слику — о господину Ражњатовићу.

★
На трибини СПС-а у београдској општини Гроцка говорници су саопштили да је опозиција крива што грађани не могу да подигну своју девизну штедњу на шалтерима српских банака.

★
Ово није објавио „Политикин забавник“ у рубрици „Веровали или не“, већ „Борба“ у броју од 5. марта.

★
Пензионери подржавају захтеве опозиције за превременим изборима. Они једино уочи избора редовно примају пензије.

★
Борисав Јовић, председник СПС-а и члан полупредседништва бивше СФРЈ, разговарао је 3. марта са руководством младих социјалиста из неколико општина Републике.

★
Претпостављамо да је **Јовић** био најмлађи учесник тог разговора, јер гледајући ТВ извештаје о трибинама и скуповима СПС-а закључили смо да су млади социјалисти сви они испод седамдесет година старости.

★
Данашње српско руководство на власт је довела улица — **Маршала Тита**.

★
Никада Србија није била изолованија од света. То је велика срећа за свет.

★
Некада је ТВ приказивала популарне хумористичке серије „Љубав на сеоски начин“.

★
„Музиканти“, „Камионџије“, „Позориште у кући“... Данас, на срећу, у прилици смо да гледамо преносе из Народне скупштине.

★
Принц **Александар** планира да у Политички савет Круне уђу представници партија које броје пет и више хиљада чланова. На то је опозиција жустро реаговала:

★
„Зар принц намерава да ангажује и Шешеља?“

★
Опозиција нема разлога за љутњу. Сваком краљу је потребна и дворска луда.

★
После шушкања о сексуалним девијацијама „црвеног војводе“, сазнали смо да је добио нови надимак — „ружичасти војвода“.

★
Неки кажу да је **Милошевић** српском народу вратио достојанство. Лепо! Још само да врати девизе и паре од зајма!

ДР МИЛАН БАБИЋ, ЧОВЕК КОЈИ НИЈЕ ДАО КРАЈИНУ

и о предстојећем 9. марту... Њима би, чини ми се, било драго да тог дана будем у Београду и ја ћу сигурно доћи само ако ми то догађаји у Крајини дозволе.

Дакле, Ви подржавате ове демонстрације?

— 9. март је, могу слободно рећи, историјски датум за демократску Србију, и 9. март је још увек актуелан.

НИШТА НИЈЕ СЛУЧАЈНО

Како коментаришете чињеницу да је Конференција о Југославији заказана баш за 9. март у Бриселу?

— У принципу, не верујем у случајности, поготову случајност датума за наставак Конференције о Југославији.

Конференција о Југославији је замишљена као скуп који ће присилити политичке вође српског народа, тј. једног политичког вођу српског народа, да прихвати принцип који је тамо постављен: да се Југославија расточи на шест независних, суверених држава, а да једна од тих држава буде и Република Србија, уз могућност да Србија настави да живи са Црном Гором као Југославија. На тај начин се запоставља један велики део српског народа који је на историјским српским територијама у БиХ и Крајини и доводи се у статус националне мањине, што представља злочин не само према српском народу у БиХ и Крајини, већ према читавом српском народу.

Такав исход Конференције, уз учешће актуелног политичког руководства државе Србије, не би смео да се прихвати.

Зашто сте на почетку договора о Југославији прихватили да Слободан Милошевић представља Србе из Крајине и да ли је он све време представљао Србију или Југославију?

— Нисмо ми дали мандат председнику Србије Милошевићу да представља српски народ у Републици Крајини.

Ко му је онда дозволио да вас представља?

— Неко је, заправо Милошевић, сам себи узео то право да нас представља, заступа, склапа споразуме, чак и примирја — у наше име, уступ објашњавајући свету да Србија није у рату и да Србија нема никакве везе са ратом у Хрватској.

Зашто га нисте пријавили Сајрису Венсу?

— Венсу смо јасно рекли да српски народ и Републику Српска Крајина могу представљати само представници Републике Српска Крајина.

Господине председниче, зашто сте на крају потписали Венсов предлог?

— Ми смо прихватили одлуку Савета безбедности оног тренутка кад је она донета. Рекли смо да се нећемо супротстављати и да ћемо помоћи да се она реализује. До последњег трена смо инсистирали да се Венсов план модификује. Тај план је изјавама гене-

МИЛОШЕВИЋ ТРГУЈЕ СРБИМА

У другом разговору за „Српску реч“ др Бабић тврди да је још увек уставни председник Републике Српска Крајина и председник Книн. Полако се разјашњава механизам преговарања о судбини српског народа. На жалост, господин Бабић овај механизам открива када је престао да буде његов део.

Разговарала: Благоица СТОЈАНОВИЋ

Господине Бабићу, да ли практикујете да држите дату реч?

— Чини ми се да сам до сада био доследан у томе.

Из поузданих извора сазнала сам да сте председнику Републике Србије, господину Слободану Милошевићу, обећали да ћете, уколико не прихвати Вашу иницијативу о присаједињењу Републике Крајине Србији, доћи у Београд да га срушите. Хоћете ли испунити дато обећање?

(Смешкајући се, господин Бабић рече):

„Нисам о томе са њим разговарао“.

Чудно је да се после свега што Вам је учинио не понашате као осветник?

— Не бих желео да господину Милошевићу узвраћам на начин на који он то мени чини!

Да ли ћете 9. марта учествовати на демонстрацијама опозиције?

— На западном српском простору ствари се компликују и све зависи од догађаја који ће се збити у наредним данима...

Ових дана сам разговарао са руководством СПО-а и Демократске странке о целокупној ситуацији у којој је српски народ, па

ралног секретара и одлукама Савета безбедности у неколико тачака битно измењен, изузев око питања демилитаризације. После одлуке Савета безбедности више није било потребно да инсистирамо на било каквим променама, јер је ствар била дефинитивно завршена.

ВУКОВАР НЕКАД И САД

Да ли је постојао неки договор између Вас и Слободана Милошевића, тактичка игра у којој сте Ви требали да тражите максимално, а он минимално, како би Савет безбедности дао оптимално?

— Такву врсту договора нисмо имали. Милошевић је од почетка тражио да се Венсов план прихвати у потпуности и безусловно, онако како га је он потписао.

Шта Вас је коштало да се приклоните Милошевићу? Све би било много једноставније...

— Ја нисам имао овлашћење, нити бих сам могао да га узмем, да тргујем својим народом који представљам.

Значи, Паспаљ је трговао?

— Нити је имао овлашћења, нити је Паспаљ могао да уради оно што је урадио. Њему су то право дали у Београду, промовисали су га у некога ко може о томе да одлучи. Они који су му то право дали, они ће се и убудуће потрудити око њега.

Видите ли нешто слично између Вуковара 1919. године и Вуковара 1992. године?

— Све је слично: почев од начина на који је скуп организован, па до идеја и људи који су ту учествовали. Уосталом, сви комунистички скупови су врло слични.

Господин Слободан Милошевић је у Борову Селу организовао фарсични скуп и прогласио га влашћу Крајине. Од својих поткупљених људи формирао је марионетску владу коју пучем, уз помоћ војне хунте, покушава да доведе на власт у Крајини.

Ово наводи на помисао да Милошевићу требају марионете, да би му омогућили да реализује договор из Карађорђева: да остави Српску Крајину Хрватској, као што је то Туђману обећао. Зато није нимало случајно да Владислав Јовановић каже да је за српски народ Крајине „специјални статут у оквиру Хрватске“ максимално што се може добити. Он говори оно што господин Милошевић не сме да каже јавно.

Мени још увек није јасно ко је на власти у Републици Крајини: Ви или Хаџић? Да ли се осећате као бивши председник?

— Ја сам још увек уставни председник Републике Српска Крајина и председник Книна.

У чијим рукама се тренутно налазе војска, полиција и ТО у Републици Српска Крајина?

— Војска је под контролом Врховне команде и Генералштаба, полиција прима плату и наређења од Слободана Милошевића, народ ради свој посао, цивилне институције функционишу како су и раније функционисале...

Ви сте, изгледа, дефинитивно пучиран председник?

— Пуч је још увек у току...

Војска је против Вас, ТО и полиција су против Вас, ко је за вас?

— За мене је још „само“ српски народ Републике Крајина.

БОЖЕ САЧУВАЈ!

Многи су приметили да Вам је лоше кренуло оног момента када сте забранили рад СК ПЈ у Републици Српска Крајина...

— И када су проценили да су моји политички ставови блиски ставовима опозиције у Србији, што је оцењено као штетно по Слободана Милошевића!

Постоји ли, не дај Боже, опасност да на територији Републике Крајина избије српско-српски рат?

— Управљачке полуге грађанског рата и у Србији и у Крајини налазе се у рукама Слободана Милошевића. Ако он такав сукоб нареди, његови послушници ће сигурно такву наредбу извршити.

Што се нас тиче, ми никада нећемо тако нешто иницирати, с обзиром да је наш једини циљ јединство српског народа на читавом српском простору и борба против непријатеља српског народа, а не сукоби унутарњега.

„Сви Срби у једној држави“, рекао је Милошевић и постао председник Србије! Шта на то сада кажете?

— Милошевић је избацио ту паролу (као и многе друге) и заборавио на њу. Дао је наду многим Србима ван Србије да ће се остварити сан о уједињењу свих Срба у једну државу. Чињеница је да је то била његова велика обмана, али он тада, вероватно, није знао да ће његова политика доживети такав крах и да неће бити у стању да изврши своја обећања.

Ми у Крајини још увек верујемо да ћемо постати уједињени са другим деловима српског народа.

У границама које сте нацртали?

— Да, јер то су границе Крајине.

Када смо прошли пут разговарали, са Вама су били и Ваши лични пратиоци, којих сада нема. Да ли то значи да су Вас напустили, па сада чувају Хаџића?

— Боже сачувај! Изненада сам, касно ноћу пошао и никоме се нисам јавио. Сем тога, нисам страшљив и обучен сам да се сачувам од свих невоља.

Да ли Вас последњи догађаји у БиХ под-

сећају на неки већ виђени сценарио?

— Подсећају ме на почетак отрежњења српског народа у Крајини. Изгледа да су пуцњи Муслимана и Хрвата у српске сватове и заставу отрезнили Србе у БиХ и помогли им да увиде у какву их то независну, суверену БиХ гура Алија Изетбеговић, а чинило се и руководство СДС и господин Караџић.

СЛОБОДА И НЕЗАВИСНОСТ

Зашто руководство СДС и господин Караџић?

— Зато што су се упустили у преговарање са Алијом Изетбеговићем и ХДЗ о томе да се успостави суверена и независна БиХ, без обзира какво ће бити унутрашње уређење у тој држави. То је за српски народ у БиХ било најгоре решење.

Шта би било добро решење по Вама?

— Морало се остати доследно захтеву за континуитетом државе која је ранија постојала на тлу српског простора, или на реализацији идеје савеза српских држава и државе Србије на читавом српском простору.

Надам се да ће српски народ у БиХ сачувати своју слободу и независност.

Да ли то Срби могу остварити са људима који их тренутно предводе у Босни?

— Чини ми се да је у ових неколико дана народ присилио руководство СДС да се коригује и то ме охрабрује.

Срби више не могу упасти у замку суверене Босне и Херцеговине.

Сво ово време имао сам утисак да су врх СДС, и Скупштина, и Устав који је донесен били само елементи за притисак на Алију Изетбеговића да се унутрашње уређење БиХ прилагоди захтевима СДС, а не да се заиста формира држава српског народа према простору БиХ.

Велика је невоља што још увек није прецизно одређена српска територија у БиХ и апсурд је да је СДС прво дефинисао институције, па тек онда народ и одређене територије на којима се он налази.

Искрено ми реците: верујете ли Ви да се Милошевић и Туђман негде у потаји још увек састају?

— Сигурно! Тврдим да су у врло присним односима и у сталним контактима. То је још у Карађорђеву обзнањено јавности, па претпостављам да су и пре тог сусрета, барем док су га припремали, били у вези.

У Карађорђеву су постигли договор на штету српског народа у Крајини и покушали су да свој договор реализују искористивши нас, из Крајине. Доказ за то је врло отворено и насилно тражење да прихватимо тзв. СПЕЦИЈАЛНИ СТАТУС у Хрватској, за време трајања Хашке конференције.

Ко је то од Вас тражио?

— Лично Слободан Милошевић. И не само од мене, него од читаве наше делегације која је тамо ишла.

Можете ли — имамо довољно времена — да побројите све грешке Слободана Милошевића?

— Не бих ја то назвао грешкама, него нечим на шта господин Милошевић није имао право.

Није имао право да обећа да ће сви Срби живети у једној држави, није имао право да преговара у име свих Срба и да после узурпације тог права незаконито прода Србе и њихове територије ономе коме није имао право да их прода. То се зове — незаконита трговина у односу на целокупан српски народ.

И шта „трговцу“ слеђује?

— То је позната ствар.

КРАЉ — НАЈБОЉЕ РЕШЕЊЕ

Својевремено сте давали негативне изјаве о српској демократској опозицији. Откуд то да сада разумете положај у коме се они готово две године налазе (репресија, медијска блокада...)?

— Ја сам члан СДС Крајине, председник Владе и Републике Српска Крајина и увјек сам иступао у интересу свог народа. У једном тренутку, отприлике пре годину дана, од стране српске опозиције нисмо имали јасне ставове према целокупном српском националном питању и били смо изненађени незаинтересованом стању српске опозиције за решавање српског питања ван Републике Србије.

У условима агресије, бујања шовинизма и нацизма и наоружавања у Хрватској, у Крајини је завладао велики страх. Били смо принуђени да се ослањамо на државне институције Републике Србије, да од њих тражимо помоћ, и испут, по аутоматизму — да заобилазимо опозицију.

Данас сам се срео са председником СПО, господином **Вуком Драшковићем** и задовољан сам његовим ставом да Крајина више никад, после свега што се десило, не може бити дио Хрватске!

Да ли сте се сложили са Драшковићевом тезом о одбрани Книна у Београду?

— Слажем се и додајем: и Београд се брани у Книну.

Видите ли излаз из свеукупне ситуације?

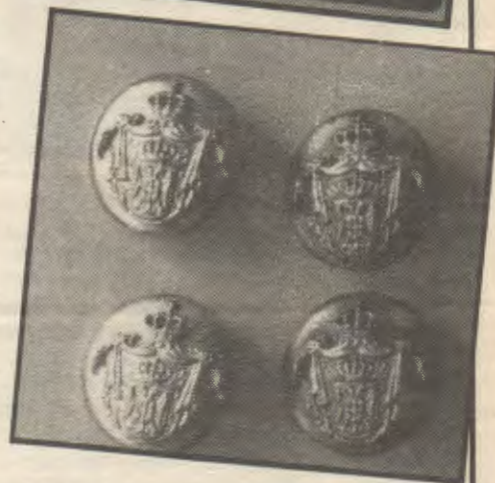
— Ја сам у души републиканац. Али, можда је решење са краљем као објединитељем читавог српског простора (и српског народа), најбоље решење.

ОПШТИНСКИ ОДБОР СПО „САВСКИ ВЕНАЦ“

СРЕБРНИ НОВАЦ СА

СРПСКИМ ГРБОМ

АУТОР: НОВО ТЕШИЋ

1. СРЕБРЕЊАК

(на аверсу српски грб, на реверсу српски штит; тежина: 37 гр; чистоћа сребра 95)

ЦЕНА: 1000,00 динара

2. УКРАСНА ДУГМАД СА СРПСКИМ ГРБОМ

(златне, сребрне, бронзане и бакарне боје)

ЦЕНА: 50,00 динара ком.
(великопродајна цена знатно повољнија)

Куповина путем наруџбенице, поузећем, или на тел. 011/650-085

НАРУЏБЕНИЦА

НАРУЧУЈЕМ

1. _____ ком.

2. _____ ком. _____ боја

(име наручиоца)

(адреса)

Наруџбенице слати на адресу: ОПШТИНСКИ ОДБОР СПО „САВСКИ ВЕНАЦ“, 11000 БЕОГРАД, Васе Пелагића 54, тел. 011/650-085.

Пише: Гордана ЈОВАНОВИЋ

Војвођанска опозиција је, све до сада, некако избегавала да директно „прозове“ информативну новинску кућу „Дневник“. Фокус јој је био, наравно, ТВ Нови Сад, као парадигма безочног ширења лажи, дезинформација, ратне пропаганде... Можда су се опозиционари у свом ненападању „Дневника“ руководили начелом да један лист, који је у односу на стање пре три године три четвртине смањено свој тираж (сада је продатих око 22.000 — пуна капа) нема толиког утицаја, јер и они који га купују, углавном то чине због умрлице и градске хронике. Међутим, доласком на чело „Дневника“ тј. именовањем главног и одговорног уредника Драгана Радевића (поклон из Београда, јер је новосадски медијски простор већ одавно слепо црево за све који су „пукли“ у престоници), ситуација у овим новинама је кренула од лошег ка катастрофалном — плате запослених ниске, сијасет неподобних „издајника“, којима се не дозвољава да пишу, хонорарисање таквих величина као што су Љ. Булатовић или М. Лазански, блаћење опозиције из свих оружја... Пред 9. март тражене су смене поименично: Драгана Радевића, Драгоја алијас Драгана Младеновића, његовог заменика, Миленка Шакотића, помоћника главног и одговорног уредника, и уопште целе „бранше“ која се „изборила“ за места након „АБ“ револуције.

ЗА ТРИ ГОДИНЕ — СЕДАМ ТЕКСТОВА

Драган Радевић је у својој биографији написао да је радио у листу „Априлац“, листу студентског дома „4. април“. Писао. Потом је прешао у „НОН“, где је „починио“ само један текст. Тај се толико истицао својом неписменошћу да му је из тог времена остао надимак „нога од стола“. Касније се запослио у „Борби“.

Чувен у „Борби“ по надимку „човек без мозга“ (како га и данас зову), истакао се цинкарећи своје колеге након Осме седнице, а на наговор тада свемоћног Зорана Тодоровића — Кундака, јер осим њега то нико није хтео да уради. Он јесте, иако није имао никакве везе са уређивачком политиком, јер је до тада радио у градској рубрици „Борбе“. Када се појавио на једној седници комисије ССРН Србије, на којој се расправљало о „Борби“, новинари ове информативне куће, учесници седнице, били су запрепашћени чињеницом да су власти нашле толико неписменог новинара за круноског сведока. Један његов колега је недавно у разговору са нама приметио: „Тужно је да не може бити тужније време у којем се и Радевић узима озбиљно“. Од већ поменуте седнице, иначе, Радевић је смртно заљубљен у Слободана Милошевића.

Једино што му је тада преостало било је да напусти „Борбу“, а пошто је обавио прљав посао, газде су му нашле ухлебљење у „Политици“. Тамо је позајмљивао своје име за „редакцијске, наручене текстове“. Други писали — потписивали Радевића. Доказ за то су неупоредиво писменији текстови од оних које уме да напише Радевић.

Мисија ликвидације војвођанског новинарства, отпочета пре четири године, за газде у Београду још није показала „задовољајуће

УДРУЖЕНА ОПОЗИЦИЈА ВОЈВОДИНЕ ТРАЖИ ОСТАВКЕ ЧЕЛНИКА У ИНФОРМАТИВНОЈ КУЋИ „ДНЕВНИК“

НОГА ОД СТОЛА, ГЛАВА И МОЗАК

Дневни путни трошкови главног и одговорног уредника „Дневника“ Драгана Радевића износе 6.500 динара, што у месечном износу представља плату за шесторо запослених у „Дневнику“

резултате“. У стилу „разваљуј“, као божији усуд, крајем прошле године, именовали су Д. Радевића за главног и одговорног у „Дневнику“. Прво што је урадио била је промена места седења запослених. Све је претумбао, посебно новинаре. Такође, поништио је тадашњи правилник о платама и донео лични, у коме је своју плату повећао за 30 процената, па још 35 одсто „на име квалитета рада“, тако да му је јануарска плата износила око 80.000 динара. Сваког дана путује службеним аутом до Београда и натраг, а дневни путни трошкови су му око 6.500 динара, што у месечном износу „дође као плате шесторо запослених у „Дневнику“. Заменик му је остао чувени новинар на млазни погон Драгоје Младеновић, познатији као „човек без главе“, потпредседник Удружења Мађара за отаџбину Србију и Југославију, корисник службеног стана Извршног већа Војводине... Једно време носио и пиштољ на радно место.

Помоћник главног уредника „Дневника“ је Миленко Шакотић, чувен као „Шале — руски конзул“, јер је шест месеци (плаћено од фирме) боравио у Русији ради уговарања посла столећа за „Дневник“. Како је тај посао завршио говори и податак да су га наши цариници ухватили да користи лажне (на туђе име) авионске карте. Овај новински посленик никада није уредио ниједну страну новина, а у „Дневник“ је уз фанfare стигао из фабричке штампе, где му је главни посао био преписка материјала из новосадских предузећа.

Овај заменик и помоћник су десне и леве руке, очи и ноге Радевића, а недавно су му као поклон купили телефонску централу „Панасоник“ вредну око 300.000 динара.

ЛИСТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДНИКЕ

Уз „Дневник“ посебан допринос у о(не)свешћивању Срба даје лист „Пољопривредник“, чије су перјанице Обрад Лучић и Мирјана Тил. „Приказује се“ да овај лист има 92 одсто продаје што је, вероватно, незабележен податак у историји новинарства на овим просторима. Али, они боље информисани тврде да су приче о фантастично ниској ремитенди ординарна лаж, а да се „Пољопривредник“ продаје само у 400 комада од 26.000 штампаних примерака. А продаје се тзв. „мртвим душама“ — земљорадничким задругама, комбинатима и слично. Све трош-

кове плаћа покрајинско Извршно веће, а нема ни дискусије, нити провере рачуна. Боже, па раде само проверени првоборци „догађања народа“.

Све што раде, а раде само велике ствари на одбрани српског националног бића и српства уопште, јесте сопствено лихварење и дебело уновчавање патриотизма. А док је беснео рат а они хушкали, наши јунаци нису били ни близу фронта, ни на домет најјачег топа...

ПИШЕ МИЉА РЕГУЛУС

ХОРОСКОП

ОД 5. 3. ДО 11. 3. 1992.

ОВАН: У овом периоду имаћете појачану потребу да у лице камете све што вама на срцу лежи омиља, који се буду дружили да вам опонирају. Нарочито ћете бити напети од 8. до 10. марта. Окупићете пријатеље који су вам слични (по идеологији или професији) и имаћете одређен договор, чије евентуално кршење не бисте гледали са симпатијама. Тих дана ће вам бити важан некакав новац, који вам је претходно обећан. Зарадићете захваљујући онима. Срећни бројеви: 2, 6, 10, 20, 22, 23, 25

ОД 21. 3.
ДО 21. 4.

ОД 22. 4.
ДО 20. 5.

БИК: Не правите од свог живота трагедију. Ово је време прозирања, а вас иритира један личи елмент. Бисте нарочито иритирани од 8. до 10. марта. Мислите на своје поступке и посвадице. Припазите на кога (повреда, прелом, убој) и не замерајте се особама од којих у овом периоду на неки начин зависите. Пребродите кризу, под условом да мислите хладном главом. Имаћете идеолошке противнике, који ће се служити и недозвољеним средствима. Срећни бројеви: 1, 3, 4, 5, 11, 14, 21

БЛИЗАНЦИ: Пред вама је важна одлука, која ће бити некакав нови почетак, под условом да је донесете. Немир, који већ осећате, могао би се повећати средином недеље, а крајем ће достићи свој врхунац. Гледајте своја посла и не гурајте се тамо, где вам није место. А ваше место је у некој врсти изоловане институције, затвореном простору или у спасоносној ситуацији. Не тражите од живота оно, што ни самом себи нисте у стању да учините. Срећни бројеви: 3, 5, 11, 12, 13, 16, 23

ОД 21. 5.
ДО 21. 6.

ОД 21. 6.
ДО 21. 7.

РАК: Ваша размишљања, која су углавном исправна, биће у овом периоду нешто конфузнија и неће вам бити јасно да вас одводе на погрешан пут. Претерана емотивност могла би вам се осветити, а у том смислу будите крајње опрезни 9. марта. А 11. ћете се кајати због неких својих речи или поступака. Јавни непријатељи, који су се до сада можда скривали, доћи ће до података, који вас не прикажују у крајње позитивном светлу. Чувајте мир у породици. Срећни бројеви: 6, 13, 18, 23, 25, 31, 33

ЛАВ: Пред вама је велика дилема, коју сами нећете умети решити. Чувајте се непотребних ексцеса 5. марта. Тада би могао да се догоди некакав фатални потез, који би изазвао читаву ланчану реакцију негативних догађања. 6, 9. и 10. ћете трпети већи притисак, него што сте то у стању да поднесете. Мудар потез, учињен право тренутка на правом месту исплатно би вам се стоструко. Направите оно, што се од вас не очекује. И – добро ћете проћи. Срећни бројеви: 4, 20, 21, 29, 33, 35, 38

ОД 22. 7.
ДО 22. 8.

ОД 23. 8.
ДО 22. 9.

ДЕВИЦА: Ваш статус за сада није потпуно дефинисан, али у скоро време ће се и то искристалисати. Нарочито поведите рачуна о документима. Будите и даље појални и мирно спавајте. Вама је то осећање и најпотребније. Нађите начин да поразговарате о горућим проблемима пре него што они узму маха. Ви сте пред важном одлуком и не одлажите је у бесконачност. Јупитер вас штити, али то није довољно да вас и одбрани од – вас. Срећни бројеви: 10, 21, 23, 25, 26, 28, 31

ВАГА: Све ће се решавати омиљено, како ви то желите, под условом да организујете своје време на најбољи могући начин. Други вам не могу помоћи у овом периоду, али то не значи да сте у безизлазној ситуацији. Један Шкорпион ће вам помоћи да дођете до пара које су вам у овом периоду потребне. Нађите начина да успоставите дипломатске односе са особом у знаку Бика или Рака. Видећете да ћете направити добар животни потез. Срећни бројеви: 3, 4, 5, 11, 14, 15, 27, 31

ОД 23. 9.
ДО 22. 10.

ОД 23. 10.
ДО 21. 11.

ШКОРПИЈА: Нервоза и напетост расту, а ви нисте у стању да се на прави начин поставите у једној новој животној ситуацији. Све се некако траљава одвија, а ви немате толико стрпљења. Ипак, не саветујте вам се да неке ствари изоставите, јер би вам промакла већа грешка. На крајњи пут не крећите без већег разлога, нарочито ако бисте били у контакту са униформисаним или неоружаним особама. Ово је време које би требало утрошити на смиривање тензије. Срећни бројеви: 4, 21, 27, 31, 34, 35, 37

СТРЕПАЦ: Све ствари, које сада предузимате, могу имати дугорочније последице. У вашој породици ће доћи до неслоге и сукоба, а могућ је и долазак „нежелених гостију“. Нека важна документа ћете оставити на обезбеђеном и сигурном месту, а свакако и она, која би неко могао да злоупотреби. Чувајте печате, службена документа и пазите на оно шта говорите или потписујете. Пријатељи ће вам бити фатални, а није немогућ и физички обрачун са противницима. Срећни бројеви: 1, 3, 5, 19, 29, 31

ОД 22. 11.
ДО 21. 12.

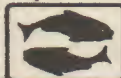
ОД 22. 12.
ДО 19. 1.

ЈАРАЦ: Неоружани сте „борбеном енергијом“ и треба да некое (или некима) „покажете зубе“ расте из дана у дан. Ипак, ово није баш zgodan време за вас и свако пружање непотребног отпора или изазивања нечијег гнева, може вам се лошии трајати. Ваш глас се, једноставно, неће чути од туђих гласова и неће вам поћи за руком да убедите своје противнике у исправност онога што чините или радите. Нађите начин да ситуацију држите под контролом. Срећни бројеви: 3, 4, 5, 23, 24, 32

ВОДОПЛИЈА: Венера, Марс и Сатурн раширили су се по вашем сазвежђу и притискају вас својом енергијом. Не будите потпуно сигурни да сте у стању да у исто време донесете трезвене одлуке и да то чините на агресиван начин. Некога се морате одрећи. Сами направите избор. Пред вама су дани одлуке, а речи које будете изговорили 6. и 7. неће бити симпатичне за оне којима буду упућене. Не упућите у општи жрвањ. Будите оригинални. Срећни бројеви: 13, 14, 23, 24, 32, 33, 35

ОД 20. 1.
ДО 18. 2.

ОД 19. 2.
ДО 20. 3.

РИБЕ: Све ће се решити под условом да то и сами желите. Ваш повремено непријатељ је ваша конфузија и дезоријентисаност. Будите крајње опрезни 5. марта. Пазите на лекове које узимате и чувајте гласу. Од 8. до 10. не путујте без већег разлога. Од вас ће се тражити некакав документ или потпис и то у ствари, у којој ви не бисте да учествујете. Нарочито се чувајте неповерених информација и гласина. Живите у свом свету и тако вас је лако из њега избацили. Срећни бројеви: 4, 5, 19, 21, 29, 31, 33

КАД ЗВЕЗДЕ ПРЕТЕ

Шта ће нам полиција кад имамо хороскоп

НОСТРА ДАМЕ И
НОСТРА ДАМУСИ

Медијска промоција сујеверја захуктала се пред 9. март. Водећа српска врачара, госпођа Вава, пружала је своје враџбинске услуге секти СКПЈ, а остали читачи звезду углавном су читали звезду.

Пише: Милан ФИЛИПОВИЋ

10. Нека се не нађе у тебе који би водио сина својега или кћер своју кроз огањ, ни врачар, ни који гата по звијездама ни који гата по птицама, ни урочник.

11. Ни бајач, ни који се договара са злијем духовима, ни опсјенар, ни који пита мртве.

12. Јер је гад пред Господом ко год тако чини и за такве гадове тјера те народе Господ Бог твој испред тебе.

(Пета књига Мојсијева, Гл. 18.)

Они који тврде да сујеверје, астрологија, враџбине и веровање у парапсихолошке феномене свој највећи процват доживљавају у врхунцима економских криза, само су делимично у праву. У Србији су горе наведене појаве и њихови носиоци врхунац афирмације доживели у месецима непосредно пре првих вишестраначких избора. У ушима још одзивају бесомучне тираде и разглабања преко медија на тему астрологија, а маратонска гостовања разноразних „пророка“ и врачара бејаху тек ту и тамо прекидана гласом разума из уста Славка Будихне, Миле Штуле, или Душана Чукића, наравно на привидно другу тему. Истовремено је покренуто сјасет часописа који су уз забавно-парапсихолошке чланке нудили и едукативне садржаје у смислу курсева прорицања из длана, шољице за кафу, карата и пасуља.

Завршетком предизборне кампање, медијска промоција сујеверја нешто је спласнула, те су се многи понадали да се мрачњаштву ипак назире крај. Међутим, задњих месеци цела прича се поново захуктава и добија чудовишне облике и тенденције. Наивни су се изненадили када је присуство и отворену подршку водеће врачаре на својим промотивним скуповима обезбедио Савез комуниста покрет за Југославију, секта која се бори за даљу афирмацију научног социјализма, „научке“ егзактне скоро као гледање у шољицу за кафу. „Политика“ почиње са објављивањем дневног хороскопа, а пре неколико дана (синхронизованом акцијом са „Вечерњим новостима“) фељтон и серију чланака о парапсихолошким појавама, уопште, са посебним акцентом на вештину читања мисли којом наводно владају совјетски обавештајни стручњаци.

БЛИСТАВИ ХОРОСКОПИ

Ово је кап која је прелила чашу и сигуран знак да нешто гадно заударало. Зашто се власт, заиста, толико труди да својим грађанима на-

метне сујеверје?

Очигледно је да оног тренутка када грађанин изгуби задњу резерву према астрологији или ауторитету разних „видовњака“, хвалоспев упућен на адресу водећих политичара, као и упозорења и упутства грађанима која допиру право из кристалне кугле или са звезда, звуче неупоредиво уверљивије него када долазе из уста Александра Прље лично. Конкретно, крајње приземну дневно политичку сврху хороскопа који се објављује у „Политици“, разобличили су сарадници Радија Б 92 који су ископали примерак дневног хороскопа објављеног у дотичном листу једне суботе крајем прошле године, где су се уз сваки зодијачки знак могле прочитати поруке и упозорења да „није тренутак за супротстављање ауторитетима“, да је „констелација звезда таква да треба мишљења задржати за себе“, да се „наређењима претпостављених треба обавезно повинovati“ те да ће „важне и повољне вести стићи поштом“. Тих дана се, наиме, спроводила мобилизација.

Што се актуелног фељтона у „Политици“ и серије чланака у „Вечерњим новостима“ тиче, у њима садржана претња просто бode очи: ако се совјетска обавештајна служба већ деценијама бави телепатијом и читањем мисли, јасно је да је та дисциплина за нашу Државну безбедност права рутина. Дакле, треба пазити не само на своје речи и дела него и на мисли — јер „ОЗНА све дозна“.

Пошто су своје поданике убедили у егзактност астрологије, древне дисциплине која се ослања како на астрономију, науку којој се мало тога може замерити, тако и на компли-

коване математичке прорачуне који првенствено служе за засењивање простоте, комунисти су пред њих диљем своје ревијалне штампе сервирали анализе хороскопа водећих личности Србије и Југославије, не штедећи при том чак ни његову Светост патријарха српског господина Павла. Скоро да је непотребно наглашавати да најповољнији и најблиставији хороскоп краси друга Слободана Милошевића. Састављачи текстовних приказа његовог хороскопа по љигавој ласкавости и удворништву својих понизних састава, могу се поредити једино са говорима посланика Социјалистичке партије у Скупштини, када им се посрећи да им се вођа после осам месеци избивања нађе у близини. Узгредна, али добродошла нуспојава таквих текстова је и та да се пажња сиротиње која их чита, са куће на Дедињу у којој се друг председник башкари, пребације на дилему: у којој ли му се кући налази Меркур, а у којој Уран.

Прекрасне, мада не и савршене хороскопе имају и остали водећи људи Социјалистичке партије и придружене комунистичке фигуре попут Радована Караџића и Војислава Шешеља, док су хороскопи лидера опозиционих партија такви да се од њих сваком поштенем грађанину диже коса на глави.

Цела медијска акција носи са собом још једну мање очигледну, али по својој разорности несагледиву последицу.

СЛОБОДНА СУДБИНА

Веровање у пророчанства и хороскопе, значи истовремено и веровање у одређеност и непроменљивост судбине. Веровање у судбину значи неверовање у себе и своје способности да се на судбину утиче. Неверовање у себе значи и неверовање у Бога. А неверовање у Бога значи веровање врачарама и састављачима хороскопа. Тако се круг затвара, а грађанин увучен у њега постаје поданик и роб који верује да је цео његов живот унапред одређен и да не постоји начин да се сопствена или општа судбина промени. Истовремено има оправдање пред собом за све своје неуспехе и невоље, те верује да се за поступке не сноси одговорност — јер судбина је таква каква је, унапред одређена.

Дилема да ли је судбина заиста унапред одређена или није, захтева одговор првенствено онима који на сваку критику сујеверја одговарају тврђом да им се оно што им је неко прорекао и остварило у детаље, или да им хороскоп није омануо.

Лична судбина је онима који у то верују заиста унапред одређена. За њих, уколико направе довољно прецизан хороскоп, или нађу вештог видовњака — нема неизвесности, али ни слободе. Они су самим чином консултовања признали сами себи да пристају на судбину и она их неминовно качи.

За оне који верују у себе, судбина је онаква каквом је лично обликују, при чему им и Бог помаже — дакле није извесна него слободна. А општа судбина престаће да буде извесна и ропска оног тренутка када више од 50% грађана са правом гласа престане да верује опсенарима.

МАЛА СРБИЈА

Е Т О ХАВАРИЈА

Од свог дописника из Малмеа, Милорада Лазаревића, „Српска реч“ сазнаје да су 7. марта у Малмеу, између 12 и 13 часова одржане демонстрације Срба под називом „За демократску Србију“. Малме није разрушен.

ХРАБРИ МОМЦИ

Недавно се код нас по први пут појавила књига Милана Р. Рајића „Српски пакао у комунистичкој Југославији“ у којој се на више места износе детаљи из наше комунистичке прошлости.

Под насловом „Слободан Пенезић — Крцун — звер у људском облику“ наводи се и следећа епизода: „Када је Пенезић постао министар унутрашњих послова Србије, у Пожаревцу је био на робији др Страхиња Суботић, тешко болестан од туберкулозе коју је добио за време истраге. Његов брат, земљорадник из села Крвавци, надомак Ужица, да би помогао тешко болесном брату, оде да га замоли да му пусти брата кад је већ безнадежан болесник. Пенезић, мислећи да је овај комуниста или симпатизер, примио га је и делимично саслушао. Видећи о чему се ради, сурово га је пресекао: „Зато није било потребно да долазиш, он је срећан колико је тежак што ја нисам запазио његово суђење, јер бих му пресудио овим — показујући на пиштољ који је извадио из џепа — и до сада би већ иструнуо. Таквима се не суди и такви се не шаљу на робију, него се убијају одмах на лицу места. Али, добро је кад већ црква да ми не даје посла“ ...

На Трибини СПС-а у Старом граду, бивши српски министар полиције Радмило Богдановић дао је следеће обећање: „Ишамараћу Михајла Марковића, посланика СПО, уколико само још једном за скупштинском говорницом помене 9. март“.

У прошлом броју „Српска реч“ је писала о куповини аутомобила „ауди 100“ за потребе Универзитета у Приштини. Дотични аутомобил коштао је — ни више ни мање него — 12.634.000 динара!

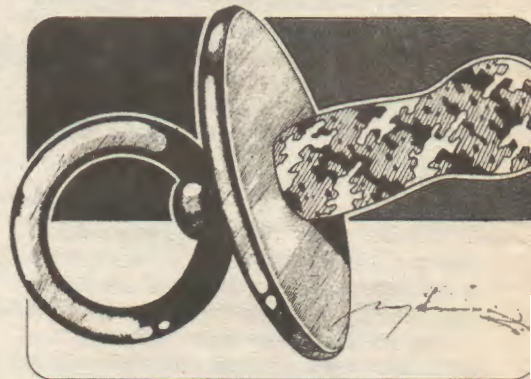
Универзитет и ректор Радивоје Паповић демантовали су објављену уплатницу тврђом да је нови путнички аутомобил „ауди 100“ купљен по систему „старо за ново“, по цени од 6.317.000 динара, од које је умањен износ од 2.000.000 динара (колико је продато хаварисано возило). На умањен износ од 4.317.000 — каже се даље — плаћа се „порез на промет“. Дакле, средства су обезбеђена од хаварисаног возила, амортизације и осигуравајућег завода.

Међутим, ако на уплатници лепо пише да је за један „ауди 100“ сарајевској приватној фирми плаћено 12.634.317.000 динара (дупло више) и да је то уплаћено 12. фебруара 1992. (у време док су штрајковали рудари Кишнице и Новог Брда који од прошлог септембра нису примили плате), прича добија на замаху.

Видевши да је ђаво однео шалу, ректор Паповић у новом демантију приштинском „Јединству“ објављеном 20. фебруара, признао да је реч о два „аудија“. Не каже где је други. То значи да средства нису обезбеђена како се каже, већ вероватно из буџета.

Има још.

У Приштини се, иначе, шапуће да је стари „ауди“ хаварисан у војњи са... чуњемо.

В. Р.

КАКО СЕ ЗОВЕШ?

Кад држава не брине о рањеницима који су за њу ратовали и крварили — а то је могуће само у држави најцрњих моралних дебелокожаца и властодржаца — природно је да бригу о њима преузимају разни хуманитарни фондови.

То правило је ван сваког спора.

Помпезно рекламирани Фонд за рањенике **капетана Драгана** могао би, у том погледу, да буде прави глоглов колац у срце српском режиму и можда најоштрија критика нехуманости и свих других манифестација зла српских социјалиста.

Али...

Главни проблем с тим Фондом, уз све његове хипотетички добре стране, лежи у чињеници да га је основао и да од народа добија силна новчана средства човек који није нашао за сходно, неће или не сме, да каже чак и како се зове.

У свету би се оснивач фонда без имена и презимена, као минималне гаранције, сматрао за варалицу и у фонд таквог оснивача нико с минимум разума не би уплатио ни пребијене паре. Несватљиво је да се и тако часна и озбиљна кућа, попут НТВ Студија Б, укључила целодневним програмом у акцију прикупљања новца за човека без идентитета.

Додатна тамна мрља на Фонду тзв. капетана Драгана је „капетаново“ институирање да Фонд није политичка организација, а истовремено агитовање на сав глас да се не излази на београдске улице 9. марта, што је (милошевићевска) политика првог реда.

Можда је мистериозни капетан Драган заиста велики добротвор и „хуманиста с пушком“, али су бар минимални докази, као што је име на које се шаље огромни новац, ипак нужни...

ТУМАЧЕЊЕ

Између 21. и 23. фебруара ове године Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење (у даљем тексту ЦПИЈМ) извршио је сондажу јавног мњења Србије. Узорком од 1489 испитаника били су обухваћени (скоро) сви „региони“, са изузетком Косова и Метохије. Део резултата овог истраживања, у тексту под насловом „МИЛОШЕВИЋ ОПЕТ ПРВИ“, објављен је 28. 02. 1992. у ВЕЧЕРЊИМ НОВОСТИМА, за чије потребе је овај истраживачки пројекат и реализован.

У добијене податке (а поготово а приори) не треба сумњати, као ни у стручну оспособљеност истраживачког тима ЦПИЈМ.

Не треба доводити у питање ни „дискреционо право“ уредника да тексту да наслов који ће, по његовом мишљењу, због своје интересантности па и „сензационалности“, привући читаоце.

Оно у шта треба сумњати јесте ваљаност презентације и, посебно, интерпретације (тумачења) добијених резултата.

Крунски, односно не само најинтересантнији и „најсензационалнији“, него и најзначајнији податак до којег је ово истраживање дошло садржан је у реченици да „више од половине анкетираних не верује ниједном политичару“ (!) (Колико је овај податак значајан, између осталог, илуструје и чињеница да је у узорку од 1000 испитаника, на којем је наша Агенција у октобру прошле године вршила истраживање рејтинга српских политичара, било „само“ 25% оних који не верују никоме. Иначе, већ у новембру такви су чинили трећину узорка.)

Како је, међутим, у НОВОСТИМА презентација поменути „крунски“ податак, који би, уколико је тачан, пре свега на позицију (али и на опозицију) требало да делује више него упозоравајуће?

Овом податку је, најпре, ускраћено припадајуће „право“ да се обре у наслову текста. По чему је то „право“ припало податку сажетом у реченици „МИЛОШЕВИЋ ОПЕТ ПРВИ“, док истовремено изнесене чињенице „белодано“ сведоче да није освојио ни трећину симпатија анкетираних грађана, па су му чак и традиционално „његови“ бирачи (домаћице и пензионери) дали мање од 50% „гласова“?

Ако је Милошевић већ „морао“ да се нађе у наслову, зашто тај наслов, на пример, није гласио: СВИ, ПА И МИЛОШЕВИЋ, У МИНУСУ, или већ томе слично? Да ли зато што они који уређују НОВОСТИ не знају или баш зато што знају шта раде?

Осим што се није нашао у наслову, „крунски“ податак је „оштећен“ и количином текста која је њему, односно његовом тумачењу намењена. Посебно је питање, зашто је ово тумачење доспело на сам крај текста? Зашто се најважније (или бар: нешто итекако значајно) саопштава на месту на којем, по природи ствари, „попушта“ пажња читалаца? Осим тога, зашто ни ту није изнесен податак са којим

ПРЕЈА

Читатељка из Савезне Републике Немачке извештава нас о турнеји професора Веселина Ђуретића по Франкфурту, Шпајеру и Карлсрују. На својим предавањима Србима, професор Ђуретић је објашњавао излагање тенкова 9. марта прошле године и наговестио да ће и ове године доћи до крвопролића јер ће стићи (цитирамо) „неколико хиљада Хрвата, неколико хиљада Мађара и неколико хиљада Шпигтера“.

Срби су, каже читаатељка, само слушали академика Ђуретића и са страхопоштовањем климали главом. Академик Ђуретић из је на крају похвалио као изванредну публику.

Очајна читатељка, на крају свог подужег писма каже: „Реч Србин сам намерно писала малим словом. Нити смо нација, нити имамо државу!“

НОВОСТИ ИСТРАЖИВАЊА

МИЛОШЕВИЋ ОПЕТ ПРВИ(?)!

● Анкетирани грађани највише поверења имају у председника Србије (29,2 одсто) ● Други на ранг-листи политичара Вук Драшковић ● Више од половине анкетираних не верује ни једном политичару !!

ПРЕДСЕДНИК Србије Слободан Милошевић опет је први на рејтинг-листи јавног мњења Србије, чији су главни „општински“ истраживачки Центар за политиколошка и истраживања јавног мњења београдског Института друштвених наука. То је извршио део одговора 1.489 грађана Србије (без Косова и Метохије) на питање анкитара — у којег политичара у Србији имате највише поверења.

На то питање одговорило је 98,3 одсто испитаника (1,7 одсто, без образложења, оставило је празан простор у анкетном листићу). Више од половине испитаника (51,3 одсто) не верује ниједном политичару, а готово једна трећина има поверења у председ-

ника Републике, Слободана Милошевића (29,2 одсто). Садашњи на ранг-листи је лидер Српског покрета обнове, Вук Драшковић, коме поверење узурпује знатно мање од председничког — 6,6 одсто испитаника. Војислав Шешелу лидеру Српске радикалне странке, на трећем месту ове ранг листе, верује 4,4 одсто испитаника, а Драгољуб Мишковићу, председнику Демократске странке поверење даје 3,1 одсто анкетираних грађана Србије.

Од укупно 1.489 испитаника, криво речено, 25 није одговорило на питање о политичару у кога има поверења, 750 је рекло да не верује никоме, а преосталих 714 је своје гласове даље помислила и другим политичарима.

„Профил“ присталица лидера

ИСТРАЖИВАЧ Србеко Михајловић, анализирајући присталице одговора, открио је профил присталица двојачки водених на листи.

Међу присталицама Слободана Милошевића (428 гласова) 82 одсто је оних који би на свестраним изборима гласали за СПС, 79 одсто оних који су задовољни радом Српштине Србије, 76 одсто чланова и симпатизера СПС, 75 одсто оних који су задовољни радом владе, 55 одсто оних који не подржавају истину Демократске странке, 44 одсто оних који имају 60 и више година, 42 одсто домаћина, 41 одсто испитаника из Уједињене Србије, а 27 одсто испитаника из Шумадије.

Присталице Вука Драшковића (91 глас) у 23 одсто случаја истоименим гласали су са политичким партијама Демократске странке, међу њима је 68 одсто оних који не на свестраним изборима гласали за СПО, 66 одсто су чланови и симпатизери СПО, 12 одсто испитаника из Срмега, 12

ТРОДНЕВНА АНКЕТА

ИСТРАЖИВАЊЕ — Јавно мњење Србије о актуелним политичким питањима — реализовано је Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење Института друштвених наука у Београду, на узорку од 1.489 испитаника на подручју Републике Србије (без Косова и Метохије) — процесом је да ту не постоје услов за привулаке појединих политичара.

Узорак је обухватио 150 пунктова испитаника у 61 општини. Анкетари су радили три дана — 21. 22. и 23. фебруара, уз помоћ стандардизованог упитника који је садржао 23 питања, више у низу јавности.

© Саопштава јавног мњења за савремено објављивање у „Вечерњим новостима“ реализовали су Србеко Михајловић (руководилац пројекта), Љиљана Бањевић, Мирјана Васић и Драгомир Панчић.

ШТА МИСЛЕ ГРАЂАНИ: Добра Јанковић анкитара Тамара Крује

одсто испитаника не малих градова.

Пад популарности

У ПОРЕЂЕЊУ са рејтингом на председничким изборима, 9. децембра 1990. године (рачунајући такође без Косова и Метохије) број присталица Слободана Милошевића овао је са 31,6 на 29,2 одсто (готово је у пола мањим), а број присталица Вука Драшковића са 13,3 на 6,2 одсто (упола мањим). Занимљиво је да је на изборима за Милана Ђурића гласало 3,9 одсто грађана, а данас само 0,67 одсто каже да има поверења у овог бившег председничког кандидата. У

стару, добар део грађана који су пре 15 месеци имали поверења у неке политичаре, а пре свега у Слободана Милошевића, данас готово извола не верује. То показује и податак да је број неизјављених пре 15 месеци износио 21 одсто, а данас је то чак сваки други грађанин.

Какав је „профил“ грађана који изјављује да немају поверења ни у једног политичара? Међу њима је 68 одсто од оних који тврде да веће изгледа на неке евентуалне изборе, 78 одсто од оних који не могу да се изјасне и одреде поводом партије Демократске странке (за уставотворну конституцију и за оставку Милошевића) 68 одсто учесника и студената, 66 одсто од укупног броја омладине, 65 одсто

ПИТАЊА

НАШ лист ће објављивати у августу резултате одговора 1.489 испитаника на најактуелнија политичка питања, чије су које су да ли сте задовољни Народном скупштином Србије, радом владе Србије, да ли сте за републику или монархију, подржавате ли објављивање 9. марта, да ли сте за српску војску, треба ли преговарати са Албанцима, чиме сте незадовољни и шта је ваш највећи проблем, ДЕСИ Милошевић и Драгомир Панчић.

оних који су политички неопредељени (не симпатизирају ниједну политичку странку), 63 одсто од оних који су незадовољни радом владе, 60 одсто од укупног броја техничара, 60 одсто испитаника из Бачине, а 58 одсто од укупног броја студената.

Занимљиво је приметно, до којег је кошић Српски Милошевић, да послија гласана изјављују политичарама из оних партија на власти и опозицији да не верује у оне политичаре на које имало поверења пре 15 месеци, док је осталима политичарима на власти, а шестина опозиционарама из опозиције.

ПРЕДСЕДНИК: ЉИЉАНА БАЊЕВИЋ

ДР РАДОВАН КАРАЏИЋ У ИНТЕРВЈУ БЕЧКОМ „КУРИРУ“

ТРИ ДРЖАВЕ У БИХ

КАНТОНИЗАЦИЈА Босне и Херцеговине је једина могућа путања да се избегне крвопролиће, изјавио је председник Српске демократске странке за БиХ, Радован Караџић, у интервјуу који јуче обрађује бечки „Курир“.

Караџић је, такође, рекао да Србија треба да врхушање да трезвене босанско-херцеговачке територије, укључујући и трећину главног града, Сарајева. Упркос томе, око 10 одсто српског становништва БиХ остало да живи ван српских кантона — рекао је Караџић.

Упитан о политичкој будућности БиХ, Караџић је рекао да ту републику замишља као конфедерацију у којој би сваки

од трију народа имао сопствену владу, сопствену војску и сопствену намену. Поред тога, тога, када је у Сарајеву био могао да постоји нека заједничка влада у којој би били заступљени Срби, Хрвати и Муслимани на извршном нивоу и где би се одлучивало искључиво консензусом.

Караџић је, у том контексту, подсетио да његова странка није не инсистира на отцепљењу српских аутономних области од БиХ и признању матичној републици Србији.

„Ми смо прихватила републике грађанине. Српске аутономне области се неће прогласити републиком“, рекао је Караџић у интервјуу за бечки „Курир“.

КАКО је јавно мњење Србије о актуелним политичким питањима — реализовано је Центар за политиколошка истраживања и јавно мњење Института друштвених наука у Београду, на узорку од 1.489 испитаника на подручју Републике Србије (без Косова и Метохије) — процесом је да ту не постоје услов за привулаке појединих политичара.

ДЕЖЕЛА НЕЊЕ ЂИРИЛИЦУ

ВИШЕ грађана белоносе месне заједнице Павино Поље добило је у месној администрацији потпис о држављанству, потребне рати регулација права у Савезници, за које им је „децени“ речено да су — неважне.

У планинама једног месног општинског изјављују месну машини, на митингу формула је поштомарија херцеговачки оми, а у тој тини и партизане! Будимин чет бившим држављанима! Словеније остале само да месну „мичерин-зацију“ канцеларије митингера у родном месту или да се налају да је митинг ирш чврсти др партизане.

постотком, међу онима који „не верују ниједном политичару“, учествују најшири слојеви? На пример: радници? Будући да не треба сумњати у стручну оспособљеност истраживачког тима ЦПИЈМ, ни овај, као ни остали пропусти, не могу се сматрати „омашком“.

Драган АТАНАКОВИЋ

КАДА лопов пожели да увећа своју имовину, он украде. Када власти у Србији затреба да попуни буџет, она донесе закон. Свака сличност није случајна!

МНОГО се зна о ефектима савезних „историјско револуционарних“ закона о национализацији којима су после рата национализоване 42 привредне гране и непокретна имовина домаћих и страних лица у Југославији. Држава је на тај начин стекла посед на више од 1,5 милион хектара земљишта, фабрика, и станова — без правилне надокнаде!

НАЦИОНАЛИЗАЦИЈА ЗА ПОЧЕТАК

О денационализацији, обештећењу бивших власника или њихових наследника, чак ни евентуалној, не зна се — у Србији — ништа. Тачније, нешто је ипак, познато: неће је свакако бити — до даљнег. Уз прозаично обрзложење да су приватне куће, станови и локали, на пример, одузети власницима по југословенском закону па би требало донети, такође савезни закон којим би евентуално враћање или некакав облик новчаног (једнократног или на рате) обештећења били прописани.

Лицемерно је, међутим, да иста та српска државна администрација не чека савезни закон о враћању земље земљорадницима, која им је одузета после рата по југословенским прописима, већ им се она враћа на основу — републичког закона. Републички закон довољан је био и када је реч о враћању црквених имања. Такви изузеци, иако логични, поготово када савезне државе више фактички и нема, по резону српских властодржаца, нису могући када је реч о најширем слоју оштећених бивших власника или њихових наследника: поседницима кућа, станова, локала, фабрика...

Два су разлога вероватна. Најпре, денационализација много кошта финансијски, а и ваља се ухватити у коштац са великим правним замешатељством. Друго — актуелни појединачни носиоци власти у Србији, али и они ранији, пензионисани српски па и југословенски функционери, били би лишени позамашних станова и вила сада у власништву Републике Србије, градова и општина у елитним деловима насеља које су, или почели да откупљују, или су (што је и веровање) откупили одједном, у готовом новцу, по важећем српском стамбеном закону и по ниским ценама, недоступним обичним смртницима.

Избегавање и разговора о денационализацији у Србији, на начин и уз аргументацију,

који су, најблаже речено, неозбиљни нису новина у односу власти и народа. Док ова савремена једноставно, чак и не скривајући превише од очију и ушију јавности (јер и то је, ваљда, део демократије) прописује услове за откуп станова, кућа и вила, који су, практично, у равни поклона, она послератна била је нешто виспренија (ваљда зато што демократије није било). Ево само једног примера.

ПОПРАВИ ПА ВРАТИ

Поштујући Закон о обавезној оправци, људи су морали да сређују своје ратом разрушене куће како би их довели у стање пре 6. априла 1941. године. Међу таквим градитељима био је и радник Фабрике шећера на београдској Чукарици, сада покојни, Александар Милић. По речима његовог сина Тасе Милића и Зорке Србијановић, наредбом VII рејона, у складу са поменутиим Законом, а „у циљу обезбеђења стамбеног простора“, власници су морали да се задуже код Народне банке и узму кредите за оспособљавање зграда за становање. Кредит је подигао и Александар Милић, поново озидио делом порушени други спрат и цео разрушени трећи спрат на којем су два стана куће у Тургењевевој улици 7 на Чукарици. Почео је и да отплаћује кредит од 124.000 тадашњих динара што је породицу буквално довело на ивицу глади, јер је само отац радио. И то је прошло. Новац је враћен 1954. године. Али, 1958. донет је Закон о национализацији и тек реконструисана кућа легално је одузета! Да иронија буде већа, баш то поновно дозирање трећег спрата било је фатално. Да није наређено враћање у првобитно стање, не би постојали ни формални услови за национализацију. Законодавац је најпре наредио повећање стамбеног простора о приватном трошку, а потом због тог вишка узео кућу!

ОТИМАЧИНА ПО ЗАКОНУ

ТО горко искуство „револуционарне“ неправичности петнаестак година после рата као да није било довољно поучно. Или се, можда, метод осладио. Тек Србија 1982. године доноси Закон о испитивању порекла имовине. При општинским управама друштвених прихода формиране су посебне комисије за испитивање порекла имовине грађана и — почео је лов на вештице.

Била је довољна и анонимна пријава да је неко сумњив јер има стан, кућу, викендицу, вози скуп аутомобил, поседује вредне уметничке слике, накит... па да прозвани добије

позив на саслушање. Отваран је поступак у којем је требало приложити доказе о заради и трошковима — покриће за „улаз и излаз“ сваког динара годинама уназад. И све то у систему у којем су радили и истражни органи, судови, порески органи. По оној да „што пропусти мали Радојица то дочека Дели Радивоје“ све побројане органе допуњавале су комисије за испитивање порекла имовине. И више од тога, јер грађани који су уредно пријављивали приходе и плаћали порез, нису били оптужени нити осуђени (а донедавно је и конфискација имовине била једна од споредних казни по кривичном закону), долазили су по-

КО ЛИ СВЕ ТО СМИШЉА?

*Када лопов пожели да увећа своју имовину — он украде.
Када српској власти затреба да попуни буџет, она донесе закон. Свака сличност — није случајна.*

САМОУБИСТВО БЕНЗИНОМ ДАНАС ПРЕСКУПО

сле свега у ситуацију да им имовина ипак буде одузета! Не на основу доказа о незаконитом стицању, већ на основу непостојања доказа (или објективне немогућности да се прибаве) да је стечена законито!?

Уставни суд Србије покренуо је поступак за оцену уставности овог „социјалног коректива“ 17. децембра 1987. године, а тек 15. јуна 1989. године посао је завршен и Закон је оглашен неуставним. У међувремену, не само од 1982. до 1987., већ и од 1987. до 1989. комисије су радиле пуном паром. То што су људи „скраћивани“ за куће, станове, виле, слике, аутомобиле, накит... док је неуставност висила у ваздуху могло се некако и поднети, али и — гинуло се. Ваљевски опанчар, на пример, пошто су му одузели кућу, полио се у свом дворишту бензином и убио се. Није могао да поднесе да му друштво узме све што је стекао и то као некаквом криминалцу који није званично осуђен, али је кажњем и обрुकан као да јесте.

Наравно, ако је Закон неуставан логично и правично би било да сви који су оштећени по његовом основу буду и обештећени. Посебно, јер у овом случају није било оне фамозне историјске временске дистанце као код Закона о национализацији, нити пак дилеме око тога да ли је закон републички или савезни. Све је у надлежности Републике Србије. Све, да поново није једног — „али“.

Игор Китаровић, секретар Уставног суда Републике Србије цитира Закон о поступку пред Уставним судом и ПРАВНОМ ДЕЈСТВУ ЊЕГОВИХ ОДЛУКА. Свако коме је повређено право коначним или правоснажним појединачним актом (решење о одузимању имовине по Закону о пореклу имовине, прим. 3. Ч.), донетим на основу Закона за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом или законом (Закон о пореклу имовине оглашен је неуставним), има право да тражи од надлежних органа (општине чија је комисија имовину одузела) измену тог појединачног акта (решења о одузимању имовине).

И наивни грађанин којем је кућа одузета обраћа се — следећи овај траг — у прописаном року општини и тражећи своју имовину, која је у међувремену или продата или је пак општина изнајмљује. Општина га глатко одбија, он пише тужбу суду, а Суд му одговара да — и поред свега — „није отпао правни основ за одузимање наведене имовине“! То каже општински, а потврђује и Окружни суд, као у примеру Београђанина Милорада Љамића (одузет му је четворособан стан у улици 14. децембра). Дакле, није грешка.

ПРАВО НА ПАПИРУ

ТУ се круг затвара. Формално, људи имају право, практично, међутим, до њега не могу да стигну. Држава кроз своје правосудне органе учествује активно у свему томе и не труди се да ситуацију бар формално олакша. А и зашто би. Управо због тога оправдан је утисак да, кад јој зафали новац она доноси закон којим га обезбеђује — или непосредно порезима (као што сада то покушава да учини), или посредно — одузимањем имовине појединим категоријама грађана (као по Закону о пореклу имовине). Најчешће малим привред-

ницима, занатлијама, предузимачима, трговцима. И привидна корист није само финансијска, већ и социјална: спроводи се на овај начин својеврсна друштвено-имовинска нивелација, уравниловка, да би се приморио евентуални бунт социјално угроженог дела становништва. Али, само привремено. Јер, илузија да ће неправедно одузимање од боље стојећих користити онима који немају кратко траје. Корист извлачи само и једино надувана српска државна администрација.

Нема боље илустрације за ово од податка да, на пример општински правобранилац самоуправљања, који, иначе, од 1. јануара више не постоји као функционер, а објективно, већег посла у опису овог радног места није било у последње две године, зарадио је за децембар 1991. године више од 40.000 динара! Радио, не радио. Парв прима из буџета. Зарада му се редовно и добро усклађује са растом трошкова живота, иако је функција укинута и њему и његовим помоћницима. Даље, по најновијем закону је „на расположењу“ шест месеци. Тражећи други посао, прима плату, а не ради. При том, радници у привреди који доносе новац у тај буџет, директно или индиректно плаћају порез, зарађујући по десетак

хиљада месечно!

У овакве и сличне законске авантуре, краткорочне, без сагледавања последица, једноумна државна администрација очигледно је улазила с предумишљајем. Намерно, знајући да чини нешто што се чак коси и са правилима која је сама донела. Владајућа партија у Србији, преко своје парламентарне већине и свог апарата наставља тим путем. Свесно игнорише све негативне ефекте које би по свим моралним и правним правилима морала да исправи. Уместо тога, чак их и појачава. Јер, реч је о готово истој идеологији, па и гарнитурџији људи из претходног, чисто комунистичког режима. Они сада, као понављачи историје, поново посежу за мерама које објективно није могуће спровести, а да не причине штету највећем делу „обичног“ народа. Штету чије ће последице осетити неколико генерација. Примери су: стамбени закон са пратећим актима, који привилегује поједине категорије људи, првенствено према функцији коју обављају, па пакет пореских закона, такође благодан када је у питању опорезивање прихода функционера... Шта ли је следеће? И — докле?!

Златко ЧОБОВИЋ

ПЛУС КАРАЂОРЂЕВИЋИ

Скупштина Србије, 28. фебруара, није прихватила предлог посланика Радомира Урошевића и Слободана Ракића да донесе одлуку којом би престао да важи Указ Председништва Президијума Скупштине ФНЈ од 8. марта 1947. године о одузимању држављанства и имовине династији Карађорђевић. Иако је и ланку јасно да су Карађорђевићи, не само поименце набројани у спорном Указу, већ и сви будући, још нерођени (!) драстично кажњени мимо Устава и Закона, скоро две године не успева ниједан покушај да се званично рехабилитују. Наравно, рехабилитација не значи аутоматско успостављање монархије и престола у Србији.

Уставни суд Југославије одбио је, после дужег расправе, да оцењује уставност спорног државног Указа закључивши да није реч о општем правном акту. Било је то 3. октобра 1991. (два дана пре него што је престолонаследник Александар II Карађорђевић први пут дошао у своју земљу). Колико је Уставни суд заиста озбиљно обавио посао говори и податак да је дао и неку врсту правне поуке: потомци династије могли би да дођу до држављанства и имовине у управном поступку који би иницирали сами, али и СРПСКИ РЕПУБЛИЧКИ ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ ИЛИ МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА СРБИЈЕ ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ! Е ту долази до изражаја страх садашњег српског режима.

Не само што тужилац или министар ништа нису учинили (од Карађорђевића није се ни могло очекивати да моле за нешто што им припада, јер никада им није било суђено нити су икада осуђени за неко кривично дело због којег би могли бити лишени држављанства и имовине) него ни СПС Скупштина у пар наврата није искористила могућност да у општем правном хаосу у републици, којем је делимично и сама кумовала, узурпира власт. Овога пута у позитивним смислу, и одлучи у корист краљевске породице.

Ако се зна да Југославије, чији је Президијум 1947. године донео Указ, више нема, да је Србија — иако за сада без потпуно државних обележја — ипак држава, укидање „револуционарног“ Указа не би практично ни представљало узурпацију власти. Поготово, зато што је та иста СПС Скупштина не трепнувши прешла преко савезног закона којим је одузета земља сељацима и донела српски закон којим исправља учињену им неправду. Па републички закон о враћању имовине цркви, који је, истина, Слободан Милошевић вратио Скупштини.

Карађорђевићи су, међутим, остали на леду. Но, како ствари стоје, неће бити задуго, јер је београдски адвокат Сава Анђелковић (иницирао је поступак и пред Уставним судом Југославије) најавио да ће се обратити Савезном суду и Председништву Југославије.

Можда ће ова друга, авнојевска Југославија и наћи снаге да, у последњим данима свог постојања, врати оно што је неправедно одузела члановима породице Карађорђевић. Остаће, међутим, чињеница да званична Србија годину дана од формалне демократизације, прокламованог националног ослобађања и враћања коренима, није нашла за сходно ни прстом да макне како би вратила држављанство и имовину династији која је важан део тих националних корена. Уз неизбежну напомену да је за ову бруку искључиво одговорна владајућа, Социјалистичка партија Србије.

На основу извјештаја Републичке изборне комисије, Предсједништво Црне Горе је констатовало да је референдум спроведен потпуно у складу са важећим законом, чиме је изражена легитимна воља грађана да живе у заједничкој држави — Југославији. Предсједништво је оцијенило изузетно значајним то што је референдум протекао у мирној и демократској атмосфери чему су допринијели сви грађани и политичке партије — каже се у саопштењу са сједнице републичког врха Црне Горе, одржаној ради сумирања и оцјене референдумских резултата.

Онда када се жељени циљ оствари и постигне изборна побједа остварена подареним гласовима „већине бирачког тијела“, заиста је сувишно очекивати, поготово од једне комунистичке, тоталитарне власти да сама тражи „длаку у јајету“. То црногорска власт не жели, наравно, не само зато што за тако нешто нема никакве потребе, већ и због непобитног сазнања да јој ни једна, макар и површна анализа, ни најмање не би ишла у прилог.

Момир Булатовић са својом гарнитуром власти, свакако ће остати упамћен по томе што је први владар у хиљадугодишњој историји Црне Горе који не жели самосталност у владању. Штавише, он је све карте бацио на негирање потребе суверености и међународног признања, тврдећи да у моменту када „то“ сви имају, Црној Гори није потребно јер га је она увијек имала. Тај мазохизам отишао је дотле да су у случају негативног одговора на референдумско питање ови Милошевићеве трабанти обећали црногорској јавности — оставке.

Сувишно би се у овом тренутку било подсећати хода црногорске марионетске власти и фактографије њених политичких потеза. Не само због тога што у свему нема никакве коегзистентности, већ и зато што један организам који није господар сопствених поступака

ПОСТРЕФЕРЕНДУМСКА ЦРНА ГОРА

Црна Гора је на референдуму сумњивог легитимитета одлучила да „жели да живи“ у Југославији, „потпуно равноправно“ са другима. Једно се не зна ко „то жели“ с њом. А и зашто би.

ПИШЕ: Небојша РЕЦИЋ

— и не завређује посебну пажњу. Са тиме би се, међутим, било веома лако помирити када би се радило о руковођењу неком фолклорном дружином или, пак, земљорадничком задругом. Но када је у питању тако одговоран посао као што је управљање државом, онда је свака неодговорност разлог за преиспитивање поступака и повјерења. О добровољном укидању државе и страху од себе, да и не говоримо. Тиме би се ваљало позабавити чак и са психолошког аспекта.

ПРЕВАРА ДО ПРЕВАРЕ

Црна Гора је добила резултате референдума. Одлука 260.000 њених грађана (?) гласи да ова република „жели да живи“ у заједничкој држави — „Југославији“, „потпуно равноправно“ са другима. На биралишта је изашло преко 60% њеног бирачког тијела (?), а свега 8.000 гласача изјаснило се са „против“.

Све би ово дјеловало као истинска идилја када се не би знало и за другу страну удурме, коју је неко назвао референдумом. Међутим, када се зна да се читав посао одвијао у атмосфери силе, страха и лажи, ствари постају неупоредиво јасније. Посебно када су употпуњене сазнањем да никада, ни у једној комунистичкој земљи, није пропало ни једно изјашњавање грађана.

Оно што је свему претходило, свакако је добар разлог за констатацију да су паника и нелагодност овладали младимима из црногорске власти у толикој мјери да су сви њихови потези одавали свијест о скорашњем, по њих неповољном расплету.

Од оног дана када се Момир Булатовић у Хагу први пут покушао отргнути од Милошевићевог смртоносног загрљаја, Црна Гора је много жешће него до тада, стављена под старатељство Београда. Она је постала таоц Армије и србијанског руководства у мјери у којој је сваки њен потез морао ићи на „сје-

верну" овјеру. Ситуација у коју је, захваљујући својим газдама након тога упловила, може се означити као стање рата, социјалног безнађа, правног хаоса и свеопште анархије. Црна Гора је избрисана као фактор југословенске интеграције, а у моменту хватања прикључака Европи, окренута је од ње 180 степени. Обновљене су и њене трагичне подјеле, а мржња и непријатељи које бјесомучно фабрикује њена власт, учинили су суморним све њене перспективе.

У таквим условима, када ситуацију у којој се налази ова република многи означавају као њену окупацију, заказан је и знатно убрзан датум расписивања референдума. Конфузно и двосмислено референдумско питање, фризирано је све до оног тренутка док је остало нејасно и самим ауторима. Сувереност републике у заједничкој држави, "потпуна равноправност", "Југославија" од само двије републике (од којих се једна, и то она десетомилионска уопште није изјашњавала), само је дио контрадикторности које су обиљежиле ову комунистичку лакрдију. Закон о референдуму, скратио је рок за његово одржавање са 30 на 7 дана, све са циљем да се одлука о ступању у заједничку државу донесе прије оне босанско-херцеговачке и наравно, прије 9. марта.

Свему треба додати однос према Удруженој опозицији Црне Горе, чије су трибине и представљања немилосрдно, чак и силом онемогућаване и према којој је подигнута права хајка у поданичким државним медијима. Власт се чак потрудила и да организовањем контрамитинга пружи отпор овим "непријатељима народа" користећи у ту сврху изманипулисане раднике великих црногорских колектива, који под пријетњом губитка посла и добро знане репресије власти, нису имали много избора. Групе за притисак пријетњама и уцјенама, превасходно ускраћивањем радног мјеста, пензија, па и живота, учинили су да велики дио народа своју референдумску одлуку донесе дрхтавом руком, на неком видљивом мјесту и уз побуну властите савјести. Заправо, слободно се може рећи да је црногорска власт у недостатку сопственог ваљаног програма, све своје вербалне варијације градила на критици опозиције, на тако примитиван начин, који је прелазно до ње границе укуса. Свему треба додати вјешто упаковани мамац "заједничке државе" под именом "Југославија", које на овим просторима још побуђује носталгију за временима нерада и њему неадекватног благостања.

Више од свега, међутим, демократску јавност Црне Горе која је интеграцију на основама равноправности поодавно зацртала као основ дјеловања, забринула је чињеница да ће јој партнер у "заједничкој држави" постати република Србија, управо у тренутку најпоразнијег положаја у својој историји. Заправо, сазнање да се ради о спасавању два тоталитарна режима и подређивање читавог посла томе, учинили су да се противљење таквом чину означи као латентно антисрпство и разбратимљење. Међутим, податак да се опозиција у Србији нашла на истим таласима са црногорском, разбјеснела је црногорску власт и из руку јој избила главни "аргумент" о србофобији црногорске опозиције. Сваки нови заједнички потез двију власти за сваког грађанина ослобођеног страха, подаништва и

предрасуда, био би довољан показатељ квалитета такве политике. У Црној Гори, међутим, описана ситуација учинила је да се страх поданика појача, потези власти безрезервно и некритички прихвате, а одлука донесе мимо стварне воље њених грађана. Најамни положај власти произвео је неконтролисано агресију према онима који су тог нељудског положаја ослобођени, доводећи њене грађане у позицију лутке на концу, чији је ред потеза унапријед одређен.

ПОБЈЕДА ОПОЗИЦИЈЕ

Референдум је завршен, а опозиција га ипак слави као своју побједу. Зашто? Превасходно због тога што је био нелегитиман, а његови резултати кривотворени. Доказе за то, чак и у условима репресије која у Црној Гори постоји, веома је лако понудити.

Бирачко тијело у Црној Гори "кориговано" је из дана у дан. Најприје је износило 418.000 грађана, онда је смањено на 411.000, да би на крају било повећано на 421.000. Све то, наравно, у зависности од процјене расположења бирача у датом моменту. У посљедњи час саопштено је и да је изгубљено 5.000 гласачких листића, који су, наравно, доштампани. Све то посебно је значајно када се зна да је за пуноважну одлуку био довољан кворум од 200.000 изашлих на референдум, што ће рећи да је о судбини Црне Горе могло одлучити тек нешто више од 100.000 њених грађана, дакле шестина становништва!

Гласао је ко је хтио и за кога је хтио, независно од тога да ли је грађанин Црне Горе. То је омогућено и црногорским резервистима на фронту, избјеглицима са сумњивим идентитетом, бројним официрима и њиховим породицама, недавно приспјелим у Ц. Гору. Градови су врвили од остарјелих особа, а у спискове изашлих на референдум уписана су и њихова дјеца, која се нису појављивала на биралиштима. Забиљежено је безброј примјера да старија особа гласа за своју дјецу, унучад, чак и комшиљук! Дозвољавано је и гласање на улици, у становима, чак и у име непостојећих, избјеглих, умрлих...!!!

Иако је пред само закључење гласања голим оком било видљиво да на биралишта није изашла ни трећина бирачког тијела, по радио извјештајима изгледало је да ће до 19 сати изаћи свих 100% уписаних. Ипак, бројка се зауставила на 66%.

Када је завјеса спуштена, а резултати озваничени, није било ништа од очекиваног слава. Штавише, утисак је да су "побједници" спуштене главе и оборених погледа прослављали свој подвиг. Једино су радосни главари покушавали објаснити грађанству да се десило нешто велико. Ипак, они нису покушали наћи оправдање за чињеницу да су њихов референдум бојкотовале главне опозиционе партије, а да на биралишта нису изашли Албанци и Муслимани. Галантно су прешли и преко приговора да полиција ревносно прегледа снимке митинга опозиције идентификујући присутне, да се праве спискови неизашлих на референдум, да се однос према неистомишљеницима не може исказивати прогонима и отпуштањима са посла. (Демократичност ове власти окусили су ових дана 5 суспендованих новинара РТВ Црне Горе који су због сарадње са недјелјником "Монитор" до-

били отказе. Отпуштен је с посла и лидер најјаче опозиционе странке Славко Перовић, а многи чланови и симпатизери опозиције такође ће морати потражити ухљебљење ван државних служби).

Круна свега је саопштење Међународне федерације за људска права са сједиштем у Паризу, да је референдум у Ц. Гори одржан у условима у којима су прекршени чланови 19, 20 и 21 Декларације о људским правима. Резултат, ма какав — каже се у саопштењу — нема легалну вриједност за нас. Међународна федерација за људска права браниће такав став пред међународним организацијама код којих је акредитована — УН и ЕЗ!

УЈЕДИЊЕЊЕ ИЛИ...

Оно што црногорска власт не жели да призна, а што се мора означити као ноторна чињеница, јесте да је она у потпуности реализовала програм Народне странке. Њен програмски циљ — уједињење са Србијом, прерушени комунисти остварили су уз бројне перипетије и на начин који је лидер "народњака" Новак Килибарда овако окарактерисао: "Много је примјера када је владајућа странка кретала једним правцем, а потом народ уложио огромну енергију да је врати на прави пут". Правог пута, међутим, не би било да су лидери Народне странке остали досљедни у ставу да је референдум непотребан и да ће га они бојкотовати. Ипак, предомислили су се у посљедњи час, осјећајући близину остварења свих замисли, привучени, ваљда и сазнањем да ће њихов глас помоћи и у враћању старих имена Титограду и Иванграду.

Све би то, међутим, било у реду да до "уједињења" није дошло управо у најпоразнијим данима по српски и црногорски народ. Њихове власти, које су ухапсиле сопствене народе, након свих војних, дипломатских, економских и моралних поразних, остале су изоловане и усамљене, препуштене једна другој. Жеља да се утврде злочиначки режими, али и да Црна Гора постане надомјестак и алиби за све промашаје Милошевићеве политике, однијела је једну од својих, вјероватно посљедњих побједа. Због свега тога, Удружена опозиција Црне Горе најављује нове акције, од којих је приоритетна интернационализација црногорског питања и захтјеви социјалне природе.

Са сумњивим паритетом у новој држави, са изгладњелим грађанима, привредом у колапсу, уништеним туризмом, резервистима надомак Дубровника, реликтима државног социјализма и бољшевичке свијести, као и једном надасве крутом, неспособном и махинаторском власти, Црну Гору ни у ком случају не чекају лијепо дани. Чињеница да се крај њеном и србијанском режиму сасвим приближио, даје ипак наду да ће двије старе балканске државе којима је поново одузето државотворно име и идентитет, опет постати оно што су некада биле — дио богате и цивилизоване Европе. Наравно, као суверене државе, на интересним основама, без пасоша, без подозрења и без вјештачких пријатељстава заснованих на страху, присили и мајоризацији.

Пише: Бранка ПЛАМЕНАЦ

ЦРНА ГОРА: ПОЛИТИКОМ У КУЛТУРУ

КОЛИКО КОШТА ИЗБОРНА ПОБЕДА?

Странци у Будву не долазе због фестивала него због музеја и манастира. Црногорско руководство о томе још није информисано.

Недавно посјета председника Председништва Црне Горе, Момира Булатовића и члана Председништва Светозара Маровића. Јавној установи „Град театар“ у Будви, како се сада зове летњи, будвански позоришни фестивал, односно интересовање највиших органа републичке и партијске власти за проблеме даљег опстанка фестивала, може чудно изгледати само неупућенима.

Чудно, јер би брига била у надлежности владиних ресорних министара. Но, председник се живо заинтересовао за питања финансирања фестивала и рјешавање проблема добијања потребних зграда и сценског простора. Тако се председник републике нашао у прилици да расправља о путевима боравишне таксе која се у општинама убира од туриста. Наиме, како је новом централизацијом свих општинских надлежности на нивоу републике, предвиђено, да се и боравишна такса у цјелости упућује у републичке фондове, а одатле дистрибуира корисницима, то је фестивал остао без јединог извора финансирања. У жељи да обезбиди финансије за фестивал Свето Маровић је обећао да ће дјеловати политичким средствима како би се боравишна такса вратила општини, дакле онемогућиће

сопствену владу да прописе спроведе.

Истовремено, председник Булатовић је обећао да ће искористити свој ауторитет код војске и посредовати, да се градска Цитадела, чије просторе користи „Град театар“, а која је у својини ЈНА, додијели Будви, односно њеном фестивалу у трајно власништво.

Председника наравно нису обавијестили, да одговорни у Културном центру, док траже туђе, нису у стању газдовати сопственим објектима, јер су најлепшу кућу у Старом граду, под веома сумњивим околностима, уступили на коришћење и експлоатацију својим радницима без икакве надокнаде.

НАЈВИШИ НИВО

Није то свакако ни била брига републичких власти за опстанак културних институција уопште у свеопштој економској кризи, већ за само њен мали сегмент за мали летњи фестивал чији је идејни творац и „отац“, Свето Маровић и који му је својевремено послужио за својервну личну медијску промоцију.

Подршка Фестивала, речено је, представља подршку стварања културног, имица читаве републике! Стварање новог имица Црне Горе у свијету, између осталог, иде и преко Будве као њене туристичке и „културне“ престонице. А Фестивал за Будву представља

нешто што је и више од живота!!!

Можда су у праву, јер живот је сасвим негде друго, бар у Будви. Њихово залагање наравно није ишло даље од Фестивала. А услов његовог постојања, претпоставља барем некакву културну подлогу града. Зар летњи фестивали, лепршави, весели, скупи нису одраз богатства, културе и стандарда једног града, његова надоградња, па га стога свака општина и издржава из свог буџета! Овако, у постојећим условима то је само вештачко и политичко стварање фаме о културној „метрополи“, у трајању од четрдесет дана, у тренутку општег сиромаштва, у граду који нема ни једну културну институцију!

Будва наиме, већ годинама нема нити једног музеја, нема ликовне галерије, библиотеку, летњу позорницу, позориште... А живи од туризма! Ни један страни туриста није дошао због Фестивала у Будву, а за музеје и порушене и необновљене манастире пита. Вјештом пропагандом ствара се непостојећа слика неке културне атмосфере у којој се за 40 дана све паре потроше, а онда све потоне у провинцијско сивило, просјечност и запушеност.

Интересовање црногорских власти само за Фестивал и издизање тог проблема на највиши ниво, само је, у ствари, обавеза враћа-

ња дуга и услуга оснивачима фестивала и његовом умјетничком директору — Милораду Вучелићу. У недавном набрајању свих функција и „тезги“ садашњег директора ТВ Н. Сад, изостављена је и функција — умјетничког директора фестивала „Град театар“. За то звање надокнада је још прије двије године износила око 10.000 дин, што је тада било за око три пута већи износ од просјечног личног дохотка осталих. Ту су и ситне друге принадежности, за дуже вријеме ријешено питање летовања, јер током свог боравка у Будви, директор има обезбидијен смјештај у хотелу „А“ категорије, кола на употребу, а по потреби и отворен рачун у неким будванским ресторанима и могућност приређивања репрезентативних вечера за глумце и политичаре; за дугих летњих ноћи!

На њега би се можда могла примјенити она јеретичка изјава, коју је својевремено дао познати загребачки режисер говорећи о Дубровачким летњим играма; „Оне су потребне само нама глумцима јер се добро проведемо, бесплатно летујемо а понешто увече и одиграмо“.

МОГЛА ДА БИРА

Но, заслуге Вучелића су, наравно, много веће од ситних погодности које Будва пружа. Културни центар у Будви је био и један значајан пункт гдје се креирала политика наступа и медијске промоције црногорских политичара. Сјетимо се само некадашњег НИН-а, чије су странице биле препуне слатких породичних слика Булатовића и Ђукановића, фантастичних прича о мултимедијалном, мултидисциплинарном, међуконтиненталном и интерпланетарном фестивалу у Будви.

Познато је такође да је цјелокупан маркетинг продизборне кампање црногорских комуниста под паролом „Ми знамо како“, рађен преко Вучелића, па очевици кажу да је погодба посла текла овако: — Колико ће то коштати?

— За сада ништа, али ако побиједите ја испостављам рачун!

— Договорено! Може се само замислити какав и колики рачун је испостављен! Зато и није чудно када се у радно вријеме, цјелокупна републичка, извршна и политичка власт одједанпут нађе у Будви кад он допућује, у лику Момира, нила и света.

Међутим како ништа није трајно осигурано, то се након избора често шпекулисало о именовану Вучелића за директора ТВ Ц. Гора. Ствар није прошла, између осталог, због агресивног национализма који Вучелић у Ц. Гори испољава.

Отпор је у Подгорици био већи од њихових жеља.

Но, веома корисним за владајућу странку у Ц. Гори Вучелић се показао и на ТВ Н. Сад, тиме је црногорска ТВ заправо само добила програм више, своју „ударну песницу“, која у одсутним тренуцима за нацију објашњава када, с ким и зашто треба ратовати, када прекинути и зашто, и што је најважније они горе боље виде све наше непријатеље и њихове боје! Тако је и Ц. Гора добила видео наставу, ТВ Вучелић (Црнчевић/Коштутић/Црнчевић! А бар она је могла да бира!

Пише: Љиљана ШОП

КЊИГЕ

СПОЉАШЊА СТРАНА РОМАНА

„Падне и птица, а неће човек — говорило се о њему. А зли језици су додавали да он у ствари није био кадар да пренесе своје огромно знање са места на место.“ Милорад Павић: Унутрашња страна ветра или роман о Хери и Леандру

Никада у литератури нисам признавала категорију досаде. Такво осећање при читању (а многи га признају, па чак каткад изричу и као вредносни суд) сматрала сам лењошћу или ограниченошћу духа, у најбољем случају субјективним доживљајем на који има право само непрофесионални, тзв. обичан читалац. Неатрактивност теме, спорост или преопширеност у приповедању, експериментисање у форми, нејасност, високопарна ученост, асоцијативност која не налази широких одјека — само су неке од могућности „сметњи на везама“, али свака је од њих питање пишевог избора а читаоцу остаје право одређивања по склоности, укусу, образовању, сензибилитету.

Читајући најновије дело Милорада Павића *Унутрашња страна ветра или роман о Хери и Леандру* озбиљно сам се забринула за свој духовни склоп. Да ли није моје време за читање овог прослављеног писца, или сам га толико читала да све ово однекуд знам (понајпре од њега самог, та ово су његове приче, старе као нове, нове као старе), тек са сваком новом страницом (а по Павићу је то знак да нисам мртва) кристалише се у мени, хладно и зевајуће, равнодушно а вапнијуће осећање — досаде. Отимам се игром предвиђања расплета, комбиновањем, превртањем књиге у произвољним размацима на Херину и Леандру страну, једном речју користим све трикове које издашно препоручује Павић и додајем им властите читалачке досетке, јер како да прихватим чињеницу да ме обузима управо оно у што не верујем (досећате се — о досади је реч).

Митски љубавни пр античког света (види приручник за почетнике: *Речник грчке и римске митологије*, стр. 229, 476 и остале на које упућују регистри), јунаци Мусејевог кратког епа *Љубав Хероје и Леандра* (Опћа енциклопедија ЈЛЗ, том 5, стр. 621), реинкарнирају у једној непобитно павићевској веријанти (тачније: у више варијанти) која сеже у наше просторе и наш XVIII век (Леондер), са могућним „разрешњем“ у нашем столећу (Хера). Зашто да не? („Мит је граматика песничког мишљења, мит је граматика имагинације. Али у својим облицима он се подудару и са једном граматиком људског понашања, са синтаксом историјских ситуација и збивања.“ — Милодраг Павловић)

Радача и Миљко, Чихорић, алиас Леондер, несудбени свирач у сантуру, породичном традицијом зидар, проклетством пророчанства овенчани неимар куле на савској капији Београда, власник лабућег врата створеног за турску сабљу, јунак је повести о мукотрпном, залудном, велелепном, инатном неимарству на овим ветрометним просторима, андрићевске приче (и мотива, и теме) оденуте у павићевско рухо (понављани, препознатљиви, маниристички украси почињу ми неодољиво личити на закрпе). Градитељство у недоба, на историјским просторима руши-

Да ли није моје време (мени одговарајуће годишње доба) за читање овог прослављеног писца, или сам га толико читала да све ово однекуд знам (понајпре од њега самог, та ово су његове приче, старе као нове, нове као старе), тек са сваком новом страницом (а по Павићу је то знак да нисам мртва) кристалише се у мени, хладно и зевајуће, равнодушно а вапнијуће осећање — досаде.

лаштва, и на неуспех осуђено бежање од смрти (од судбине рођењем дате), основне су теме универзалне равни Леандеркомплекса, зачињене подтемама (импотенција, кулнарство, верски сукоби, време као просторна категорија, отуђеност стваралаца...). Тако Леондер, жртва свог животног избора и задате смрти („Свак смрт своју собом вуче до згоде“), умире у својих, наречених 12.05, у колико ће, наравно, умрети и Херонеја Букур, алиас Хера (мученичком смртју, у истом са-ту).

Други, или први историјски понављач мита, свеједно, права или наопака страна Павићеве књиге — ето вам слободе да преврћете, окрећете њоме — оригинал или одраз у огледалу, како хоћете, фикција митског обрасца као недвосмислене реалности, јесте студенткиња хемије којој коса служи уместо кашике за ципеле а чело као разбијач куваних јаја (то вам је та онеобичност, непоновљива индивидуализација на делу, мотивацијски систем *rag exellepse*, то чудо које захтева ново, још веће, све док се смисао не обесмисли чуда ради). Херу, као женски примерак ове двостране књиге, на универзалном плану карактеришу тема времена, пренета на језичку раван као мука са глаголским временом а за прошлост и садашњост, и тема смрти — комплементарна и целовита у споју са мушким примерком — уз интерпретацију мита најсуптилнији везивани елеменат између прича (и прича у причи) у проблематично романсијерску целину. Подтеме би, пак, биле: однос између оностраног и ононостраног, заблуде у чулном и духовном поимању света као реалности, синкретизам уметности, родоскрвни нагони, поново кулнарство, фатализам тумачења и интерпретирања значењских слојева као пандан пророковању будућности на нивоу разумевања садашњости...

Празњикавост насловне метафоре, средњешње слике читаве конструкције која је у функцији једног од чинилаца кохеренције, није никакав изузетак већ потврђује правило: наталожено мноштво слика узетих из исте приповедне равни, од којих су многе могле да добију статус насловне, повлашћене синтагме, изнедрило је ову, склона сам рећи обојену песничком тензијом, а специфичне невоље настају преврћењем песничке слике на прозни језик, који је увек и нешто друго: „Унутрашња страна ветра је она која остаје сува док ветар дува кроз кишу“. Ако вас се ова „мисао“ не дотиче, онда прихватите чињеницу да сте мимо свет, јер ја уопште не сумњам да ће свет бити затечен и омађијан њеном дубином, вишезнашношћу, генијалношћу без остатка!

Родоначелник романсијерске форме пророчански прописане као рецепт за роман XXI века, растаче своје предлоге за васкрс новог романа (што се мене тиче, стари роман, ако је и кад је добар, није мртав нити ће икада бити) у хитрим, ововеконим творевинама писаним у прилог властитим тезама. Прихватам историјски терет неприхватања тих општеприхваћених, глорификованих здања: *теа si pra*. Заљубљеницима у формализам нудим предлог за размишљање: *зашто Леондер има 116 страница, а Хера 98? Шта би се догодило да се Леондер скрати, или Хера продужи зарад савршенства симетрије, зарад равнотеже леве и десне стране, зарад равноправности мушког и женског принципа (или је богохулно запитати се нешто слично?)*.

Гајим истинско поштовање према разноврсним, темељним и изузетним знањима која поседује Милорад Павић, и верујем му да је знања тешко преносити с места на место, особито из паранаука и наука у уметност. Поштујући разлику између јефтиних и скупих пророчанстава (та прича спада у лепше странице *Унутрашње стране ветра*) дарујем читаоцима овог скромног прилога, којим идем уз ветар и рутинске кише похвала, читат из Павићеве најновије књиге, сматрајући га скупим пророчанством:

— Хоћеш ли један савет? Пријатељски савет? Ево га: кад завршиш кулу, немој више никада ништа градити. Бићеш срећнији. Све си, уосталом, већ показао што се има показати. Немој више да градиш!“

ФЕНОМЕН ВУК ДРАШКОВИЋ

Појава Вука Драшковића на политичкој сцени је вишеструко интересантан феномен. Увек када сам помишљао да напишем нешто о томе присетно бих се реченице коју је недавно један аутожурналист у енглеском часопису „Аутоквар“ написао о Ситроеновом моделу ХМ: „Овај модел вас не може оставити равнодушним, или га мрзите, или га волите. Толико је специфичан“.

Кроз врло дуго време имали смо на политичком „небу“ један сасвим стереотипан лик политичара (још боље „политичара“). Читаве генерације су почеле на њих да се навикавају. И онда долази шок: Вук Драшковић!

Он изгледа друкчије, живи друкчије, понаша се друкчије. Чак су му и боја гласа и дикција друкчији. Он има емоција, неки пут се загрдне, он често каже да има трему, он признаје своје заблуде и своје грешке.

Народ, навикнут на Кидриче, Крајгере и Кардеље, је збуњен. Ту нешто мора да није у реду!

Комунисти су препуни мржње, али и страха. Они су опседнути њиме. Зарија Мартиновић говори у Скупштини Југославије (пошто је Ф. Туђман победио на изборима у Хрватској) и очигледно несвесан да није код куће него у савезној скупштини каже: „Што се тиче Туђмана, ако, нека тамо њима. Мој посао је да Вуку полозим ноге. Ако то успем биће добро!“ Један посланик у Скупштини Србије се уз велику буку и смех свих посланика три пута у афекту обраћа Д. Мићуновићу са „друже Драшковићу“ и упркос општем хаосу проузрокованом његовим речима он и даље не види да испред себе има Д. Мићуновића!

Појава страха је, чинило ми се једног момента, превазишла осећај мржње. Шта ако он победи? Ајд што одоше дедињске и друге привилегије, него ће почети да плуште и кривичне пријаве за злочине и плјачку. Шта ће да раде разни Халиди ако више неће моћи да халабучу и загађују звуком простор претварајући Шумадију у Арабију? Итд...

И онда долази 9. март 91. Па он седи на оградни балкона и клати ногама! Ужас! То политичари чврсте руке и песнице никада не би себи дозволили. Стајали би горе круто са истуреном доњом вилицом као Мусолини и држали предавање.

Али, шта би ти људи на балкону радили када би „њихов“ народ неко доле почео да тамани?

Не знам. Знам да је Вук викнуо „Јуриш“ и да смо ми доле спасли част пред светом, али то је био још један потез на који су се комунисти окомили.

После, а и пре тога, отуживан је да је ратни хушач, као и да је издајник зато што није ратни хушач.

Но, сада ми је јасно, Вук није могао да добије изборе. Идуће? Видећемо. Мож' свашта да бидне.

Милутин Живковић, дипл. инж, Београд

ЈАДНА НАМ ИЗВЕСНОСТ

„Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што чистите споља чашу и здјелу

а изнутра су пуне грабежа и неправде“ (Нови завет по Матеју гл. 23)

Утренуцима свеопштег хаоса и невиђене неспособности политичара који су на сцени у Србији и уопште, не могу остати равнодушна а да Вам се не јавим.

Несумњиво је да стари људи са својим застарелим идејама, не могу ништа добро понудити овом јадном српском народу коме и сама припадам.

Ново време тражи нова, мудрија, динамичнија и цивилизованија лица која ће бити у домену овог времена.

Свака идеја која долази од српске комунистичке власти, унапред је осуђена на пропаст и неуспех. Они једноставно не схватају тежину ситуације и време у коме се налазимо.

Њихови идеали још живе у срамној комунистичкој прошлости, које се нису и не могу одрећи, они би да је оживе.

Апсурдно је да нас данас воде исти они који су пола века скривали истину о геноциду над Србима и који су омладину позивали у необјављени рат, па да би избегли одговорност сада се појављују као његови наводни „спасиоци“.

Нажалост, наш народ је склон манипулацијама и подвалама, не знајући да се иза њих крију скривени гробови по којима људи иду и не знају их. Многе да знају праву истину о свему што се догађа, верујем да би се према постојећем сасвим другачије односили, бар у оном смислу где би могли разликовати праведника од издајника и увидети ко стварно заступа њихове интересе а ко их води ка апсолутном уништењу. Методи којима се владајућа СПС служи управо иду у том правцу.

Одговорност Телевизије Београд у обмани и заслепљивању очју јавности је неспорна. Стога је немогуће предочити народу истину да би сами увидели сопствене грешке и покојали се сазнавши којим то путем иду. Ових дана како се ближи 9. март ојачани смо са огромном комунистичком кампањом и хајком упереном против демократске и праве опозиције посебно г. Вука Драшковић и г. Драгољуба Мићуновић, чиме директно отварају раздор и деобе у народу. Представљајући их у већ познатом комунистичком маниру као „унутрашње непријатеље, снаге хаоса и сараднике Туђмана“ које хоћу да руше „легално изабрану власт“ управо илустрирују своју неодговорност, неодмереност, вулгарност и бригу не за српске интересе већ напротив за очување удобних фотеља.

Незамислииво је унапред проглашавати организаторе демонстрација кривим за све последице које могу уследити.

Никаких нереда не може бити уколико су се они уразумили, у чему изражавам скепти-

цизам. Очекујем без икаквих предрасуда као што најављују да ће употребити сва средства да спрече скуп укључујући тенкове, транспортере, коњицу...

Претњама и уценама којима смо изложени не могу поколебати оне који су вољни да се на демонстрацијама појаве, још самим тим многима ће дати снагу и храброст да крену.

Дезинформацијама ТВ Бастиље верују искључиво они који „ушима слушају а не разумеју и очима гледају а не виде“. Надам се да су такви у мањини, и да ће нам ускоро засијати сунце слободе. Будимо достојанствени! Околности у којима се Србија нашла резултат је неразумне политике старомодних вођа. Па господо, то је та „извесност“ коју нам обећаше. Жртве такве „извесности“ су евидентне. Наравно, не оне који су 9. децембра допринеле да нам буде овако „хармонично и удобно“, већ најумније снаге овог народа, ми млади, будућност Србије коме је место у школама, факултетима, послу. И опет кажу „Србија није у рату“ а њени грађани гину. Где је ту логика? Коментар је излишан.

Српска власт до недавно није била у стању да се суочи са реалношћу, да Југославије у оном облику у коме је постојала више нема. Дакле ни формално. Требало је времена да то схвате, да прогледају при чему смо ми Срби све више губили.

Једнострано заговарање оног што је нереално и немогуће, доводи нас у дилему и помисао да ћемо са њима изгубити не само Југославију већ и Србију. Такозвану централну Србију нико ништа не пита, ми смо јасно је, „грађани другог реда“.

Илузорно је надати се да ће било који народ бивше Југославије са немилосрдним Милошевићем пожелети било какав споразум о заједничком животу, јер је био и остао оличење самовољног комунисте, тиранина, личности која не зна за компромис. Говор о некакој крњој Југославији највећа је завера против српског народа, јер немамо своју сувереност.

Када је реч о спољној политици она је, нема сумње, равна нули.

Неспособна дипломатија без аутентичне личности која би те интересе заступала морала је доживети крах, захваљујући њима трајне пријатеље и савезнике смо изгубили. Једино што је пошло за руком владајућој странци, јесте чивеница да су нас довели до просјачког штапа тј. глади, беде, нестацице, да су републику изоловали, од пријатеља направили непријатеља (уместо да буде обрнуто) што у историји није забележено.

Са њима заиста нема неизвесности! Будући да су нас опљачкали и до агоније довели, свако даље опстајање на власти било би фатално за српски народ.

У жељи да предстојећи дани донесу преображај и перспективу нашем народу од срца шаљем поздрав г. Вуку Драшковићу и целокупној демократској јавности.

Милица Мићић,
Ваљево

СВИ СУ НАМ НЕПРИЈАТЕЉИ

Прво нам је усмерио пажњу на Косово, на проблем српско-шпитарских односа, издигао се на тамошњој српској несрећи и сменио Ивана Стамболића. На плимни косовског незадовољства успео је да у пакету смени руководства Војводине, такозване аутономаше, па „зеленаше“ из Црне Горе и шпитарско руководство са Косова, Азем Власи је чак и ухапшен, наравно све то је постигао уз помоћ својих експоната у тим срединама. Крајем 1989. узети су Словенци на нишан, и би бојкот словеначке робе, чак се спремао и воз за поход на Љубљану, па се одустало. Следи бесмислени рат у Хрватској, са много жртава са обе стране, да би на крају прихватио да су Срби национална мањина у Хрватској, и тиме проблем вратио на почетак. Да ли су те жртве биле узалудне? Истовремено са ратом у Хрватској следе и препуцавања са муслиманима у БиХ-а и Санџаку, а и македонско руководство је постало анти српско. Уз све то нападају се и националне мањине. Оснива се удружење Мађара за отаџбину Србију, које има стотинак чланова и несразмерно више простора у средствима јавног информисања у односу на правог председавника мађарске мањине ДЗВМ.

Пошто су Срби под овом влашћу „заратили“ (негде и буквалио) са самим у Југославији, и то је било мало, кренуло се даље у суседство: Бугарска, Албанија, Маџарска, Аустрија и Италија, све наши „стари непријатељи“. Ни то није било доста. Прешло се на Европску заједницу, прво на тапету нашла се Велика Немачка, која опет постаје фашистичка, која је наш стари и вечити непријатељ „издаде“ нас и братска Русија (Једино смо ми и Куба прошле године подржали пучисте у Русији). „Издаје“ нас и пријатељска Француска, а и Енглези нешто калкулишу, гледају своје интересе. Католичка Европа, (Шпанија, Португалија, Пољска, Чешкословачка) је опет пошла у крсташки поход на православље тј. Светосаваље.

Експонент владајуће странке у опозицији Војислав Шешељ прети италијанском министру иностраних послова, Ђанију де Микелису да ће га уклонити у сарадњи са Сицилијанском мафијом! У тренутку надахнућа, Шешељ, прети објавом рата Америци, чиме прелазимо на светске непријатеље Срба. Ту су још Канада, Аустралија, Аргентина, Турска... тј. сви они који су признали Словенију и Хрватску. Шта тек да кажемо за масоне. Велика масонска ложа се заверила против Србије, а ни исламски фундаменталисти нису баш чисти. Једино нас подржавају наши „велики“ пријатељи Куба, Кина и Северна Кореја, али питање докле. У условима све теже економске кризе, Кастро тражи преговоре са САД, Кина се и званично декларирала за капиталистичку привреду, што је за нас још увек јерес, а северна Кореја ће се ујединити са Јужном, капиталистичком, значи остајемо без пријатеља у свету.

Али све то није ништа према непријатељу у самој Србији, тачније опозицији, ту је све го терориста, анти-Србин, масон, фашиста, четник, љотићевац, балиста, усташа, протува итд. Сва ова кампања против народа у Југославији, против суседа, против Европе, против света је уствари у функцији опстанка на власти, а у борби против опози-

ције. Нису овој власти непријатељи ни Хрвати, ни Словенци, ни Муслимани, ни Шпитар, ни суседи, ни Немци, ни Ватикан, ни Свет, ни масони, њима је непријатељ српски народ, тачније она половина која се децембра '90 дрзнула да гласа за опозицију.

Наш председник Милошевић је могао да иде да разговара, у Словенији са Кучаином, у Хрватској са Туђманом, у БиХ-а са Изетбеговићем, у Македонији са Глигоровом, ишао је чак у Русију да разговара са Горбачовом и Јељцином, у Париз са Митераном а и Турска му није била далеко, ни Тургут Озал. Али зато није могао свих ових година ниједанпут да се састане са вођом најјаче опозиционе странке, Вуком Драшковићем, да му пружи руку, као Србин, Србину. Све приче о српској слози после тога падају у воду, нарочито ако знамо да се званичним непријатељем Србије, Туђманом срео десетак пута, и то врло срдечно.

**ПОПОВИЋ ДУШАН
БЕОГРАД**

ГДЕ СУ ГРАНИЦЕ?

Тема овог размишљања неће бити картографске природе, мада је то прилично врућа тема данас од комшијских разговора и пијачних сусрета до разних (вашарских) седница на врху.

Радије бих се гласно упитао о границама људског достојанства и стрпљења.

Елем, већ неколико година једна гарнитура спасилаца националних интереса (класни су у међувремену пресушили јер је пропаст те идеје већ потврђена и у „колеџци“, земљи радника и сељака — данас гладних због те идеје) ведри и облачи јадном земљом Србијом. Било је ту великих идеја, масним словима од 5 цм, исписиваних у Политици и Експресу и громогласно ваљањих телевизијом, за подсећање:

— Решење косовског проблема, и с тим у вези заустављање иселавања неалбанског становништва, програм насељавања 100.000 Срба на Косову и изградња станова за ту силу рају, уз интензивни привредни развој те регије кроз повезивање са моћном српском привредом...

— Зајам за привредни препород Србије, уз све благодети које такав препород доноси...

— Нови инвестициони циклус...

— Брзе пруге и нови квалитет живота...

Много речено, много и урађено. Ко не верује може да провери. То што се ових дана званичници оглашавају уверљиво да у наредној години неће бити nestaшице хране и глади вероватно нема везе са силном одлушношћу наших спасилаца да од Србије направе малу Швајцарску (наравно са обећаним шведским селима и слободном царинском зоном у којој ће се отворити, ако ме памћење добро служи, 100.000 нових радних места).

У народу постоји изрека „Пас лаје — ветар носи“ или „обећање лудом радовање“ није важно која је ближа, важно је да брод тоне и даље, ко уме нек преживи.

Још важније је да ових дана све јавне трубе трубе о једном бауку, нека тамо издајничка, тако рећи дефетистичка, опозиција предложи народу да мало сабере рачуне и при-

БЕОГРАД ЋЕ НАМТИТИ 2 MART
КАД ЈЕ БИО СРПАС УПРАТ ЈЕДАН КВАРТ
И КАД СУ ОБЕ МАТРЕ ПАЛЕ
БРАЊИ ОВАКА СВОЈЕ ИДЕЈЕ
БЛОКИЦИЈА БРАЊИ ПРВУЈ И УЧЕСТ
А ПОЗИЦИЈА ПРВУЈ И СЛАСТ
МА КАД СУ ТА ИЦАРЕ ГРАЂАНЕ НАМЕ
ПОСЛАЛИ ПСЕ, КОБИЊУ И ПАТНАЈИЧЕ
КАД СУ УПОТРЕБАВАНИ БОСНИЈА ГОЛОВО
А ЗА ПРОВОКАТОРЕ ПОСЛАТИ ДОЛОВО
ДАН КАД ПОЗИЦИЈА НАЈЕ ИМАЛА БЕРЕ
КАД СУ КОРИСТИЛИ ТЕНКОВЕ И ТРАНСПОРТЕРЕ
У ТОМЕ ВАНУ У НЕСРЕЊУ МАРТУ
ПОЗИЦИЈА ЈЕ ДОКАЗАЛА СВОЈУ ЛУЧУ КАРТУ
ДА ЈОШТИ НЕ МИСАЛИ НА СРПСКУ НАЦИЈУ
ЗА ОУЧУВАЊЕ ВЛАСТИ УПОТРЕБИТЕ И АБИТАЦИЈУ

ETHA

том провери кусур. Свашта. Највећи непријатељи свог народа (већ доказани тиме што су заговарали да се привредни проблеми решавају провереним начином, западним тј. капиталистичким организовањем привреде, још више доказали тиме што су заговарали да се не хрли у рат и да рат добра донети неће — (обичном народу поготову) хоће да руше легалну власт, народну вољу изборима доказану.

Е, народе ако си у својој изборној вољи гласао за све ово што си сада добио:

- распад привреде
- рат са нејасним циљевима
- присилну мобилизацију
- тоталну међународну изолацију твоје земље

Можда би било добро да исто тако сада, у некој демократској форми, изразиш своју изборну вољу. Опозиција не тражи ништа више ни мање. Петиција за промену власти и протестни митинг су сасвим обични, мирни, демократски начин изражавања воље гласачког тела. Нико ниједном речју није позивао да се „куком и мотиком“ сруши власт. То што те телевизија плаши да је то „насилно рушење власти“ „пучистички покушај опозиције“ изазивање раздора и хаоса у српском народу, у историјски важном тренутку“ нека те не плаши пуно, онај коме је палидрвце догорело до ноктију мора да вршиш. Присети се само какву је улогу та пропагандна машина одиграла и до сада. Исти ови новокомпоновани миротворци који данас сеју памет до јуче су свакодневно трубили ратнохушкачки, ни једне вести нису могли да прођу без рекламирања тзв. војводе Шешеља који те је позивао у рат по сваку цену...

Можда би ваљало упитати те наше богове што изгубе она војска по Словенији и кога је тамо бранила, што се похрли у овај други рат тако самоуверено са очигледним погубним последицама и силном изгибијом, што нам цео свет окрену леђа (па и братски руски народ нас ошамари признавањем отцепљених република), шта остаде од српске привреде и обећане приватизације, где су паре из пензијских фондова, где је толика народна девизна штедња, зашто нам деца масовно одлазе у гастарбајтере, зашто много тога и докле више обмана и лажи.

Где су границе?

Милојевић Горан

ПОЛЕТ СРПСТВА МЕЊУ МЛАДИМА У АМЕРИЦИ

Био је то један од незаборавних скупова организован од стране српске омладине — омладине са „ове расколничке“ и „оне федералне“ стране. Фолклорне групе из неколико цркава са „обе стране“ из Јужне Калифорније позвале су своје родитеље и њихове пријатеље на једно пријатно вече српске народне музике и фолклора из свих српских крајева.

Међутим, тог 1. фебруара 1992. год. у сали цркве Христа Спаситеља у Аркадији, Калифорнија, млади Срби и Српкиње хтели су на један незабораван начин уручити поруку свима нама старијим: „МИ СМО САМО СРБИ ПРАВОСЛАВЦИ!“

Пошто су фолклорне групе успешно демонстрирале да је тешко изабрати најлепши цвет из богатог букета српства, млада водитељка програма, Рада Божић, је поздравила госте и уручила поруку младих организатора:

„Даме и господо, добро вече. Сви ви часни оци, сви ви чланови фолклорних група, ви наши родитељи који сте дошли да нас бодрите, ви драга публико, — добро нам дошли! Добро нам дошли у српску православну цркву Христа Спаситеља. Ја се зовем Рада Божић.“

Ово је значајно вече из више разлога које вам ја желим укратко изнети. Пре свега, ово је представа фолклорне групе „СЛОГА“ при цркви Христа Спаситеља. Ово је њихов први наступ у ерији Лос Ангелеса не само, као играчи народних игара већ и као организатори. Сигурна сам да ће се показати колико је ово вече било плодносно, пријатно, и незаборавно за све нас.

Ово вече Српског Фолклора садржи у себи још много значајнији и већи циљ. Претпостављам да многи од вас присутних то и предосећају. Задњих пар година српска омладина у Јужној Калифорнији постала је нераздвојна. Међусобно су се упознали, заволели, и са великим поштовањем се обраћају један другоме. Данас ништа није необично да наша омладина путује и преко 150 миља на било коју страну само да би били заједно на било каквом скупу српских обичаја и традиција. То је задивљујуће. То нам јасно каже нешто. Каже нам да су спремни да путују далеко, далеко до будућности...

Ја мислим да је наша омладина свесна колико је важно бити Србин; живети истим духом. Зато су они спремни да жртвују своје време и напор не само за обнову наше културе већ и очување исте за будуће генерације.

Такође вам преносим одлуку нас младих да ми више нећемо толерисати поделе наметнуте нашем народу (за нас) већ тако давно, давно време... То и јесте прави разлог и циљ нашег скупа вечерас. То је разлог зашто су групе из Сан Диега, Ескондида, Алхамбре и Сан Габриела вечерас овде. Дошли су да заједно прославимо одлуку нас младих.

Божица Петрис Пасадеа, УСА

ЧИМЕ НАМ СВЕ ПУНЕ ГЛАВУ

Знам да моје писмо није у великој вези са овим што се тренутно дешава на подручју бивше Југославије. Но, и поред тога желим да вас и српску јавност обавестим о томе како се средњошколска омладина припрема за оно што је чека и чиме јој се све пуни глава.

Можда погађате ради се о предмету „Одбрана и заштита“, типичном остатку некадашњег болшевичког режима. Овај предмет, међутим, има исти план и програм сада као и пре десетак година, што је несхватљиво. Многе су се ствари промениле али се у главама законодаваца није променило ништа. То и није неко чудо с обзиром на то да је главни човек у српској просвети Данило Ж. Марковић, вечити министар док је Слобе, Мире и СПС-а. Без и најмање намере да вас замарам желим да вам издвојим неколико „бисера“ из овог предмета.

У лекцији „Непријатељска делатност против СФРЈ“ између осталог стоји: „Међународни односи су данас више него икада веома оптерећени многим кризама и проблемима. Са друге стране старе снаге душтва: колонијалне, империјалистичке, реакционарне, снаге доминације и хегемоније и даље се супротстављају свим прогресивним процесима у свету настојећи да овакве процесе зауставе и да врате друштво у дигресију која ће одговарати њиховој идеологији и њиховим циљевима. (Ово као да је написао Борисав Јовић председник СПС-а). Да би остварио своје циљеве непријатељ се користи субверзивном (превратничком) делатношћу. Тим путем он настоји да изазове нерасположење грађана према нашем друштвеном систему. Помоћу идеолошко-подривачке методе непријатељ настоји да утиче на свест и расположење наших грађана према нашем друштвеном систему. Помоћу идеолошко-подривачке методе непријатељ настоји да утиче на свест и расположење наших грађана и да код њих развије антисоцијалистичка и антисамоуправна схватања. Та своја схватања он усмерава на поједине редакције и њихове руководеће тимове који ће у својим листовима нападати наш друштвени систем (овде вероватно спада и „СРПСКА РЕЧ“). Каже се још и да је непријатељ настојао и изазвао демонстрације студената 1968. г. чији је циљ био да се сруши наш друштвени систем и да се наметне систем који одговара земљама са Запада. „Све ово препуштам вама и читаоцима, да процене и дају свој коментар.“

Мада нисам планирао проширивање теме испровоцирала ме је најбоља новинарка међу избеглицама из Хрватске, другарица са гнездом на глави, Мила Штула. Она је у „редакцијском коментару“ у трећем Дневнику 08.02.1992.г. по ко зна који пут искористила пружену јој прилику да нападне г. Вука Драшковића и СПО за изазивање грађанског рата у Србији. Овај коментар је превршио сваку меру а садашња РТВ Србије спроводи још гору уређивачку политику него пре годину дана.

С.Д. ученик гимназије Влакотнице

РЕАГОВАЊЕ

РОДИТЕЉ СЕ И ВОЛИ И МРЗИ

Подстакнут сам „Отвореним писмом про-ти Живораду Јаковљевићу из Лазареваца“ објављеном у Вашем цењеном листу бр. 39 од 3. фебруара о.г. у рубрици „Писма“.

Међутим, желим да се има у виду, да ово није мој директни одговор на тај текст, већ само повод да се покуша учинити један другачији приступ.

Црква „Светог Димитрија“ у Лазаревцу, није одувек изгледала као данас. Многи овде до скоро нису ни знали ни како им се зове црква.

Почев од својих ктитора и добротвора, претежно повратника са Солунског фронта, старих Лазаревчана, трговаца, занатлија, кафеџија и сељака-домаћина, као и оних сиромашних, побожних (да споменем само оне који су ми још у сећању: Брану Станића, Љубију и Жижу Ранђелић, Брану Ненадовића, Саву Алексића, Танасија-Тасу Марковића и многе, врло заслужне, којих већ одавно више нема) подигнута уочи рата на доминантном месту са погледом на Врпаче Брдо, да би била тешко оштећена бомбардовањем (колико знам, остао је неоштећен само полијелеј, сличан оном на Опленцу, као и сама црква), јер се веровало да се у њој крије краљ са пратњом.

После рата, црква је била у жалосном стању.

Кров је прокишњавао, стакла на прозорима су поразбијана од стране неких несташних омладинаца праћкама, од којих је један, на питање овог свештеника „шта раде“, узвикнуо „живела КП“.

Вода је испуњавала ходнике у крипти спомен-костурнице, а кроз полупане прозоре улетале су и птице.

Скрнављена је на разне начине и споља и изнутра, а непосредна околина изрована огромним јамама у виду кратера од бачених бомби, а и поглед на њу са главне улице, био је заиста намерно заклоњен зидањем једног грозоморног здања у виду стамбене зграде и започињањем градње приватних кућа унаоколо.

Али, као што рече Првомученик архиђако-кон Стефан или сам Исус „Опрости им Господе, они не знају шта раде“.

У њој су Божију службу служили многи свештеници, између осталих прота Боривој-Бора Ђорђевић, који је био приморан да напусти Лазаревац 1952. године. Иако тешко болестан и стар, може и сада, поуздано сведочити о том времену и о односу према вери и цркви и према њему лично и његовој породици. Пре око 35 година, дошао је у Лазаревац млад свештеник, богослов Живорад-Жика Јаковљевић са супругом. Убрзо им се родила и ћерка. Зашто баш он и зашто баш у ову парохију, божији путеви су непознати.

Бог и они знају, шта су све преживљавали, станујући најпре приватно и у каквом је стању затекао цркву.

Ондашњи, такозвани „високи“ руководиоци из Београда и Републике енергично су тражили да се кости ратника избаце из костурнице, тј. цркве.

А кости су оно последње што остаје од сваког од нас.

Несвикли да поштују живе, нису знали да поштују ни мртве.

Великим трудом и залагањем овог свештеника и вероватно уз ангажовање Патријаршије, то је било спречено, тако да овде и сада, као на једном једином месту у свету (поред Ваље де лос Цандос) почивају кости и једних и других.

То је свето место, које су са пијететом и дивљењем походили многи, укључујући и преживеле старе ратнике из балканских и Првог светског рата, 1300 каплара, делегације војних академија са разних страна света и други, које је увек сачекао и испратио, уз незабораван час историје славне Колубарске битке и њеног великог стратега војводе Живојина Мишића, управо овај свештеник.

Веома су ретки били они који су контактирали са њим, избегавајући, највероватније плашећи се или желећи да тако манифестују своју „чистоту“ и подобност, а он је желео, да као пастир комуницира са свима и по дужности, по својој младости и по својствима своје личности.

У цркву је годинама, од рата на овамо, долазио веома мали број људи. Могу да посведочим да су о великим празницима редовно долазили покојни Никола Јанић, који је увек износио плаштеницу, покојни Јован Стефановић „Шпиртуља“ са супругом Госпавом, госпођа Драга Јуричић, Станка „Миђукина“ и моја мајка, инжењер Мија Илић, Мића „Емил“ и Света „Ђурчија“, затим Драга Михаиловић са супругом и племенита Снежана Поповић са својом духовном браћом у Христу (са посебним уважавањем помињем њихова вредна имена), још неколико људи и жена из вароши и више од нас, један број сељака из околних села, сиромашнијег или средњег имовног стања, по који Циганин из Лукавице и двоје-троје психотично религиозних особа.

Црквени одбор је био састављен углавном од побожних сељака и по којег пензионера (убоги Пашић и Брана црквењак). Можда је то било у складу са Богомољачким покретом владике Николаја или можда пре у складу са временом, можда је тако хтео, не бирајући их у то „проскрибовано“ тело, отац Жика, неке, којима је тамо било место, да заштити, можда.

О раду на некој духовности, није могло, тачније није смело бити речи, због познате паранормалности, веома изражене у том времену.

Будући да сам био гладан тога, а сит онога (да потсетим на ТВ дневнику и друге информативне емисије, које су доводиле до тешке ситуације), упућивао сам се на друге изворе (посете манастирима и другим црквама, слушање предавања у Патријаршији и на Богословском факултету, личним контактима и разговорима са интелектуалцима и духовницима без премца као што је Др. Владета Јеротић, затим Господином и уваженим колегом Др. Предрагом Говедаревићем, ортодоксним господином Сашом Јуричићем, српским апотекарком, узоритом начелницом Др. Јеленом Радојевић-Таушановић и другима, литерату-

ру, све до ходочашћа Светој Гори и Хиландару). Био сам и лично незадовољан због различно стања духовности у нас, духовне парализе или празнине, која је предуго трајала.

Господин др Владета Јеротић ми је говорио да хришћанство не подразумева обавезно високу ученост, већ нешто друго, што наши свештеници, углавном поседују. Али, овде није реч о мени и њима, већ о протојереју Живојеру-Жики Јаковљевићу. Уз помоћ народа овог краја и свештенства, под вођством овог мудрог свештеника његовом способношћу, предузимљивошћу, ентузијазмом, упорношћу и на првом месту вером, као и неоспорном вештином у комуникацији са атеистима који су одлучивали о средствима, дошло је до веома значајних акција у погледу обнове и уређења цркве (спомен-костурница, препокривање крова бакром, „позлата“ крста, ангажовање грчких мајстора из Атине у украшавању зидова цркве фрескама и друго), као и других црквава у парохији, учључујући започету градњу и шест потпуно нових. Неки атеисти су, уз обавезно истицање свог атеизма, ипак имали потребу да учине „Бог подсвести“ Виктора Франкла најбоље објашњава овај феномен. Многе друге каритативне активности, упућивање тона угља, пшенице и другог манастирима, приложи за избеглице, организовање посета манастирима и друго.

Одговорно тврдим да ни у једном случају, када то није објективно било могуће као ни погинулом војнику на фронту, уз учествовање шест свештеника, опело није наплаћено.

Примедбе које се могу чути на њихов рачун у погледу цена за крштење, венчање, сечење славског колача и друго, спадају у оне типично људске реакције, попут оних на услуге и цене ТВ и аутомеханичара, водоинсталтера и др.

Једног зимског дана и по лапавици, сахрањиван је чувени свирач Маки, Циганин из Лукавице (са многима сам друговао, а неким и кумовао). Отац Жика је са терасе Макијеве недовршене куће одржао тако дирљив и надхнут говор, да је то могао учинити само човек дубоких и снажних емоција.

До мене је дошла и веома ласкава оцена Његовог Преосвештенства владике Саве о протојереју Живојеру Јаковљевићу и о свештенству ове парохије, као једне од најбољих у Епархији крагујевачкој.

Зашто некад у односу на неког и нешто, тако сужавамо светлост сећања и зашто је „тешко оном ко све памти“.

Црква је у симболици Сигмунда Фројда симбол МАЈКЕ.

Родитељ се и воли и мрзи.

Проблем ауторитета, зависти, љубоморе, агресивности и пројекције и овде свакако постоји.

Уистину грешни
Др. Јово Ђ. Ковачевић
неуропсихијатар из
Лазареваца

У ТУНЕЛУ УСРЕД МРАКА...

Ових дана сведоци смо невиђене и бесомучне кампање коју спроводи СПС против опозиционих странака преко свог

гласноговорника РТБ не скривајући своју патолошку мржњу и страх од губитка власти, а поводом захтева Демократске странке за подношење оставке председника републике. Потписивање петиције за поменутом оставком као и неумитно приближавање 9. марта доводи до лудила позиционе другове те даноноћно, неуморно на сва уста по целој Србији и српским земљама нападају и блате опозицију, заборављајући при том да је у целом свету (свм Кубе, Кине и Кореје) управо то улога и посао опозиције. То њихово понављање стално те истих фраза толико је досадно да оставља народ потпуно равнодушним јер није велики број грађана чији кредит још ужива ова владајућа гарнитура.

Непрекидно поручивање да се власт ванинституционално и ван парламента не може добити никог не обавезује јер власт која за годину дана не оствари и не испуни ама баш ни једну тачку из свог програма него учини баш супротно било из неспособности или из неке друге намере, губи легалитет и легитимитет у народу и као таквој време је да оде не чекајући истек мандата од четири године јер се бојим да би смо после истека тог времена вођени таквим креаторима наше лепше будућности позавидели чак и Сомалији и Танзанији на миру и благостању или бисмо храбро кренули у освајачке походе на складишта и магацине хране као наши суседи у Албанији.

Ових дана СПС-жбирови крећу по земљама српским скупљајући поене за себе и за ЊЕГА — ВЕЛИКОГ БРАТА, организујући трибине на којима из све снаге, из свег гласа кукају зашто баш сад када наш председник и Србија уживају толики углед у свету (смешно је коментарисати) и после свега што је председник учинио за ову Србију (наши стомаци то најбоље осећају), да се нађе некаква опозиција која тражи његову оставку. Симптоматично је са колико цинизма скупљачи СПС-поена (Шкундрић, Југослав Костић, Панков, Јокановић, Игић и остали), као успех приписују себи све оно што су у предизборној кампањи нудили (мир, благостање) не хајући што су нас довели управо до супротног (рат, глад и беда) и што их народ због тога псује и куње.

Сведоци смо да ТВ дневник телевизије Београд задњих вечери готово целокупно своје временско трајање посвећује нападима и клеветама опозиције. Ту су као некад присутни телеграми и писма подршке СПС-у, а осуде тих и тих итд. ТВ дневник емитован 17.02.1992. до 19,59 часова буквално је био испуњен таквим садржајем тако да није било ни једне информације о догађањима на ратишту или о некој привредној теми. Остаје запамћена у том дневнику изјава потпредседника Скупштине Републике Србије друга Јокановића који у одбрану председника републике изговара антологијске речи веома препознатљиве и које као да су отргнуте од заборава а карактеришу једну епоху чији би повратак многи радо пожелели. Он каже да се Слободан Милошевић појавио као зрачак светлости у тунелу, у мраку, светлост за којом смо ми пошли итд. итд. Не асоцира ли то на оно: У тунелу у сред мрака сија звезда петокрака. Коментар није потребан. Овде неможе бити речи о песничкој надаћности друга Јокановића, пре ће бити да се ради о врсном оратору (друг је текст додуше читао), а вешто

баратање речима у „богатом“ фонду истих резултат је 40-годишњег марљивог вежбања и калења у револуцији која тече чарсто се држећи скута Јосипа Броза.

Друга ствар која ме онеспокојава је назови раскол у Српској гарди, која ће несумњиво кад-тад постати елитна у будућој Српској војсци. Командант Лајновић се тако жестоко борио (читавих 37 минута) у недавној ТВ емисији против једне жене — Данице Драшковић да се вероватно Гишка преврће у гробу што је за свог заменика предложио такву „јуначину“. Зар може ико бити тако наиван и поверовати да владајућа странка тако душебрижнички организује читаву ТВ емисију о српској гарди коју је тако жестоко прогањао јер је била формирана по програму СПО и чијег је првог и правог команданта Јурила полиција у Београду, да иза тога не стоји примарни интерес странке на власти да се преко гарде унесе раздор у СПО.

Да будем јасан, Црногорци јесу наша српска браћа али зар није целисходније формирати Српску федерацију за коју се залаже опозиција у коју би ушле држава Србија, српска Црна Гора и остале српске земље са територије бивше Југославије. Овако, као да се наша власт стиди свог српског имена па би нас радије ујединила и са општином Иванград само да задржи име Југославије као да има лепшег имена од имена СРБИЈА. Посебна је ствар што ће народ у Црној Гори бити питан дали је за то или не а народ у Србији нема намеру нико да пита. Он мора увек да мисли и каже како му се нареди. Веома демократски. Значи, да ће наш огољени и изгладнели народ задржати (а богме и издржавати) у наслеђе и ЈНА и будуће савезне органе и организације. Можда влада има у плану проширење капацитета топчидерске штампарије. Дали је шанса Србије отржење управо референдум у Црној Гори? Јер, ако би Црногорци изгласали сувереност, можда ће се и наши ДРУГОВИ сетити да је држава Србија постојала и пре Југославије и да јој баш ништа не фали да то постане и данас, само омеђена првобитним границама и ако Бог да под круном и са белим орловима.

И после свега како јадно и цинично звучи тако олако и већ досадно проглашавање издајником српства сваког кога се ОНИ плаше и кога мрзе да то постаје смешно. Зар имају морално право да прогласе националним издајником Вука Драшковића, ОНИ који се стиде и имена своје државе? Напасти Вука да распродаје Србију Мађарима је глупо и офуцано. Није им ни пало напамет да цитирају онај део његовог говора где он каже да је Србија недељива и да је Војводина Србија него нас грађане Србије третирају као гомилу маломумника који морају да сваре све што им они преко њихове „врле“ телевизије сервирају. Рећи да Вук Драшковић и Стјепан Месић раде на истој ствари тј. да је циљ обојици растурање Србије је веома забавно и духовито поготову ако се пренебрегне чињеница да је он први јавно предочио страхоте усташког геноцида када су сви били у мишијим рупама и због тога итекамо сносио последице тадашње српске и југословенске политичке врхушке.

инжењер Јован Блдић,
Неготин

ОТВОРЕНО ПИСМО МИРОСЛАВУ ЂОРЂЕВИЋУ,

ПРЕДСЕДНИКУ СРПСКОГ САБОРА УЈЕДИЊЕЊА

Драги Мирославе, свом писму од 17. марта ове године, у време када се још увек само размишљало и планирало о одласку делегације Српског сабора уједињења (ССУ) у Југославију, покушао сам да Ти укажем на погубност дружења са комунистичким властодршцима; говорио сам да треба избећи посету Слободану Милошевићу и влади Србије, да ће се, у противном, пропустити прилика да се у организацији окупи највећи могући број Срба у расејању, да нам овакви „потези“ нису потребни. Напоменуо сам и да комунисти никада нису били способни за дијалог, да „разговор“ са њима нема смисла, поготову у време када се назире крај комунизма (и) у Србији.

Одговорио си ми (25. март) да „ми нисмо гости комунистичке владе, нити њу посећујемо“. Још си, између осталог, рекао: „како ћемо ми, Срби у дијаспори, показати том нашем угроженом, мржњом заокупљеном, и од целог света напуштеном, српском народу да смо и ми Срби, да хоћемо да му помогнемо, да га нисмо заборавили, да га нисмо препустили Милошевићу и комунистима?... Како објаснити... да се... плашимо да Милошевић може наш долазак да искористи у своје сврхе?... Ко ће помоћи Србима у отаџбини ако не ми?... Да је среће и памети, сви Срби у дијаспори би требало да подрже нашу мисију...“.

Неубеђен Твојим „аргументима“ и будући свестан да се моја бојазан заснива на искуству са комунистима, неко време сам се бавио мишљу да Ти поново пишем али, пошто нисам веровао у могућност да могу да убедим руководство ССУ-а да промени план посете, одустао сам, надајући се да се моје слутње неће обистинити, и да ће посета проћи без штетних последица.

На жалост, испало је много горе него што сам се бојао. Делегација ССУ-а дружила се, за време посете, углавном са комунистичким властодршцима и њиховим, каткад прерушеним, послушницима. Са председником Српског покрета обнове, најјаче и најбројније опозиционе странке, није нашла начина да се састане. О посети је, углавном и највише, писала режимска штампа. Колико знам, интервју с Тобом објавила је једино „Политика“, звана и „Слободанка“, а ова је и једина издавачка кућа коју је делегација посетила.

Твој утисак: „Господин Милошевић је био врло искрен...“ је тешко или немогуће разумети. И не ради се само о томе да свој закључак у поменутом интервјуу ниси ничим поткрепио; Теби, изгледа, није јасно да искреност никада није била својствена комунистима, да су на власт дошли, и одржавају се, обманом, да, чак и у овим судбоносним данима за српски народ, када Срби свакодневно гину, обмањују, тврдећи да Србија није у рату, да су мобилисани резервисти — добровољ-

ци! Обмана којом се властодршци управо служе је најгрознија од свих, јер изискује животе углавном младих Срба међу којима је највише њихових политичких противника, у рату који су они изазвали, и распирују, да би сузбили незадовољство у народу, изазвано све нижим животним стандардом, глађу која прети све већем броју радника и њихових фамилија и недостатком основних права и слобода, и тако се одржали на власти.

И даље: „Наша намера, међутим, то смо нагласили, није да се бавимо политиком, нити ми желимо да помогнемо било коју партију... Дошли смо овде искључиво вођени српским интересима...“ Где је ту памет, где разум, где, поготову, српски интерес? Наш народ је одавно рекао: „С ким си, онакав си“. Хоћеш да кажеш да дружење са комунистима није и изражавање мишљења о њима, њиховом легитимитету? Српском народу су организације, које су „вођене српским интересима“, а у исто време помажу комунистима да се одрже на власти, потребне као човеку још једна рупа у глави, али су комунистима добродошле као још једно средство за обмањивање народа, па њихово оснивање свесрдно помажу; у Београду су недавно основани Српски сабор и Народни фронт Југославије. Како може ССУ, који у свом програму има антикомунизам, демократију и српски интерес, ако већ неће да помаже одређену партију, да се не сврста на страну опозиције, како може да буде аполитичан, кад је политика, стварно, одраз става, начин да се изрази мишљење? Крајње је време да се схвати да интереси властодржаца и српског народа нису истоветни; стварно, да, ако хоће да се помогне народу, ови (интереси) МОРАЈУ да се одвоје. У противном, уместо да се помогне, одмоћи ће се.

Безумље у Србији се наставља; народ се навикава на насиље, слично оном из 1945. године, када су људи стрељани због клевете, без разлога; људи се жигосу, праве се спискови оних с којима се треба обрачунати; опозиционе партије се приморавале на ограничавање активности невидљеном пропагандом и застрашивањем. И, као врхунац, сматрајући ваљда да је народ заборавио раскол и крваве обрачуне из прошлости за које су они одговорни, комунистички властодршци хушкају Србе на Србе, Србе „на месту“ (читај: истомишљенике) против Срба „издајца“ (читај: политичких противника), Србе из Крајине против Срба у Србији. А на списку званица ССУ-а за скуп у Чикагу почетком новембра налази се и име (друга?) Будимира Кошутића, потпредседника владе Србије, најпослушнијег послушника Милошевића, човека који се, за дивно чудо („!“), с невероватном лакоћом укљопило у припрему народа на насиље и страховладу; осмон, крут, надут и „свемоћан“, како већ доликује узнапредовалом послушнику, он је недавно на трибини у Суботици (види лист „Време“ од 7. октобра) изјавио: „немојте... да нас натерате (ви, неистомишљеници, моја примедба) да употребимо последња средства, јер... тада за оне који нас нападају неће бити ништа осим ужаса“.

Нека нам је Бог у помоћи.
Др Светислав Пауновић, председник М. О.
Српског покрета обнове Чикаго
П.С. Моје чланство у Српском сабору уједињења престаје са објављивањем овог писма.

Писмо председнику СО Рековац и Народном посланику Г.-дину Милану Витићу

ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДНИЧЕ!

Како наш проблем нисмо могли да решимо личним контактима с Вама, зато Вам се обраћамо овим отвореним писмом.

Почетком јула месеца 1991. године, уз Ваше „залагање“, а на наваљивање Народног посланика г-дина Михајла Марковића, добили смо просторију за рад наше странке. Тога дана, уз освећење просторије, приредили смо малу свечаност, којој сте присуствовали, на наше задовољство. То је био знак да ће између наше странке и Вас као председника Општине бити неке сарадње без обзира што сте члан (и председник) владајуће странке у нашој Општини. Помислили смо да сте председник Општине свих грађана, а не само члановима Ваше партије. Та наша заблуда трајала је кратко.

Два дана након усељавања у просторију, уз Вашу сагласност, скинут је струјомер и тако смо остали без електричне струје. У личним контактима, Ви сте нам обећали да ћете тај проблем брзо решити, само да се мало стрпимо. То стрпљење ево траје већ осам месеци.

Састанке Општинског Одбора завршавали смо уз свеће. То је и било подношљиво све док нису почели хладни дани.

Ви знате да та просторија нема димњака и да је њено грајање могуће једино на струју. Како нема струје, нема ни грајања, па се наш рад обавља и на температурама испод нуле.

Били смо Вам захвални, што смо добили просторију иако подсећа на затвор. На прозору металне решетке, а врата блиндирана. Били смо задовољни иако нема санитарног чвора.

Господине председниче, увек сте у разговору са нама говорили да никада нисте били комуниста, да вам Ваши замерају што сте се ангажовали око проналажења просторије за наш рад. Како да Вам верујемо кад се управо понашате као прави комуниста бољшевик. Питаћете на основу чега то тврдимо. Па ево господине председниче:

1. Искључење струје у нашој просторији, ради онемогућавања рада наше странке.
2. Организовање трибине СПС 7.02.1992.г у 10 часова за време рада. Трибини су вероватно морали да присуствују и неки радници Јавног комуналног предузећа „Мермер“ (Вероватно што су просторије ЈКП у Општинском комитету — опростите у згради СПС).

Неке службе у Општини нису радиле, јер су службеници били на трибини. Колико је, господине председниче, лекар из Дома здравља напустило ординације, остављајући пацијенте, који су превалили пут и преко 20 км., а остали без лекарске помоћи?

3. Доставили смо Извршном савету СО захтев за промену назива Главне улице. Ви то не стављате на Скупштину а достављате нам одговор како ћете узети у разматрање и да се с тиме слажете. Дајете комунистички одговор: „хоћемо, али ништа не мењамо“. На сва уста галамите на Њега као највећег србодера, али како да избришете његово име када Вам је он подарио црвену петократку којом се дичите.

„Директор Јавног комуналног предузећа „Мермер“ („Мермер“ — без Мермера) је истовремено и директор Фонда материјалне производње. Како је могуће да један човек истовремено буде директор фирме која изводи радове и фирме која плаћа те исте радове. Само да напоменемо да је исти човек и председник Извршног савета СО.

5. За избор горе наведеног ЈКП била је потребна „морално политичка подобност“, а не стручност и искуство у руковођењу. Изабрани директор од странке има књижицу СПС и Економску школу а противкандидати само дипломе Високих и Виших школа са по 10. година на руководећим радним местима.

6. У октобру 1991. године добили сте телефакс од резервиста, из наше општине, са фронта, који су од Вас захтевали смао да га прочитате на седници Скупштине.

Колико сте учинили да породице ратника добију припадајуће повластице?

Зар Вам, господине председниче, све ово не говори, да је реч о комунисти.

Господине председниче, како смо најјача странка у општини, то захтевамо да учествујемо у доношењу одговарајућих одлука које се тичу развоја општине и живота њених грађана.

Зато захтевамо:

1. Да на седнице СО позовете и председника нашег Општинског Одбора.
2. Да нам одмах обезбедите услове за нормалан рад.
3. Да донесете одлуку о промени назива Главне улице у улици Краља Петра I, а улици Обрада Живковића у улици Краља Александра I. Такође променити називе следећих улица:
 - а) 7. јула,
 - б) Лењинове,
 - ц) 4. јула,
 - д) Моша Пијаде.
4. Раздвојите функције директора Јавног комуналног предузећа и директора Фонда материјалне производње, како би се избегле махинације.
5. Да се поведе истрага о изградњи водо-

вода у Рековцу, који и данас после 15. година градње нема употребну дозволу.

6. Да се убрза процес враћања земље сељацима, која је неправедно одузета.

П.С. Ово писмо је упућено Г-дину Милану Витићу, председнику Општине и Народном посланику, дневним листовима „Политика“, „Борба“ и „Вечерње новости“, локалном листу „Нови пут“ и часописима „Српска реч“, „Он“ и „Погледи“ и свим Месним заједницама општине Рековац.

**ОО СПО РЕКОВАЦ
ПРЕДСЕДНИК
Дипл. инг. Милодин Поитић**

СЕЛУ МАЂАРУ ТРЕБА ПОМОЋ

Користим прилику да се обратим свим читаоцима овог листа, који по мени врло поштено пише и обавештава јавност.

Село Мађаре које се налази на тремеђи између Прокупља, Блага и Куршумлије има преко двеста домаћинства, додуше углавном старачких. Од како је пре две године први пут после рата „Нишекспрес“ пустио аутобуску линију кроз село Мађаре почели су и млади људи да се враћају у село.

Школа је била укинута, па је пре пар година обновљена, са доласком младих људи чија деца иду ту у школу а они путују на посао до Прокупља, Блага и Куршумлије.

Сва села у околини имају асвалтне путеве а једино село Мађаре нема асвалтни пут, дужина тог пута је пет километара.

Сељаци села Мађара су се обраћали општинским оцима, али увек су дочекани са неразумевањем или су испраћени „хоћете да се повежете са вашим четницима у градовима, е то ћете да причекате“.

Морам да напоменем да је ово село за време рата од хиљадудеветстотиначетрдесет прве до четрдесет пете имала једну чету у редовима војске Драже Михаиловића, зато је све време било запостављено у скоро свим облицима помоћи општини, и шире заједнице.

Надам се у Бога да овај режим неће зауставити процес демократизације и користим прилику да се обратим свима добронамерним да помогну ове сељаке који су трпели више од педесет година.

Село Мађаре има врло повољни положај и трасу пута, али није било подобно у политици и опредељењу до сада, а сад би требало да покажемо тим људима да им је дошла слобода и да нису скроз заборављени, да осете и они и околина да је дошло друго време, да у Србији има демократски оријентисаних снага.

Верујем да ће овај најдемократскији опозициони лист и његови многобројни читаоци допринети да се помогне овим поштеним сељацима села Мађара у Прокупљачкој општини која је и центар Топличког округа.

Неће ваљда престоница Топличког округа Прокупље дозволити да и у будуће село Мађаре удаљено свега петнаест километара има неасфалтирани пут; не заслужују то ови поштени сељаци.

**Мија Живковић
Прокупље**

СОФИХ

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ, ЛИЗИНГ И ФИНАНСИЈСКЕ УСЛУГЕ СА О.О.
32.000 ЧАЧАК, БУЛЕВАР ОСЛОБОЂЕЊА 30,
Телефон 032/32-472, Телефакс 32-473

Ц Е Н О Р Н И К

ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

1. Оглас у колору

1. Задња страна корица формат 1/1 90.000,00 дин.
2. Друга и трећа страна корица формат 1/1 75.000,00 дин.
3. Четврта, пета, шеста и седма страна корица формат 1/1 ...
... 65.000,00 дин.
4. Вињета на насловној страни — по договору 50.000,00 дин.

2. Црно-бели огласи

1. Унутрашња страна формат 1/1 45.000,00 дин.
2. Унутрашња страна формат 2/3 36.000,00 дин.
3. Унутрашња страна формат 1/2 30.000,00 дин.
4. Унутрашња страна формат 1/3 24.000,00 дин.
5. Унутрашња страна формат 1/4 20.000,00 дин.
6. Унутрашња страна формат 1/8 12.000,00 дин.
7. Унутрашња страна цм/стубац 1.500,00 дин.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“

ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА:
РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ БЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАЈ-
ЛОВИЋА, страна 500, ћирилица, цена 360 00 динара
 2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА,
страна 230, ћирилица, цена 280,00 динара
 3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
СЕЋАЊЕ ИЗ РАТА
страна 230, ћирилица, цена 280,00 динара
- СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА
РАТА.

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

Издавачко предузеће „ЧИЧА“ 11000 Београд
Сретена Младеновића 1/5 Тел. 011/620-891, 628-242
Поручујем књиге

под редним бројевима _____

за укупно динара _____

(презиме, име оца и име) _____ (занимање) _____

(број поште) _____ (седиште поште) _____

(улица) _____ (број) _____

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датих бројева
телефона.

ИЗУЗЕТНО ВРЕДНЕ КЊИГЕ — ПОВОЉНЕ ЦЕНЕ

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце комплетом бројева.
Комплети или појединачни бројеви могу се
наручити уплатом на жиро рачун број
60801-603-27562 СДК Београд или девизни
60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка
Београд

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од бр. 1. до бр. 38.
Напишите који број наручујете.

_____ (име и презиме)

_____ (улица и број)

_____ (место и поштански број)

РАВНОГОРСКИ ЗАВЕТ

ЦАР У ПОРОБЉЕНОЈ ЕВРОПИ

ГОРСКИ ЦАР

КОМАНДАНТ

ВОЈСКЕ У

ОТАЉИНИ

МИНИСТАР ВОЈНИ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ

**НОВО У СПО
КОМЕРЦУ!**

УСЛУГА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПРИВАТНИХ ПРЕДУЗЕЋА — БРЗО И ВЕОМА ПОВОЉНО!
Чланови СПО-а, ако желите информације или савете у вези са регистрацијом приватног предузећа, у СПО Комерцу ћете их добити **БЕСПЛАТНО**, а ако се одлучите да оснујете и региструјете приватно предузеће у СПО Комерцу ћете уз чланску карту СПО добити попуст!
Зна све ближе индормације тел: 559-588.

**СПО КОМЕРЦ,
Агенција за
маркетинг,**

1. СВЕЧАНЕ ЗАСТАВЕ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ

— димензије 80x50 цм по цени од 1200 дин.
— димензије 140x80 цм по цени од 1900 дин.

— димензије 300x150 цм по цени од 3500 дин.

2. СРПСКЕ ЗАСТАВЕ, шивене од атлас свиле и са грбом Немањића:

— димензије 50x35 по цени од 800 дин.
— димензије 80x50 цм по цени од 1500 дин.

— димензија 140x70 цм по цени од 2800 дин.

— димензија 200x100 цм по цени од 3500 дин.

3. СРПСКИ ГРБ — КОКАРДА

— велика по цени од 300 дин.
— мала по цени од 200 дин

4. ПОЗЛАЂЕНИ СРПСКИ ГРБ — КОКАРДА

— велика по цени од 700 дин.
— мала по цени од 500 дин.

5. БЕРЕТКЕ ОД НЕПРОМОЧИВОГ ПЛАТНА

— свих величина за децу и одрасле по цени од 900 дин.

**СПО КОМЕРЦ —
Због великог
интересовања
оглашава продају**

аудио касета:

1. ЧЕТНИЧКЕ ПЕСМЕ

— у извођењу Николе Урошевића — Геце. Цена 600 дин.

— Спремите се спремите, четници!

— Од Топопле па до Равне Горе

— Марширала Краља Петра Гарда

— На планини на Јелици

— Ђуришићу, млад најоре!

— Над Краљевом живаватра сева, и многе друге песме.

2. ОТАЦИНСКЕ ПЕСМЕ — Аудио касета са песама:

— СРПСКА ХИМНА „БОЖЕ ПРАВДЕ“

— Косово је српска земља

— Омладинци равнгорци

— Планино мајко планино

— Химна Крајини

Цена 600 дин.

**СПО КОМЕРЦ —
ЕКСКЛУЗИВНО!**

ВИЈЕНАЦ СРПСТВА

— Певни пут аутентични текстови наших песама на аудио касети у извођењу народног гуслара Каеличић Миладина и вокалне групе „Србија“.

— На сред горе Романије четнички се барјак вије

— На Авали покрај Београда окупља се краља Петра гарда

— Равном Гором цветало цнијеће

— Олтар Равне Горе

— Пњсма краљу Перу Другом

— Песма Книнској Крајини

Трајање касете је 45 минута. Цена 600 дин.

Сви предмети се могу поручити поручбеницом на адресу:

СПО КОМЕРЦ, П.Ф. 132, 11030 Београд или на тел. 559-588 нон-стоп!

ПОРУЏЕНИЦА

Неопозиво наручујем предмете:

Поручене предмете и трошкове поштарине платите поштару ПОУЗЕЋЕМ!

име и презиме _____

адреса _____

ŽIVOT SVAKODNEVNO POSTAVLJA MNOGOBROJNA PITANJA

SIGURNI LJUDI

ZNaju PRAVE ODGOVORE

D. D. Z A O S I G U R A N J E

EVROPA INTERNACIONAL

O S I G U R A V A

11070 Novi Beograd; Palmira Toljatija 3; Tel: 011/606-542

Ђорђе Вукоче

НАГРАДНА ИГРА

Након експозеа председника Републике на ванредном заседању Скупштине Србије, посланик Зоран Хорван јавно се упитао има ли председник морално право да заступа српски народ ако се и сам уклесно у дедињску вилу, која је некада припадала Јевреју Геци Кону и која му је, баш зато што је Јевреј — одузета. Кад је председник из клупе тражио доказе за такву тврдњу Зоран Хорван му је показао новине у којима све стоји „црно на бело“. Председник, наравно, није желео да верује ономе што и сам зна. Ваш је задатак, драги читаоци, да погодите које је новине Хорван показао необавештеном председнику.

Заокружите тачан одговор и пошаљите на адресу „СРПСКЕ РЕЧИ“, Бранкова 13—15, 11000 Београд, са назнаком „за наградни игру“, и то најкасније до 19. марта 1992. године. Они који одговоре тачно конкуришу за награду од 10.000 динара и право да се рукују са Батом Живојановићем.

НАГРАДА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

На питање из прошлог броја „Српске речи“ ко је најозбиљнији претендент на српски престо сви су одговорили тачно, а награду од 10.000 динара добио је ДРАГАН ЋИРИЋ, Колубарска 7, 18300 ПИРОТ, Честитамо!

**ХОРВАН ЈЕ
ПРЕДСЕДНИКУ
ПОКАЗАО:**

1. „СРПСКУ ИМПЕРИЈУ“
2. „ВЕЛИКУ СРБИЈУ“
3. „СРЕДЊУ СРБИЈУ“
4. „МАЛУ СРБИЈУ“
5. „БЕОГРАДСКИ ПШАЛУК“
6. „СРПСКУ РЕЧ“

ШТА ЈЕ ХОРВАН

ПОКАЗАО МИЛОШЕВИЋУ?